

Kwamiwen

Apasodanbed Kwamiwen Ye Buk

Kwamiwen Buk Komo Dowad Wongkoon

Weng keye dowad kuu kekamune: 1. Apasodan yoom anam andiwendan yena yoom komo kamenabiwen kumbed Yesu ye weng derendaroon ye weng anammo wongkoon. 2. Kuristendan yaa yenambed dudi weng yemoon dakmenabiwen kowe, buk kembed koromone dakme wongkoon, Yuudaniib (4:8-12) Yuudanbaniib (25:8-11) yaa inandi dowad. 3. Kuristendan yaa yobdoodiib durud yewediib menebimaan kowe, komarewa dobaranuub ande korokboon. 4. Kuristendan kuu yenambed durud yewed konde yenbandimaib kumban, Yesu kuu ye bondan korem yaa burudande doraneen ande wongkoon.

Wongkoonman

Kwamiwen ye buk kuu Lukbed wongkoon. Luk kuu Yesumbed komo komo kamenaboon kuu wedmindo kumban, indobbed wedmeniwendan yemoon yi weng boon kumbed wongkoon. Wongkoon ye weeb kuu AD 63 areb.

Korok Weng

1. Yesu Ye Weng Kuu Yudea Kere Galeli Kere Samaria Aom Derendaroon (*sapta 1–8*)
2. Pool Yesu Yaa Anam Andoon (*9:1-31*)
3. Yesu Ye Weng Kuu Fonia Kere Saipurus Kere Antiok Aom Derendaroon (*9:32–12:25*)
4. Yesu Ye Weng Kuu Firigia Kere Galasia Aom Derendaroon (*13:1–15:35*)
5. Yesu Ye Weng Kuu Gurikdan Yi Okad Aom Derendaroon (*15:36–21:16*)
6. Yesu Ye Weng Kuu Romdan Yi Okad Aom Derendaroon (*21:17–28:31*)

Yesu Kuu Ewen Ari Nen Daanoon

1 ¹ Tiofilus, ne buk ibduruk wongkekori kebdaan kuyaom kuu, Yesu ye andowe kedmengkandoonbed ² wene ye nen Ewen ari daanoon kuye weng wongkaan. Kwamune kuyaambed ye kuu Ewen ari nen daanindo

yaambéd, apasodan yembed kinoon kuu be Kingkin Karadmo yaambéd kedmengkandoon.

³Ye durud yewed kande bobnoone mangkiiwe yeedoroon yoman ari kuu, aron 40yiib yi yoom dobere korokbendoon kuu ye anam bobnoon kumban ika yeedere wadkeroon. Kwamune dore korobe akmiiwa ika demboon kuu anam kii andiwen. Kwane, Godbed korok kere ooni yeman kuu Yesumbed dakmenaboon, yi yaa. ⁴Kuye niindem aom kumbed yi yoom ye yoom nedbe animan aniib yaambéd, Yesumbed kwanime andi ye weng yedmendoon, “Yiib korem kuu Yerusalem aom doberenib, ne Ambe ye munob bangkandi yeman yaa meedmime. Ye weng kunduk yiib yaa kurin daandaan kui. ⁵Yoonbed okiib baptais kerundoon kumban, aron yemoonban arimbed Kingkin Karadmoyiib yiib kuu Godbed baptais kerundaneen.” andoon.

⁶Kwane, yi korem nedbiwen yaambéd Yesu yaa kaamoniwen, “Yariman. Israel ambibkin kuu nubkareb kibirebya kondaneebkob, nub Israeldan yoom God yoommo oonanuub dee?” andiwen.

⁷Kwanandiwe, Yesumbed inande yedmoon, “Aron kuu yeka Ambe yembedmo kowoon. Komo aron kwananeen kuu yiibbed yiibkaadkeri yemanban. ⁸Kwane, Kingkin Karadmo mene yiib niindem aom yaa doberene aromkono kondaneene, ne weng amun kanwene daandaniib. Yiib indobbed ne dowad wedmiwen kuu Yerusalem aombed wene Yudea ambibkin korem aombed wene Samaria kere kumbed wene okad yimin yimin yaa daandaniib.” andoon.

⁹Kwane dakme dowan keroona, yi kerebiri yi indob ari yaambéd ambid ari Yesu kuu nen daanoone wiib wedangka dewenuune wedmenindeban keriwén.

¹⁰Kwane, yi korem kuu dobere Yesu daaneen kuyaa yi indob korem ambid ari nengmoniwen. Nengmone doriwe, karub ayooob ebkad kawanmo inwariwen kumbed yi dia angkane dangkoro doberenib yedmendiwen, ¹¹“Galelidan. Yiib kuu komande yiib indob kuu ye ku weneen yaamo kwane doberenib kereniib? Yiib Yesu wedmiiwa ye Ewen ari wonoon kuu, angkon ika kwane Ewen arimbed aman kwane ika mananeen.” andiwen.

Mataiyas Kuu Yudas Ye Yumbon Nendiwen

¹²Sabat aron^a kereen kowe, anam andidan kee aangko Olif ari kuu koronde ikakman Yerusalem aommo winiwen. ¹³Ambib yiriyiib ariyiib yimbed araben doriib kumbed mene ambiwoom ari daaniwen. Yi korem nedbiwen kumaom kuu Pita yoom Yoon yoom Yems yoom Endru yoom

^a 1:12Sabat aron kuu Yuudan yi kurikuri yaron, yiidki yeman kowe, ambab wini kuu amob.

Filip yoom Tomas yoom Baatolomyu yoom Matyu yoom Alfeyus ye mingki Yems yoom Saimon nubka oone doberem ande nangboonman yoom Yems ye mingki Yudas yoom kui. ¹⁴Yi yoom Meri Yesu ye awaan yoom ye damana yoom nima yena yoom, yi korem mene nedbenib kurikuri kerembirimaib.

¹⁵Anam andiwendan korem nedbiwen kuu 120yib kwaombed, Pita yaro dorene ¹⁶yedmoon, “Ee angkodmia. Kingkin Karadmombed Dewid yaa mene God Ye Weng Karadmo konoona dakme wongkoone anam id keroon kuu, Yudas kuu Yesu awineni ye dowad ambodangoon. ¹⁷Ye kuu God ye deme awinuwen kemaom kuu yeyiib ibmo awinoon.” andoon.

¹⁸(Anuk yiri kuu Yudas ambodangoon ye kewod kandoon kuu, yongbon okad moone kuyaa kombere omkabdin mane kabeyob domokbe ot wande bunangka komboroon. ¹⁹Kwanoon kuu Yerusalem dan korem kuu yikaadkeriwen kowe, okad kuu yi wengbed aningko yeeb Akeldama ande kowiwen, ye weng id kuu umkan kubudoroon ye okad.)

²⁰Kwane, Pitambed ika yedmoon, “Buk Yook aombed wongkoon kuu, ‘Ye dobiri ye yumbon kuu obonmo angkimborok, ye yumbon kuu ma nendaib.’

ande kwane wongkoon, angkon mamaa kuu,

‘Ye korok keri ye yumbon kuu
karub maambed kandok.’

ande kwane wongkoon. ²¹⁻²²Kwani kowe, anam kuu karub maa nendanuub, karub kuu Yoon Baptaismaniib baptais kamimaan yaronbed mene ari Yesu nub yoom dobere mene ye nen daanoon yaronbed kuyaom kuu, nub yoom doboroon kumbled maa nendanuub. Kwananuub kumbled wedmuuwe Yesu anam bobnoon kumban ika yeedoroon ye weng kuu yeyiib dakmaneen.” andoon.

²³Andoona, karub ayoob Yosef kuu yaningko maa kuu Baasabas angkon yaningko maa kuu Yustus yoom Mataiyas yoom anam andiwendanbed be ²⁴⁻²⁵kurikuri kere yedmiwen, “Yariman. Karub mimim korem yi inamen kuu ebkaad kowe, karub ayoob kee buwen keyaa kuu mim nenkowewen kuu nub yaa korokbende. Yudasbed yumbon koronde yembed komo kamoon ye kakman yaa wonoon kowe, kane kuu apaso deme kandaneen?” andiwen. ²⁶Kwane, bot yaa aningkoyiib korokbi dowad kirare Mataiyas nendiwen kowe, Mataiyasbed yumbon kandekore, apasodan 11iib yaa daboknoon.

Kingkin Karadmo Monoon

2 ¹Pentikos^b yaron keruune, anam andiwendan korem mene mimyamo nedbiwen. ²Kwane yi korem ambiwoom dibiwe,

^b 2:1Pentikos kuu Yuudan yi Burudandoon yaronbed wene aron 50yib down keruune, Yuudan yob ibduruk wandiwe God yaa eso andiwe kami ye orok.

kudmeniibban kumbed nuub darewoob ye kuweng areb kuu ambid arimbed kamene ambib kumundin aom yukne daanoon. ³Kwanoone, yi wedmiwa amot yumbu areb andokbe mimim kere yi korem ari denobe dangoon. ⁴Kwane, Kingkin Karadmombed korem ibnendene, aromkono konde weng maa maa bangkandenaboon kuu kwane dakmenabiwen.

⁵Yuudanbed yi God ye weng wengambiriwendan kuu ambibkin korem yaambd menebe Yerusalem aom Pentikos ye orok ye dowad araben doriib. ⁶Dakmenabi ye kuweng wengamberekoriwa, karub yemoon kerebkarab kamenmo menenib wengambiriwen, amborom kuu weng maa maa yi wengbed dakmenaib kowe wengambiriwen.

⁷⁻⁸Binangki miin darewiib kowe, kaamobiwen, “Ai, kee komarewa kamiib kee? Karub kee Galelidanmo kii! Komarewa nub weng anammo kee dakmiibkob kwane wengamburuub kee?”

⁹“Nub kuu Paatiadaniib Midiadaniib Ilamdaniib Mesopotemidaniib Yudeadaniib Kapadosiadaniib Pontusdaniib Esiadaniib ¹⁰Firigidaniib Pamfiliadaniib Idyipdaniib Libiadan Sairin taun dia angkarayiib Rom ye Yuudaniib Rom ye Yuu keriwendaniib ¹¹Kuritdaniib Arabdaniib kui. Kwene nub wengamburuuwa, God ye kami yeka mamaa ye weng nub wengbed dakmiwa wengamburuwen kii!” andiwen. ¹²“Keye id kee komarewa?” andimame binangke kerebkarab kamiwen.

¹³Kumban karub yenambd anam andiwendan yaa ambon kamende yedmiwen, “Wain ok darewoob ane awarakiib yoonkob dakmiib.” ande daandiwen.

Pitambd Kadaareb Yaa Dakmoon

¹⁴Kwanandiiwe, apasodan 11 yoom Pita yoom yaro dembeniwa, Pitambd kadaareb yaa kankoone daandoon, “Ee ne ambibkindaniiwa yena Yerusalem aom doriibdaniiwa yee. Yiib ongme wengambiribko dakma. ¹⁵Kibireb kee amkimo aron kuu mogeed yaro dibuun kowe, karub kee yi wain ok ane awarak yindo. ¹⁶Dowan! Kukei, profesiman Yoelbed daande wongkoon kuu, Godbed yedmoon,

¹⁷‘Aron yeenbon kere wanunuun yaron kumbed,
ne Kingkin Karadmo nimakarub korem yaa kowaniina mananeen.
Yiib kewediib koyuyiib kuu ne profesi weng dakmenabaniib.
Kwane yiib kewed kuu ne weng yuk wane wedmenabaniib.
Yiib aamkono kuu ne weng yuk kiyuum wedmenabaniib.

¹⁸Kuyaron keranuun kuu ne deme karuwa nimaya yaa angkon ne Kingkin Karadmo kondaniina ne profesi weng dakmenabaniib.

¹⁹Ambid ari kuu yeka mamaa ye wedme binangki yeman kedmengkandaniin.
Okad yiri kwangkon dud korokbenabaniin,

umkaniib amoyiib amarengiib kui.

- 20 Aron kuu kumbaneene kumun keranuun.
Wood kuu umkan areb keranuun.

Kwananeen kuye yoman kuu aningko arimbed darewoowiib nambiri
darewoowiib Yariman mini yaron keraneen.

- 21 Kwananeena, nimakarub korem kane kane Yariman yaa anam ande
baandaniib kuu
bobni yaa kuu burudande bindaneen.' ande wongkoon.

22 "Israel karuwa nimaya kee wengambirime. Yesu Nasaretmanbed God
yaronkono wedmi yemaniib yeka mamaa ye wedme binangi yemaniib
dud korokbiyiib kamenaboon kuu Godbed yiib yaa korokbendoon, yiib
wedme anam andi yeman. Yiib wedme yiibkaadkeriwen kui. 23 Yesu
kee God ye inamen dowaken unyemanbed ongmoon yaambd yiib yaa
kondoone, yiib yoom miin arewadan yoombed aye at ming ari bakumbed
daare kankoone maniwe bobnoon. 24 Kumban Godbed ye bobni durud
yewed wankende bobnoon yiri kuu nenkoonoone demboon, amborom
kuu bobnimbed ye awineni kuu yiminban kowe. 25 Kee Dewidbed ye
dowad kwane daandoon,

'Yarimandin ne yoman winimo kamuub wedmaan.

Ne kuu ma une kiringmainban,
amborom kuu Godbed ne yaa ibnoon kowe.

- 26 Kwani kowe, ne niindem aom kuu kubiyiib kere
kwangkon kubi weng dakmimameni
God ye weng kunduk meedme doriin,

- 27 amborom kuu God, ebbd ne kingkin kuu bobkonombon yiri
domowaabban,
angkon eb Karadkonoman bobkonombon yiri domonaawa
deendaanban kowe.

- 28 Ebbd wadkeri kiwaan kuu korokbeweewa nekaadkeraan,
angkon eb kerebiri ari dobaraniin kuu,
kubi darewoob kawaneeb.' andoon.

29 "Angkodmia, weng kangdommo awinaan kuu nub awo Dewid
bobnoona mangkiwen, kumbedmo. Kuye aron yaambd mene kibik aron
kee ye bobkonombon kuu kangkeen yayaa kui. 30 Ye kuu profesiman
kowe, God Ye Weng kundukbed amob ongmoon kuu 'ye yobbed ye ooni
ye yumbon ari kuu ye awo aman arimbed kandaneen' kuu yekaadkeroon.
31 Ye kuu aman ari wedme yedmoon ye id kuu Godbed Kinoona
Monoonman Keresu anam bobnekore ika dembaneen kowe, dakmoon ye
id kuu Yesu ye id kuu kuri domonoona deendindo.

32 "Kowe, Yesu kekei Godbed nenkoone wadkeri konoon kowe, nub kuu
anam nub indowiib wedmuuwe kwanoon. 33 Kwanoone, Yesu kuu Yambe
Godbed yaningko kankoone ye dingki wiwi angka nenkowene, God ye

weng kunduk kumbed Kingkin Karadmo konoon. Konoone, Yesumbed nub yaa kangkon keendoone ibnendoone kwane dakmuuwe, yiiib kuu wedme wengambiriib kui. ³⁴Dewid kuu Ewen ari daanindo, kumban kee Yesu ye dowad dakmoon,

‘Yariman Godbed ne Yariman yaa yedmoon,

“Ne dingki wiwi yaa dibereewa,

³⁵ eb bondan kumbed

eb yon yiidki yeman ongmaniin.”’ andoon.

³⁶“Kwanikob Israeldan korem, yiiib kuu yiiibkaadkerime. Yesu kee yiiibbed aye at ming ari dingki dare maniwen kuu, Godbed ongme kowoone ye kuu Yariman angkon Godbed Kinoona Monoonman Keresu keroon.” andoon.

³⁷Nimakarub weng kee wengambiriwen kuu yi mimiyob aomiib wande wonoon kowe, Pita yoom apasodan yena yoom yaa yedmiwen, “Angkodmia, nub komo kamanuub?” andiwe ³⁸Pitambed inande yedmoon, “Yiib mimim korem ambarakmi yaambad amonombe Yesu Keresu yaa anam andibko, yiiib ambarakmi are nonondandoko yaningko yaambad baptais kerime. Kwanibko, Kingkin Karadmo kuu Godbed yiiib yaa munob kondaneen. ³⁹Weng kunduk kee yiiib yoom yiiib danaya yoom nimakarub yena ambab dobere weniib yoom yi dowad kui. Kane kane nub Yariman Godbed baandaneendaniib yi dowad kui.” andoon.

⁴⁰Andekore, weng yemoon ongkande nangkande dakmoon, “Yiibka amonombe miin arewadan kibikee doriib kee yi kami ye kakman yaa korondime.” ande daandoon. ⁴¹Wengambere anam ande awine kandiwendan kuu baptais kerundiwen, kuu 3,000iib areb mene anam andiwendan yaa dabokniwen, aron kuyaa kuu.

Anam Andidan Yi Dobiri

⁴²Anam ande dabokniwendan kuu apasodan yi kedmengkandi wengambere doberenib, kurikuri kere doberenib, mene dabokne yonendenib, Yesu yaa meeni ye orok animaib. ⁴³Apasodanbed yeka mamaa ye wedme binangki yemaniib yeka mamaa ye dud kamiyib korokbendimaib kuu yi korem wedmekoriwa, binangke God yaningko kankooniwen.

⁴⁴Anam andidan korem nedbimaib, angkon yi yiribman korem kuu ibmo neman konoona awinoon awinoon kame dobiriwen. ⁴⁵Kwane yi yiribman yena kuu berengkanekorib, od kuu kane yiribmaniibban keroon kuu numbere kondimaib.

⁴⁶Yi korem kuu menenib, kurikuri boyambib darewoob kuuk aombed aron korem kuu mene nedbenib, kubi dowakeniibbed animan numbere yi ambiwoom nedbe anenib, ⁴⁷God yaningko kankoonenib kubiwen. Kwane, nimakarub korem kuu anam andiwendan yaa kubi dowaken keruwen.

Aron korem kuu Yarimanbed nimakarub yewewiib bobni yaa kuu burudande bindene yi yaa daboknaane, yemoon kerimo kamiwen.

Pitambed Menengkun Karub Yon Arewa Ongmoon

3 ¹Aron mamaa, oobneya ye kurikuri yaron keruune, Pita yoom Yoon yoom kurikuri boyambib darewoob kuuk aom kurikuri kerok weniib.

²Karub maa awaan yu kabeyob aombed yon arewa keroon kuu, ye karubkimbed did arimbed karine mene kurikuri boyambib darewoob kuuk ambongkombon yaningko Kerengkandimbon dia kowiiwe, aomne angkadere kamiibdan yaa menengkun kamok diboroon. Aron korem kwamimaan.

³Kwane, Pita yoom Yoon yoom aomdiriwa, wedmendekore od maawime ande kaamoon. ⁴Pita yoom Yoon yoom kuu ye yaamo kerenombereniwa, kwane Pitambed yedmoon, “Nub yaa wedmende.” andoone, ⁵kwane yembed kerenomberene, yiribman maawandamiib manok ande meenoon.

⁶Ande meeneene, Pitambed yedmoon, “Ne od goldiib od silvaayiiib korem dowan, kumban nembed ma awinaan kuu kabda. Nasaretman Yesu Keresu yaromkono yaambed, dodke!” andoon.

⁷Andekore, ye wiwi yaambed awine nenkoonona, kiroadmo ye yon aromne wenekore, ⁸kwane korongbere yaro dembe yi daboknekore, kwane God yaningko kankoonene korongberenanmo yarene, kurikuri boyambib darewoob kuuk aom kuu yeyiib kwaom aomnoon.

⁹Kwane God yaningko kankoonene yaroon kuu, karub aomniwen yi korem wedmene ¹⁰yikaadkeriwen kuu ke menengkun karub kee Kerengkandimbon ambongkombon yaa diberembirimaan kumbed kowe, yi korem kuu ye yaa kami mamaa kuu komarewa keroon ande binangkanabiwen.

Pitambed Menebiwendan Yaa Dakmoon

¹¹Menengkun karub kuu Pita yoom Yoon yoom ibne awinendoona, Solomon ye bot doboob doboob yorokmo dariwen yaa doriib yaa kuu karub korem wedmene binangkenib kibindare menebiwen.

¹²Kwane Pitambed wedmende yedmendoon, “Israel karuwa, yiiib komande kwanuwen yaa binangkiwen? Komande nub yaamo nengmoniwen? Karub kee ongmuwen kuu nub aromkonomombed dee? O nubbed God yaa wengamberembirimaub kumbed dee? Dowan!

¹³“Abraham yoom Aisek yoom Yekob yoom nub ambeya yoom yi God kumbed ye deme karub Yesu yaa nambiri darewoob konoone yaningko darewoob keroon. Yiiibbed aye kowi ye dowad Paillet yaa nenkoniwen kumban, Pailletbed yedmoon, ‘Ye ambarakmino kowe korondako

wonok.’ andoon. Kwanandoon kumban Paillet ye arinambo ari wanenib, 14-15 yiiibbed yengkadmi ye karub kuu nub yaa konde ande yedmiwa kondoon, Yesu kuu ayime ande waniiwe yimbed ayiwen.

“Ye kuu Karadkono Yorokmo Ye Karub kumban, yiiibbed waniwen. Ye kuu wadkeri korem ongmoon ye karub kumban, yiiibbed aye kowiwen. Kwaniwen kumban, bobnoon yiri kuu Godbed nenkoonoone ika demboon. Kee kwanoon kuu nuwiib nub indobbed wedmuwen.

16 “Karub kee yiiibkaad kee wedmiib kee yembed Yesu yaa anam andoone, Yesumbed ongme aromkono konoon kowe, kee korem amun keroon.

17 “Ee angkodmia! Ne nekaad, yiiib yoom yiiib korok korok yoom kuu angkuna koronkob Yesu yaa kwaniwen. 18 Kwaniwen kuu Godbed ye profesidan yaa yedmoone yi korem daandiwen kuu kei, Godbed Kinoona Monoonman Keresu kuu durud yewed kandaneen. Weng kee anam id keroon, Yesu yaa.

19 “Kwani kowe, amonombe God yaa minime. Kwananiib kuu Godbed yiiib amarakmi kuu arene, aromkono yiiib yaa kondene, 20 yiiib dowad Godbed Kinoona Monoonman Keresu, Yesu kui, ye kuu yedmaneekob ika mananeen. 21 Yesu kuu Ewen ari dobaraneene dobiriyiwa okadiiwa inuminumiiwa komo komo arewa keroon kuu korem Godbed ongmenabaneen yaron keraneen. Godbed ye weng kunduk yedmoonkob ye karadmo ye profesidan daandiwen kowe kwananeen kii.

22 “Angkon kwananeen amborum kuu Mosesbed yedmoon, ‘Profesiman maa ne areb yiiibka yiiib karub aombed nenkoonaneene yaro dakmaneen kuu ye weng korem kuu wengambirime. 23 Karub kane kane ye weng wengamberedandaniib kuu ye karubkimiib yaa kuu nare koraraneene ika minindeban keraneen.’ andoon.

24 “Kwamune kui! Profesiman Samuel yaronbed mene kibikee, profesidan korem kuu aron keyaa Yesu yaa komo keroon kuu kwananeen ye weng dakmiwen. 25 Yiiib kuu profesidan yi yumbon kandenib, Godbed ye weng kunduk ongmenene yiiib awoya yiri yaa kondoon kuu yiiib kangkon kandiwen. Godbed Abraham yaa yedme kowoon kuu ‘Eb yob yaambed ambibkin koremdan okad yimin yimin yaa kuu amun kerundaniin.’ andoon. 26 Weng kee yiiibbed kandiwen kowe, God ye deme karub Yesu kuu Godbed kinoona yiiib yaadin monoon. Ye kuu yiiib mimim amarakmi inamen yaa bene amonombendekore amun kerundok monoon.” andoon, Pitambed.

Pita Yoom Yoon Yoom Korok Dareb Dareb Yaa Dakmiwen

4 1 Pita yoom Yoon yoom kuu nimakarub yaa dakmiwa, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yenayiiib ana nangmidan kurikuri boyambib darewoob oonidan yi korokiib Sedyusidan yenayiiib kuu yiyiiib

yaa miniwen. ²Aspodan Pita yoom Yoon yoom kumbed kane kanembed Yesu yaa anam andaniib kuu bobni yirimbed benkoobaneena dembaniib ande nimakarub yaa kedmengkandiib kuu korok korok yi dowakenban darewoob keriwen. ³Kwanekoriwa, be wene kangdod kerem andiwed kumban, miriknandameen kowe, Pita yoom Yoon yoom kuu be wii aom kambiriwen. ⁴Kumban nimakarub kuu Pita ye weng wengambiriwen kuu yemoo mene anam andiwen. Yi kuu anam andiwendan yena dabokne karubmo kimingki kuu 5,000iib areb keriwen.

⁵Kuye awari kuu nimakarub yi korok korokiib kurikuri aamkono aamkonoyiib Yuudan yi amob kedmengkandaniib Yerusalem aombed kangdod ambiwoom mene nedbiwen. ⁶Yi kuu nedbiwen kuu God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob yaningko Anas yoom ye anodki Kaiyafas yoom Yoon yoom Aleksandee yoom angkon yena yoom nedbiwen kui.

⁷Yi yedmiibkob karub maamed wene Pita yoom Yoon yoom be yi arinambo ari be monoona kaamobendiwen, “Yiib kuu kane yaromkonombed kee kwane awiniwen?” andiwen.

⁸Kwane, Pita Kingkin Karadmoyiib ibnenoon kumbed inande dakmoon, “Nub aamkono. ⁹Karub yon arewa nub mimyob keene ongmuuwa amun keroon ye weng ye dowad yiib kibikee wengambere wengyundandiwedoo? ¹⁰Kwani kowe, yiib yoom Israeldan korem yoom wengambirime. Yesu Keresu Nasaretman yiibbed aye at ming yaa bakumbed dare maniiwa bobnoon kuu Godbed nenkoonoone wadkeroon. Kowe, Yesu ye aromkonombed karub kee ongmoonkob korem amun kerekore yiib arinambo ari dembe mene doboroon.

¹¹“Yesu kuu kekei.

‘Ambib yengbimaibdan, yiibbed bot kankaariwen kuu, ambib kumundin amun yenbi ye dongka bot keroon.’ kwane wongkoon.

¹²“Okad yimin yimin yaamed, Yesu yembedmo nimakarub bobni yaa kuu burudande bindi ye karub keroon, Godbed nimakarub yaa ma kondindo.” andoon.

¹³Andoone, korok korok kuu Pita yoom Yoon yoom yaa sikuyiibban kambongmo doriibdan kumban korok dareb dareb yaa uniyiibban aromkonomo doriib kuu wedme binangkekoriwa, angkon wedme meenibka yi kuu Yesu yangkodmia kii. ¹⁴Kumban karub amun keroon kuu Pita yoom Yoon yoomiib yaa doboroon kuu wedmiwen kowe, yi weng ma inande daandindeban keriwen.

¹⁵Kwane, yi yedmendiwa Pitayiib Yooniib amun keroon ye karuwiib kuu bunangka be winiwa, korok dareb dareb yikareb yimeren andangka kaamondiwen, ¹⁶“Karub ayoob kee komo kamendanuub? Yimbed God yaromkono wedmi yeman darewoob kuu ongmiwen kuu

nimakarub korem Yerusalem aom kuu yikaadmo keriwēn kowe, nub kuu aadikmindeban. ¹⁷Kumban, kee kebeni ye dowad kuu ‘Karub kuye aningko kee ye weng aromkono kuu ika dakmaib, korondime.’ ande yedmanuub.” andiwen. ¹⁸Kwane, ika yedmiibkob benminiwa yedmendiwen, “Yiib ikakman Yesu yaningko yaambēd ma dakmaib o ye weng kedmengkandaib.” andiwen.

¹⁹Kwanandiiwe, Pita yoom Yoon yoombed man inande yedmiwen, “Yiibkareb wengyunde darobe wedmime. God ye dowaken kuu kunambēd? Yiib wengbed wengambere awine kandanuub dee, God Ye Weng yaambēd wengambere awine kandanuub dee? ²⁰Ke dakmuub kei. Nubbed komo akme wengamburuwen kuu nubka amukni kuu yiminban.” andiwen.

²¹Kwanandiwen kumban korok korok kuu yi yaa kakman komo kamendi kuu kerebkarab yiminban keriwēn, amborom kuu komo kwanoon kuye dowadbed nimakarub korem kuu God yaningko kankooniwen kowe, une korondime andi ye weng yenayiib kumbedmo daandekoriwa korondiiwa winiwen. ²²Karub yaa God yaromkono wedmi yeman kere ongmoona amun keroon kuu ye weeb kuu 40yiib areb.

Anam Andidan Yi Kurikuri

²³Domondiiwa, Pita yoom Yoon yoom koronde anam andiwendan doriib yaa ika wenenib, korok korokbed komo yedmiwen kuu kwane yi yaa dakmiwen.

²⁴Kee kwane wengamberekoriwa, yi korem God yaa kurikuri keriwēn. Kwane yedmiwen, “Ambengkan God, ebbēd ambidiib ok yiriyiib okad ariyiib kumkam korem kwaomiib ongmenabewen. ²⁵Ebbēd Kingkin Karadmo yaa weng kee konoone nub awo aman yiri Dewid eb deme karub yaa konoone dakmoon,

‘Komande ambibkin ambibkindan kuu norin wande
idiib kerindeban ye inamen nekwe nuubnaan kamiib?’

²⁶Okad yiri ye king king korem menebe ibonmo dabokne inamen nekwe manmo keriwēn,

Yariman yoom yembēd Kinoonman yoom yaa nangbandiwed.’
kwane wongkoon.

²⁷“Anam dakmoon amborom kuu King Erod yoom Pontius Pailēt yoom ambibkin maa maadan yoom Israeldan yoom yi korem kuu taun kemaom nedbenib manmo kere ebbēd kinoon karadmo dememan Yesu yaa bon keriwēn. ²⁸Yimbed komo ambangkiwen kuu eb inamen ongmeweniib aromkonoyiib yaambēdmo kwane awiniwen.

²⁹“Yariman, nub kuu eb demedan. Yimbed binangke une korondime ande kamiib kee nub yaa yedmiwen kuu ebbēd meenme. Kwaniwen kowe, eb aromkono nub yaa kondebko arudkonomo eweng dakmem! ³⁰Eb karadmo

dememan Yesu yaromkonombed bob anikad ongmiiyib dud korokbiyib yeka mamaa ye wedme binangki yemaniib kuu ongmenabe.” andiwen.

³¹Kurikuri kere dowan keriiib ye yoman kuu yimbed dibiib aom kuu kiringmeen. Kwane yi korem kuu Kingkin Karadmombed mene ibnendoone God ye weng amun kuu arudkonomo dakmimaib.

Anam Andidanbed Od Numbiriwen

³²Kuyaron kuu anam andidan korem yi kuu mimyob mimo inamen mimo keriiwen. Yi yiribman korem kuu ibmo neman konoon konoon kamiwen. Ma yeka yeka kamindo. ³³Yariman Yesu anam bobnekore ika demboon ye weng kuu apasodanbed aromkono darewoowiib dakmimaib. Angkon Godbed amun kerundaane yi korem yiminmo dobirimaib.

³⁴Dabokne doriib kuu kamboknondaniibban, amborom kuu aron maa maa yaa kanembed ambib maayiib okad maayiib kuu berengke od kandimaan kuu ³⁵numbiri ye dowad benmene apasodan yaa kondaiwa, kane odiibban keroon kuyaa numbiriwen kowe.

³⁶Kuye niindem aom kuu angkon karub maa yaningko Yosef, ye amyenimbon kuu Livai, ye kambong kuu Saipurus aom, kukuu apasodanbed ye yaa Baanabas ande yedmimaib, amborom kuu yena yaa kube ongkandimaan kowe. ³⁷Ye kwangkkon okad maayiib kowe, berengkekore od benmene yi yaa bangkandoon.

Ananaiyas Yoom Safaira Yoom

5 ¹Kwanoon kumban, karub maa Ananaiyas yoom ye wonong Safaira yoom kangkon yi okad maa inari kuu moone od kande ²od yena kuu nubka amuknem ande ee ande kwanekoriwa, od yena kuu yembed kanwene apasodan yaa od kumundin kei ande kondoan.

³Kondoona, Pitambed Ananaiyas yaa yedmoon, “Eb komande Seten ye inamenbed eb niindem aom kumundin ibnebdoonkob okad od yena ebka amuknekoreb kwane Kingkin Karadmo yaa bironewen? ⁴Okad moonindo anukbed kuu eb okad, kumbedmo. Kwane, moonewen kuu eb od kowe, eb dowakenmo od kuu komo kamaneeb kuu yimin. Kumban komande bironi ye inamen meenewen? Eb kuu karub yaa bironande kamokban, God yaa bironande kameeb kii!” andoon.

⁵Ananaiyas kuu kee wengamberekore bobnoone ye id okad yiri komboroon. Kwanoon kuyaa kuu wengambiriwendan korem kuu uni darewoob keriiwen. ⁶Bobnoon kowe, ye id kuu kewed menenib andedme kanwene mangkiwen.

⁷Kwane, awas ayoobmim arimbed ye wonong kwangkkon komo keroon kuu yu koron kowe muneene, ⁸Pitambed kaamondoan, “Od kuu kub karubbed kanmoon. Kukuu yiib okad mooniwen ye od koremo?” andoona, neman inande yedmeen, “Ee, kuu kei.” andeen.

⁹Anduune, Pitambed yu yaa yedmendoon, “Komande weng mimo ongme ee ande Kingkin Karadmo yaa kobkandunandamiib? Wedme! Kewed ambongko yaa meniib kuu kub karub ye id kanwene mangkekorib meniibdan kii. Kub kangkon kibireb kanwananiib kii!” andoone, ¹⁰Pita ye arinambo ari kwane bobnenu yu id okad yiri kombureen. Kowe, kewed kuu aomdere mene wedmibka bobneen kowe, kwane kanwene yu ambi ye angkara kwane mangkiwen.

¹¹Kwane, anam andiwendan korem kuu kwamunoon kumbed uni darewoob keriwen. Kwane, kane kanembed kwanoon kuu wengambiriwen kuu yi kwangkong uni darewoob keriwen.

Yemoon Ongmenabiwen

¹²Apasodanbed yeka maaaa ye dud kami yemoon korokbendenib yeka maaaa ye wedme binangki yeman yemoon ongmenabimaib, nimakarub doriib yaa. Anam andiwendan korem kuu mene Solomon ye bot doboob doboob dariwen yiri mene ibmo nedbimaib. ¹³Nimakarub korem kuu anam andiwendan yaa yi kuu amun meenimaib kumban, anam andindodan kuu anam andiwendan yaa kwamune daboknande ma meenindo. ¹⁴Kwamune kamiib kowe, nimakarub yemoon menenib Yariman Yesu yaa anam andenib mene daboknimo kamiwen.

¹⁵Apasodan komo kamiwen kuu nimakarub yemoon wedmiwen kowe, bob anikaddan yemoon kuu did arimbed be mene taun aom kiwaan kebed yaa nongkobiwa dangiwen, amborom kuu kwanibko Pita dewananeen kuu ye kuru yi animari doroko amun kerundi ye dowad andiwed kowe. ¹⁶Kwane, Yerusalem dia ye kambong kambongdan yemoon kuu bob anikaddaniib awad arewambed ibnendiwen ye nimakaruwiib kuu benmenebiwe, apasodanbed korem ongmenabiwen.

Yobdood Meneboon

¹⁷God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob yoom ye awene yoom kuu Sedyusidan. Kwane, yi kuu apasodan komo kamiib kuu wedme wungkandiwen ¹⁸kowe, apasodan kuu be wii aom kambiriwen.

¹⁹Kumban kuye amnoombed, Yariman ye engyumbed wii ambongko nande yi kuu ben angkaderekore, ²⁰yedmendoon, “Wenenib kurikuri boyambib darewoob kuuk aom doberenib, wadkeri yeeb ye weng kee daandime.” andekore domonde wonoon.

²¹Kwane yedmendoon areb kwane ware amkimo keroona, wene kurikuri boyambib darewoob kuuk wedaombed nimakarub yaa andowe kedmengkandiwen.

Kwaniwen kuned God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob awene yi koron kowe, Yuudan yi aamkono korok korok yaa minime ande baandenib korem kuu Sanidirin kangdod ambiwoom

nedbenib, “Yesu ye apasodan wii aom be minime.” ande yedmendiwe, wii oonidan kuu winiwen. ²²Kumban wene wii ambongko yaa dore wedmibka, kwaom kuu yi kuu down. Kowe, ika mene yedmiwen, ²³“Wene wedmuwen kuu ambongko kuu ongme kebeniwen kwane ana nangmidaniib doriib kumban wii ambongko dande aom wedmuwen kuu karub kee wedmindoo.” andiwen. ²⁴Andiwe, kurikuri boyambib darewoob oonidan yi korok yoom God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok yoom kuu wengamberekoriwa, kwanoon kuu komo keraneen kuyaa kerebkarab kamiwan.

²⁵Kwane doriib kuyaa kuu, karub maambed mene yedmoon, “Kedi, karub yibbed wii aom kamobiwen kuu kibireb kee kurikuri boyambib darewoob kuuk aombed nimakarub yaa kedmengkande doriib kii!” andoon.

²⁶Kwanandoone, kurikuri boyambib darewoob ye oonidan yi korok yoom ye ana nangmidan yoom wene apasodan be miniwen. Yi kuu wengambere doriibdan kuu botbed nub yaniib ande uniwen kowe ema iwarimbed benwiniwen. ²⁷Apasodan kuu Sanidirindan yi arinambo ari benwiniwen, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoobbed kaamobendi ye dowad. ²⁸Kowe, yedmendoon, “Nubbed yib yaa butun darewoob konduwen. Yesu ye weng kedmengkandi kuu amob! Kumban yib Yerusalem aom kedmengkandiyiib kuu karub kuye umkan kubudoroon ye dowad kuu yibbed nub yaa kuu diida karaka kondandamiib kii!” andoon.

²⁹Kwanandoone, Pita yoom apasodan yena yoombed neman yedmiwen, “Anam kuu God ye wengbed wengambaranuub kumbed yimin. Karub yi wengbed wengambaranuub kuu yiminban.

³⁰“Yiibbed Yesu aye at ming ari bakumbed dare maniiwe bobnoon kuu nub awoya yi Godbed bobnoon yiri kuu nenkoone wadkeri ika konoon kui. ³¹Kuu God ye dingki wiwi angka nenkwoon kuu Korok kinekore, Israeldan yi dowad Bobni Yaa Burudande Bindi Ye Karub kinoon. Kwari kwoon kuu yi amarakmi yaa amonombibka be menene are nonondandi ye dowad.

³²“Kwanoon kuu nub indowiib wedmekorub dakmuwen, Kingkin Karadmo kangkon wedme dakmoon. Kingkin Karadmo kuu Godbed ye weng wengambere awinidan yaa kondoon.” andiwen.

³³Yi kuu kee kwane wengamberekoriwa, arud darewoob wandenib yeene bob nongkobuuwo duknime ande meeniwen.

³⁴Kumban Farisiman maa yaningko Gamaleo yaro Sanidirin yi numun dabokni yaambed dakmok demboon. Ye kuu Yuudan yi amob kedmengkandi korok maa, yaningko kuu nimakarub korem kankooniwen kowe, wengamborok doriib. Doriwe, yembed yedmoon, “Karub kee araben bunangka be winime.” andoone, wii oonidanbed kwaniwe,

³⁵Sanidirindan yaa yedmendoon, “Israeldan, yiibbed karub keyaa kee komo kamandamiib kuu ongme meene andangkime!

³⁶“Kurin anak Teudas kuu ne kuu karub maa ande yirin kamoona karub 400iib areb ye yoman winiwen, kumban yenambed ayiwe ye yoman winiwendan kuu kirokmone wenebiwe kuye yirin kuu dowan keroon.

³⁷“Kuye yoman kuu Yudas Galelimanbed kurin anak nimakarub kimingki yaron yaambbed karub yena ye yoman winiwe nubka oonem ande kamoon, kumban kangkon ari kuu yenambbed ayiwe ye yoman winiwendan kuu kirokmone wenebiwe dowan keroon.

³⁸“Kwani kowe, karub kibikee awinenduub yi dowad ne ongakandi kuu kei. Domondime. Dukni kuu korondime. Yi kuu karub yi inamen meenimo meene awinaniib kuu wene ari kuu kombaraneen. ³⁹Kumban kee God ye inamen meene awinaniib kuu karub kee komo kere yiibbed kebenindeban. Yiibbed kebenandamiib kuu God yaa bon keraniib.” andoon.

⁴⁰Ye weng kuu dakmoon kumbed yi norin kuu kan kubunoon kowe, yedmiwe yenambbed apasodan be miniiwe, nong yikyikiibbed yi angkurom angka yenbandekoriwa yedmiwen, “Angkon ika Yesu ye weng ma dakmaib!” ande domondiiwa winiwen.

⁴¹Kwane apasodan kuu Sanidirindan domonde kubenmo winiwen, amborom kuu Yesu ye weng amun ye dowad durud yewed kuu kandiwen. Kuyaa kuu Godbed kinoona Yesu ye inamen yaa yooniwen kowe karub amun ande meenoon.

⁴²Dabab kandiwen kumban aron korem kuu yi korem mene kurikuri boyambib darewoob kuuk aomiib yi ambib mimim aomiib nedbenib weng amun kuu kedmengkandemberenib, Yesu kuu Godbed kinoone mene nub ambarakmi yaambbed bindi ye karub keroon ande dakmenabiwen.

Karub Ediib Biwen Ye Weng

6 ¹Nimakarub yemoon anam ande mene dabokniwe yemoon kere wuneeen kuyaron kuu, Yuudan ambibkin yena yaa doriib kumbed Yesu yaa anam andiwen kuu dowakeniibban keriwon. Yi kuu Yuudan yena yi ambibkin Yudea aom doberenib Yesu yaa anam andiwen yaa kubi dowakeniibban keriwon, amborom kuu Yuudan ambibkin yena yaa doriib yi iribdan yaa kuu odiiwa animaniiwa ma kondindo kowe.

²Kwane, apasodan wad ayoowiibbed weng kee wengamberekorib, anam andiwendan korem yaa baandiiwe nedbiwa yedmiwen, “Nub kuu animan nekwi numbiri yaambbed God ye weng dakmi yaa kuu korondanuub kuu yiminban. ³Kwani kowe, yiib keyaombbed karub ediib, yi kuu yenambbed karub amun andimaib kui, yi kuu yiibbed baniib kuu

yimin. Kane kuu Kingkin Karadmo ibnendooniib meeni kangdommoyiib bime. Yi kuu animan bangkandi ye deme kee kankondem. ⁴Kwane, nub kuu kurikuriyiib God ye weng dakmi ye demeyiib awinanuub.” andiwen.

⁵Kwane, weng kee ongmiwen kuu yi korem dabokne doriib kuu dowaken keruwen kowe, Stiwin anam andi darewoowiib Kingkin Karadmoyiib ibnenoon ye karub yoom Filip yoom Porokorus yoom Nikanoo yoom Timon yoom Paamenas yoom Nikolas Antiokman Yuu keroonman yoom kuu kwane biwen. ⁶Bekoriwa, mene apasodan yi arinambo ari yuriwe, karub ediib kuyi ari dingki kowe kurikuri kerundiwen.

⁷Kwane, God ye weng kuu daande wonoone, nimakarub yena Yerusalem aom kuu anam andenib mene dabokniwe yemoon kere daaneen. Kwangkong God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yemoonbed Yesu ye weng kuyaa yi wengambere anam ande awine kandiwen.

Stiwin Awineniwen

⁸Kwane, Stiwin God ye kabamoon koni ye mimyob dowakeniib God yaromkonoyiib ibnenoon ye karub kumbed nimakarub yemoon aom yeka maaa ye wedme binangi yeman darewoob darewoowiib dud darewoob darewoowiib ongmenaboon.

⁹Kumban siti Sairin ye Yuudan yoom siti Aleksandria ye Yuudan yoom kumbed yena yi dabderem yiri doberembere dememo awini domondiwendan yoom ambibkin Esia ye Yuudan yena yoom ambibkin Silisia ye Yuudan yena yoom kumbed Stiwin yaa mene wengbiriwen.

¹⁰Kumban Stiwin kuu Kingkin Karadmombed ibnenoon angkon ye kuu meeni kangdomiib kowe, ye yaa dore irin karunindeban.

¹¹Kwani kowe, yimbed yemyeb wene karub yena yaa kwane dakmime ande yedmendiwen, “Stiwin kuu God yoom Moses yoom yaa amkidbi weng dakmoone nub kuu wengamburuwen.” andiwen. ¹²Kwane, weng dembuun kowe, nimakarub yemooniib aamkono aamkonoyiib Yuudan yi amob kedmengkandidaniib kumbed Stiwin awinene nen kangdod korok dareb darewiib yaa nenwiniwen.

¹³Kwane, weng dudi kobkob kamenib yedmiwen, “Karub kee nub karadkono kurikuri boyambib darewoowiib Moses ye amowiib yaa kuu manmo dore angkaan weng anamban ande dakmimaan kii! ¹⁴Dakmoone, nubbed wengamberenuuwa kuu Yesu Nasaretmanbed kurikuri boyambib darewoob kee monmare Mosesbed amowamob nub yaa kondoon kuu awine amonombaneene yeeb keraniib.” andiwen.

¹⁵Kwane, korem kumaom dibiib kuu yi indob korem kuu Stiwin yaa korare wedmiwen kuu ye murubia kuu God ye engyus yi murubia areb nambiriyiib keroon.

Kangdod Sanidirindan Yaa Stiwinbed Weng Daandoon

7 ¹God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoobbed Stiwin yaa kaamonoon, “Dabab weng kee anam dee?” ande kaamonoon.

²Kaamonoone, Stiwinbed neman inandunde dakmoon, “Angkodmia, ambeya, ne yaa wengambirime. Nub awo Abraham kuu Mesopotemia aom kwane doreen kukuu yembed Haran yaa winindo yaron kuu ye yaa Nambiri ye God wane angkadoroon. ³Kwane Godbed yedmoon, ‘Eb karubkimiib eb ambibkiniib kuu domonde nembed ambibkin korokbebdaniin kuyaa wene.’ andoon. ⁴Kowe Kaldiadan yi ambibkin domonde ye kuu wene Haran yaa doboroon. Kwane kuyaambed yawodki bobnoona Godbed ye kuu ambibkin yiibbed kibireb kee doriib keyaa nenkwoona monoon.

⁵“Abraham kuu yeka ye dowadmo kuu Godbed okad dungkun mana maa yariman kere andindo. Abraham kuu ye danayiibban kumban God ye weng kunduk kuu ye yoom ye awoya ye yoman ari kumbed ambibkin kumaom doboroon kuu kande nekwaniib ande kwoon.

⁶“Godbed kwamune daanoon, ‘Eb awoya ari kuu yi ambibkin domonde ambibkin maa aom noroddan keraniwa, yi yaa arewa kamendaniwa kwane ambibkindan anam yi dabderem yirimo dobere deme awinembiridan keraniib. Kwane dobaraniib kuu weeb 400iib dobaraniib. ⁷Kumban ambibkin maadanbed dabab kee kondaniib kuu ukum ye dabab yi yaa kondaniin. Kwane ambibkin kuyaambed angkadere mananiib kuu keyaambed kurikuri kere ne aningko kankoonaniib.’ andoon.

⁸“Kwane Godbed wekono kad wanabi ye amob Abraham yaa konoon. Konoone, amaan Abraham ye dana mingki Aisek wooneen. Wooneen kuu aron kaning kaningiib dowan keruuna, amowiib kowe wekono kad nariwen. Kwane amaan Aisekbed ye dana mingki Yekob yaa kad wandi ye amob kwanoon. Yekob kuu ye karub dana meed wad ayoowiib yaa kad wandi ye amob kwanoon. Yi kuu nub amyenimbon wad ayoowiib yi ambokab keriwen.

⁹“Yosef ye ayia kuu ye yaa wungkaniwen kowe, yena yi dabderem yirimo dobere deme awinembiri ye karub keru dowad Idyipdan yaa mooniwen, kumban Godiib ye yaa dorene ¹⁰ye dabab korem yaa kuu nenkoone burudandoon. Kwane Godbed dohiri amuniib wengyunde inamen amuniib konoone Idyip yi king Ferumbed Yosef yaa kubene Idyip ambibkin koremiib yambib darewoob aomiib yi ooni ye korok kwoon.

¹¹“Kwanoon ye yoman kuu Idyip ambibkiniib Keenan ambibkiniib kuu animaniibban kere wonoon kowe, yemoon kuu mungi ye yewed darewoob kandiwen. Nub awoya kuu kwangkoon animaniibban. ¹²Kwane Yekob wengamboroonka Idyip aom kuu animaniib kowe, ye meed

yedmoon ibduruk winiwen. ¹³Idyip yiri ika winiwen kuu Yosefbed ye kuu kane kuu ayia yaa korokbendoon. Kwane King Fero kwangkong Yosef yarian kuu yekaadkeron.

¹⁴“Kwane Yosefbed awodki Yekob yoom yarian korem 75iib yoom yaa weng kowoona, ¹⁵yi korem Idyip yiri winiwen. Kwane Yekob yoom nub awoya yoom kuu kurimbed dukniwen. ¹⁶Yi bob kuu okad Sekem yaa be mene Abrahambed Hamo ye mingki yaambad moonoon ye botdem bobkonobon aom nongkobiwen.

¹⁷“God ye weng kunduk Abraham yaa yedmoon kuu kwananeen yaron kuu dia keroone, nub nimakarub Idyip aom dohiriwen kuu yemoon yemoon darewoob keriwon. ¹⁸Kwane, Idyip yi king maa Yosef ye koronmanbed yaro king keron. ¹⁹Kwane, yembed nub karuwayayiiib nub ambeyayayiiib kuu birande durud yewediib arewa kamendoon. Kwane amob ande kowoon kuu ‘Dana yeeb woonimaib kuu ben bunangka kiranmibko duknime.’ andoon.

²⁰“Kuye aron kuyaambad Moses kuu wooneen. Ye kuu yeka maaa manimanandeb areb. Ye kuu awodki yambiwoom kuu wood ayooobmimiib oonekorib, ²¹king ye amob angkeen kowe, ye kuu kanwene bunangka kowe domondiiwe, Fero ye mungkanbed mene wedme nendenu yumbad yu dana kere oone bangkanimaun. ²²Moses kuu Idyipdan yi meeni bangbang yaambad siku keron. Kwane, ye kuu inamen mengmeng ye karub keron.

²³“Ye weeb 40yib kerekore, ye karubkim Israeldaniib yaa ogood wene wedma ande meenoon. ²⁴Kwane, ye mene wedmoonka, Idyip karubbed Israel karub maa yaa aye arewa kameneene, Israel karub yaa kebengkane dankare dore Idyip karub anbande aye kowoona bobnoon. ²⁵Kwane, Mosesbed meenoon kuu Israeldan ben yeediri dowad Godbed ye yaambad kowe awinon ande meenaniib andoon kumban, yi kuu ma wedme ma kwanandindo.

²⁶“Kwane, Moses awari mene wedmoonka Israel karub ayooob nangmiib kowe, mene ‘Korondime yoo, yiiibkanmo komande man ayoon man ayoon kamibko?’ ande wengangkandamoon ²⁷kumban, karub maa amborongki yaa arewa kameneen kumbad Moses kuu dedmone korare yedmoon, ‘Eb kuu kanembed korok kankowoonkob nub yaa wengyundandandewed? ²⁸Ebbad kinon Idyip karub ayeewa bobnoon kwane ne kangkon nandewed dee?’ andoon.

²⁹“Andoone, Moses wengamberekore, ambibkin Midian angka kombiri wonoon. Kwane kangkambad owodman kere doberene karub dana ayooob wanaboon.

³⁰“Ari wene weeb 40yib dowan keruuna, God ye engyumbad amboon amiibban aom aangko Sainai diambad amanayod amot yumbuyiiib aombad Moses yaa wane angkadoroona wedmoon. ³¹Kuu kwanon

kuu binangkene diambed wene wedmandamoone kuyaombed Yariman ye weng meneboon, ³²‘Ne kuu eb awoya Abraham yoom Aisek yoom Yekob yoom yi God kii.’ andoon. Moses kuu unimbed kiringmene kuyaa wedmindo.

³³“Yarimanbed ye yaa yedmoon, ‘Ebbed kuu doreeb kuye yumbon kuu yeka maaaa nembed kinaan kowe, eb yonkad kuu biangke.

³⁴Idyipdanbed ne karuwa nimaya yaa dedmobende kwanime keanime kamiib ye dowad yi durud yewed kuu wedme yi wareki wengambaraan kowe, yi kuu burudadme bok kamanaan. Kowe, nembed eb yedmak kibireb ika nenkowako Idyip aom wini dowad.’ andoon.

³⁵“Moses kee, Israeldanbed eb kuu kanembed korok kowoonkob nub wengyundandameeb ande wedmendandiwen kui. Kumban Godbed Moses kuu mene korok kere dabab yaambed ben angkadiri dowad kowoona wonoon kui. Kukuu Godbed yedmoonkob God ye engyumbed amanayod aombed wane angkadere yedmoone wedmenoon kui.

³⁶“Kwane, Idyip kumaombed Israeldan be angkadoroone weeb 40yiib amboon amiibban yaa awerendobenanmo yariwen. Kwane, Idyip aomiib karamok yaningko Dodmo yaayiib amboon amiibban aomiib, yeka maaaa ye wedme binangki yemaniib dud korokbiyiib ongmenaboobon kui.

³⁷“Moses kee, yembed Israeldan yaa yedmoon, ‘Godbed karub maa ne areb profesiman kowaneena mananeen kuu yiibka yiib karub aombed mananeen.’ andoon.

³⁸“Moses kuu nub awoya yoom amboon amiibban aom dobiriwe, ye kuu aangko Sainai arimbed God ye engyu yoom dakmiwe, ye kuu wengambere wadkeri kondi ye weng Godbed konoone nub yaa kondoon.

³⁹“Kumban nub awoya kuu ye weng wengambiri kuu koronde wunekare wedmendandekorib, yi meeni niindem aom kuu ika Idyip yiri wenem andiwen. ⁴⁰Kwane, yimbed Eeron yaa yedmiwen, ‘Moses kee, ye kuu nub Idyip aombed benmonoon kumban ye yaa komo keroon kuu nub koron kii! Kowe god yi kuruwak ongmande. Yi kuu nub arinambo ari kinban wananiib ye god keraniib kii.’ andiwen.

⁴¹“Kuye aron kumbed yi kuu god ye akme meeni yeman buromakau mana ye kuruwak areb ongmiwen. Kwane dingkan yeene nengkiwe agedmo keroone baeb kuu god keyaa ongmiwen yaa kondene yi dingkimbed ongmiwen yaa kubi ye dowad kuu yi korem nedbenib kube kanmene derebiwen.

⁴²“Kowe Godbed yi yaa angkurom korokbekore, ukum kuu ambid ari mindong yaambed kurikuri keru ye inamen kondoon kwanimaib. Yi kuu kwamune kii, profesidan kwane dakme wongkiwen kuu,

‘Yiib amboon aom weeb 40yiib kuyaom dobiriwen kuu dingkan benmene yeenib aniib amun kawi yemaniib agedmo keroone baeb koni yemaniib nengkimaib kuu,

Israeldan ee, yiibbed ne dowad kamindo.

43 'God Molek ye parai kombon kurikuri yemaniib
yiib mindong god Refan ye kuruwakiib
kuruwak god yiibbed kurikuri dowad ongmenabiweniib
kuu yi yaa yiibbed kurikuri kamembiriwen.

Kwani kowe, ukum kuu nembed yiib kuu benwene ambibkin Babilon
burudande yiib domondaniina,
owoddan kere kuyaa dobaraniib.' kwane wongkoon.

44 "Nub awoya amboon amiibban aom dohiriwen kuu Godbed komo
korokboone wedmiwen ye parai komboniib dohiriwen. Kuye parai
kombon kuu Godbed Moses yaa korokbene ambengkanoone wedmoon ye
kumun kumun kuyaambed ongiwen.

45 "Nub awoya yiri parai kombon kee kandiwen. Amaanbed
Yosuambed korok kere nub awoya ben kinban wonoona Godbed okad
kondene bondan kuu yenbure benkiraroon kuu parai kombon kee
kwane kanwiniwen. Kuye aronbed mene Dewid doboroon yaron kuu
angkimboroon.

46 "Kwane, Godbed Dewid ye inamen amun kuu wedmoon kowe, ye yaa
kuboon. Angkon Dewid ye dowaken kuu Yekob ye God dohiri ye yumbon
yenbi kowe, God yaa kaamonoon, 47kumban God ye dowad ambib kee
Solomonbed yenboon.

48 "Kumban Korem Burudandoon Arimbed Ye God kuu karub
dingkimbed ambib arumiwen aombed dohirimokban. Kwane, profesiman
maa kuu kwane dakme wongkoon kuu,

49 Yarimanbed yedmoon, 'Ewen ari kuu ne oone dibirimbon.

Okad yimin yimin ari kuu ne yon dori ye yumbon.

Kowe, komo ambib ne dowad arumewandiwed?

Ne dowaken kuu yiidki yeman dee?

Meenime. 50Eweniib okad yimin yiminiib kumkam korem kee
nembed ongmenabaan kii!' andoon.

51 "Yiib kuu wabkaddan kii! Yiib awoya arebmo, yiib kwangkong Kingkin
Karadmo ye weng wunekare wedmendandimaib. Yiibbed God yaa yiib
mimyob kebengke yiib kerendem kebengke kamimaib. 52 Yiib awoya kuu
profesidan korem yenbandiwen kii! God ye Yorokmoman mananeen ye
weng dakmidan kwangkong kuu yiib awoyambed yenbandiwe dukniwen.
Yiib kwangkong God ye Yorokmoman kee ambodange ayiwen. 53 God
ye amob kuu God ye engyusbed yiib yaa kondiwe yiibbed awiniwen
kumban, yiib kuu ma wengambere awinindo kii!" andoon.

Stiwin Botbed Ayiwen

54 Kwanandoona, wengamberekorib ningkambo kabang kamene arud
darewoob wandiwen.

⁵⁵Kumban Stiwin Kingkin Karadmombed ibnenoon kumbed ambid ari wedmene God ye nambiriyiib wedme angkon Yesu kuu God ye dingki wiwi angka doreen wedmekore, ⁵⁶kwane yedmoon, “Wedmime. Ewen ari wedmiina Karub Ye Mingki kuu God ye dingki wiwi angka doreen kui.” andoon.

⁵⁷Kwanandoon kuyaambed yi kerendem kebingkenib ered kabang kamenib yi korem ye yaa kan ari komberenib ⁵⁸awinene irindore taun aombed kan angkaderenib andowe bot barambere ayiwen. Kwane kwaniwen yi indowiib wedmiwendanbed kewedman maa yaningko Sool yaa yi yuruk ebkad nongkobiwe oone dobere kerendoboroon.

⁵⁹Kwane, Stiwin kuu kwane bot barambere ayiwe kurikuri kere yedmoon, “Yariman Yesu, ne kingkin kuu ebka kande!” andekore, ⁶⁰kwane yiri kombere dangbo darene naawon baande yedmoon, “Yariman! Yi amarakmi kee kuu are nonondandunde!” ande kwane bobnoon.

8

¹Stiwin ayiwen kuu Sool kuu yeyiib doberene ee yimin andoon.

Soolbed Anam Andidan Yenbandoon

Kuye aron kuu Yerusalem aom anam andidan korem yaa yenbandi darewoob keroon. Kwane yi korem kuu kirokmone andokbe buyokbayok kere, wenebe Yudea ambibkin kere Samaria ambibkin kere kwaom dobere winiwen kumbed, apasodan wad ayoob yimbedmo Yerusalem aom doriib. ²Kwane, Stiwin ye bob kuu God yaa mene anam andiwendanbed mangkiwen, kwane anam yuudane mimyob kowe ameng kamiwen.

³Kwane, Soolbed wene anam andiwendan korem andowe yenbandoon kuu, yi ambib maa maayaom awune nimakarub irindore bunangka benkiradme benwene wii aom kamobimaan.

Filip Samaria Aom

⁴Kwamune kowe, nimakarub kuu buyokbayok kere wenebiwen kuu kuyaa kwane God ye weng amun kuu dakmenabiwen.

⁵Filip kuu siti Samaria aom wonoon. Wenekore, “Yesu kuu Godbed Kinoona Monoonman Keresu kii” ande daandene, ⁶yeka mamaa ye dudiib ongmenabeen. Kwane, nimakarub kuu menebiwen kuu wedmekorib, ye weng yaa ongme wengamberem ande kamiwen. ⁷Kwane, yembed awad arewa kuu yenburenaboone nimakarub yemoon aombed kabangiib kame kirokmone wenebiwen. Angkon id yidnoondaniib yon arewadaniib kwangkon ongmenaboona yaro dodkanmo yarebiwen.

⁸Kwane siti kumaom kuu kubimbed dareb keriwen.

Saimon Yowangkimman

⁹Aron maa anukbed mene Filip monoon yaron kuu karub yaningko Saimon kuu yowangkim demeyiib awinoon. Kwane, Samariadan korem

yaa birandoone anam ande binangkiwen. Ye kuu nekob ande yaningkomo darewoob kankoonoon. ¹⁰Kwane karub kee ye kuu god mamaa yaromkono darewoowiib yaningko Aromkono Kai kii ande nimakarub yemoo korok dareb darewiib kambongdaniib yi inamen ye yaa yirin kowiwen. ¹¹Yembed kubkub yaambed yowangkim kami maa maa ongmimaana, wedme binangkimaib kumbed yi kuu ye yoman winiwen.

¹²Kumban Filip kuu Godbed korok kere ooni ye weng amun daande Yesu yaningko yaambed dakmoone, karuwiib nimayiib kuu God yaa anam ande baptais kamiwen. ¹³Kwane, Saimon kwangkon anam andoone Filipbed baptais kerunoone ye yoman yaraane dud dareb darewiib God yaromkono wedmi yeman dareb darewiib ongmimaan kuu wedme binangkimaan.

¹⁴Kwane, Yerusalem aom kuu apasodan wengambiribka, Samariadan kuu weng amun kuu wengambere anam andiwen kowe, Pita yoom Yoon yoom yaa yedmendiiwa winiwen. ¹⁵Yi kuu mene Samaria nande anam andi yeebdan yaa Kingkin Karadmoyiib ibnendok ande kurikuri kerundiwen, ¹⁶amborom kuu Yariman Yesu yaningko yaambed baptais kerundiwen kumban, Kingkin Karadmo kuu yi yaa minindo kowe. ¹⁷Kwane, Pita yoom Yoon yoombed yi dingki yi ari kowe kurikuri keriiwe, Kingkin Karadmo kuu yi yaa ibnendoon.

¹⁸Kwane, apasodan keembed dingki kowe Kingkin Karadmo kondiwen kumbed, Saimon kuu wedmekore odbed moonande kamene ¹⁹kaamondoan, “Kuye ambangki yaromkono kuu neyiib kawibko, ne kangkon dingki nimakarub korem yaa kowaniin kuu Kingkin Karadmo kuu ibnendok mananeen kuu yimin.” andoon.

²⁰Kwanandoona, Pitambed yedmoon, “Eb yoom eb od yoom kuu ben monmare dowan kerok, amborom kuu Godbed nimakarub yaa munob kondi yeman kuu odbed moonandameeb kowe. ²¹Kwani kowe, God ye deme kemaom kee ewiibban, amborom kuu eb inamen God yaa kuu minikmanakiib kowe. ²²Kwamunekob, amonombe! Eb inamen arewa minikmanak yaa kuu amonombe God yaa kurikuri keraneeb kumbed mok God kuu eb inamen aom meeni arewa kuu are nonondandaneen manok. ²³Ne kwamune wedmaan kuu eb kuu wungkanabi darewoob mung kook areb wandewen kowe, amarakmimbed eb yaa oonoon.” andoon.

²⁴Kwanandoone, Saimonbed yi ayoob yaa inande yedmoon, “Ne dowad yiiibed Yariman yaa kurikuri keriiwo, ne yaa kwamune dakmewen areb ma kwanaanban kerok.” andoon. ²⁵Kwane, Pita yoom Yoon yoombed Yesu komo kamoone wedmiwen ye weng amun kuu Samariadan kuyaa doriib yaa dakmendekorib, Samariadan yi kambong yemoo yaa weng amun kuu dakmenmo yarenib, ika Yerusalem aom winiwen.

Filip Yoom Itiopianam Yoom

²⁶Kwane, God ye engyumbed Filip yaa yedmenoan, “Amboon amiibban ye kiwaan Yerusalem dore wene Gasa yaa wuneen kwanuk wene.” ande

yedmenoona wonoon. ²⁷Kwane wene kiwaan ari wedmoona, Itiopianan yi kuin Kandas yu korok maa weneen. Ye kuu korok darewoob, kuin yu od korem oonoon ye karub kumbed wene Yerusalem aom kurikuri keroon kowe, ²⁸seriot aombed dibere ika ambiyoom dewenone profesiman Aisaiya ye buk kimingkanmo weneen.

²⁹Kwane, Kingkin Karadmombed Filip yaa yedmenoon, “Eb wene seriot dia dobere.” andoon. ³⁰Kwane, Filip kuu kabaanmo wene karub seriot aom dibeen kuu wengamberenoone Aisaiya ye buk kuu kimingkaan kowe, Filipbed kaamonoon, “Eb kuu kimingkaab kuye id kuu kaadkereeb dee?” andoon.

³¹Andoone, Itiopiananbed inande yedmoon, “Komarewa nekareb kuu nekaadkeraniin? Karub maambed kedmengkawaneen kumbed nekaadkeraniin. Neyiib yaa mene diberebko wenem.” andoone kwanoon. ³²Kuin yu korok kuu God Ye Weng Karadmo ye buk daande kimingkanmo weneen kuu,

‘Ye kuu sibi mana nenwene ayimaib areb nenwiniwen.

Sibi kimi wande kamaiwa kabang kamimokban kerimaan areb,
ye kuu mongkod daande ma kabang kamindo.

³³Ye kuu kankubune diida karaka konenib
ye yaa wengyun anam dakme kowindo.

Ye kuu aye kowiwen kowe, awoyayibban keroon.’ kwane wongkoon.

³⁴Kimingkekore, korokbed Filip yaa kaamonoon, “Weng kee yembed wongkoon kuu yekareb yaa ande dakmeen dee, karub maa yaa ande dakmeen dee? Ne yaa daawe.” andoon.

³⁵Kwanandoone, weng kuu kimingkooniib God Ye Weng Karadmo yenayiib kuu Filipbed korokbe kimingke weng amun kuu Yesu anded dakmeen. ³⁶⁻³⁷Yi kwane dakmenmo wene kiwaan wedyambed ok dia miniiwe, korokbed yedmoon, “Ok kei. Ne baptais keraniin kuu yiminoo?” andoon.^c ³⁸Andekore, seriot awinooon ye karub yaa yedmoona seriot ye hoos nong bingoone yinmonoona kwane Filip yoom Itiopianan yoom yi ayoob wene ok yirimbed Filipbed baptais kerunoon.

³⁹Kwane, ok yirimbed yeedere yaro miniiwe, Filip kuu Yariman ye Kingkinbed nenwonoon. Kwane, Itiopianan kuu ika ma wedmenindo kumban ye kuu ambibkin angka kubenmo wonoon. ⁴⁰Kwane Filip kuu Asotus yaambed angkadere nande wene kambong kambong aom weng amun dakmenmo wene Saesaria ari nandoon.

Sool Amonombe Anam Andoon

(Kw 22:3-16, 26:9-18)

9 ¹⁻²Kuyaron kuu Sool kuu Yariman Yesu ye kedmengkandeendan yaa aye kowi ye weng dakmenmo yaroon kowe, God dore Yuudan

^c 8:36-37 Buk Kwamiwen yenamo kurin kurin wongkiwen kuu weng keyiib: Andoone, Filipbed yedmoon, “Eb inamen koremiib anam andebko kwanok.” andoona korokbed inandoon, “Yesu Keresu kuu God ye Mingki anam andaan kii.” andoon.

dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob yaambéd kerek kandoon. Ye dowaken kuu Damaskus taun aom wenene Yuudan yi kurikuri ambib korok korok yaa keendene, Yesu ye kiwaan weniib ye karuwa nimaya kuu awingke be mene wii Yerusalem aom kambaranded.

³Kwane, mene kiwaan wedya Damaskus dia doroon, kudmeniibban ambid arimbed nambiri darewoob menene ye yaa yure nambere kan awanewandoon. ⁴Kwanoone, okad yiri kombere wengamboroon, “Sool, Sool! Eb komande ne nenbandeneb dabab durud yewed kawewen?” andoon. ⁵Kwanandoona, Soolbed kaamonoon, “Yariman, eb kuu kane?” andoon inandoon, “Ne kuu Yesu, ne kei. Ebbéd nenbandeneb durud yewed dabab kawewen kui. ⁶Kowe, eb kuu kibireb kee yaro yere siti aom wenebko eb kuu komo kamaneeb kuu karub maambéd daabdaneen.” andoon.

⁷Kwamune, Sool yoom weniibdan kuu binangkekorib, une kwane dobere kuweng kuu wengambiriwen kumban weng ma kandindo, karuwiib ma wedmenindo. ⁸Kwane, Sool okad yirimbed deederene ye indob dudbere wedmandamoonka, yiminban wedmindeban kowe, Damaskus aom dingki yaambéd awine nenwiniwen. ⁹Kwane, ye kuu aron ayoozmimiib kuu indob tut keroon, kurikuri kamimo dowad okiib animaniib kuu ma anindo keroon.

¹⁰Kwane, Damaskus aom kuu kedmengkandeen ye karub Ananaiyas yaa Yarimanbed wane angkadere “Ananaiyas.” ande baandoona, “Ee, Yariman. Ne kei.” ande inandoon. ¹¹Kwane, Yarimanbed yedmoon, “Wene kiwaan aningko Yorokmo ari Yudas yambiwoom wene. Kuyaa kuu Taasus karub yaningko Sool kuu kurikuri kameen kowe, yeyiib yaa wedmok wene. ¹²Ye kuu kwane wane wedmoone, karub yaningko Ananaiyasbed dingki kowene kurikuri kamoone, ye indob arewa keroon kuu amun keroon.” andoon.

¹³Kwanandoone, Ananaiyasbed inande yedmoon, “Weng yuk yemoon menebuuna wengain kuu ebbéd kinewendan kuu yembed Yerusalem aom yenbandoon. ¹⁴Kwane ke monoon kee God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok yaambéd kwane andi ye kerekiiib koniibkob kanmonoon kuu nimakarub korem ewaningko kankoonimaib kuu awingkandi ye dowad monoon.” andoon.

¹⁵Kumban Yarimanbed Ananaiyas yaa yedmoon, “Wene! Karub kee nembed ne deme awini ye dowad nendaane ambibkin yena yi nimakaruwiib yi kingiib Israeldaniib yi arinambo ari ne weng kanwene daandaneen. ¹⁶Ne dowad durud yewed dabab kandaneen kuu nekareb korokbenaniin.” andoon.

¹⁷Kwanandoone, Ananaiyas kuu wene ambib kuyaom aomnekore, ye dingki Sool ari kowenene yedmoon, “Angkodmi Sool, Yariman Yesumbed ne yaa yedmoonkob manaan. Ye kuu kiwaan ari keyaa meneeb yaambéd

angkadoroona wedmenewen kui. Kwani kowe, ne kee manaan kuu eb ika wedme kerekne kwane Kingkin Karadmoyiib ibnebdok andi dowad manaan.” andoon. ¹⁸Kwane, erebnarokban kumbed Sool ye indob aombed oon buruk areb kiroboona, ikakman kereknekore yaro baptais keroon. ¹⁹Kwane, animan anakore ye ika aromkono keroon.

Sool Damaskus Aom Yesu Ye Weng Dakmoon

Kwane, Sool kuu aron yena kedmengkandeendan yoom dohiriwen. ²⁰Kwane, Sool kuu andowe “Yesu kuu God ye Mingki kii” ande Yuudan yi kurikuri ambiwoombed dakmoon. ²¹Kwane, nimakarub korem kane kane mene wengambiriwen kuu binangkenib yedmiwen, “Karub kee Yerusalem aom Yesu yaa anam andiwendan yenbande benwene wii aom kambirimaan kii! Ye kuu mene yi awingke benwene God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korokiib yaa bangkandi ye dowad monoon kii!” andiwen.

²²Kwane, Damaskus aom kuu Sool kuu God ye weng dakmi yaa kuu aromkono darewoob kere wonoon kowe, God Ye Weng wongkiwen yaambed kimingke Yuudan yaa ongme korokbende yedmene Yesu kuu anam Godbed Kinoona Monoonman Keresu kuu andimaane, yi kuu ye yaa inandindeban keriwen.

²³Kumban aron yemoon dowan keruuna, Yuudan yemoon nedbenib buunbunge Sool ayi yeman kamiwen. ²⁴Kwane, yi kuu taun bot kuuk yambongko korem kuu amnoomiib aronkiyiib kuu woob kowe kereknaib. Kumban Sool kuu yedmeniiwa yekaadkeron kowe, ²⁵amnoom keruune ye yoman weniibdanbed ye nen siti bot kuuk dem maa yaa wenenib kabed aombed nenkamone bunangka kowiiwa kawonoon.

Sool Yerusalem Aom Wonoon

²⁶Kwane, Sool kuu Yerusalem aom wenekore, kedmengkandeendan yaa dabokne yonendandamoon kumban, ye kuu Yesumbed kedmengkaneen ye karub anamban ande meeniwen kowe ye yaa uniwen.

²⁷Kumban Baanabasbed Sool nenwene apasodan yaa wengandekore, Sool yaa kiwaan wedya Yarimanbed angkadere wengane dakmoona wedmenoon ye weng kuu yi yaa daandene, Damaskus ari Yesu ye weng nemberengiib dakmimaan ye weng kwangkon yi yaa daandoon. ²⁸Kwane kuyaambed Sool kuu yi yoom doboroon. Kwane, Yerusalem aom dian ari deweneboon kuu Yesu ye weng kuu nemberengiib dakmimaan.

²⁹Kwane, Sool yoom Yuudan ambibkin yena yaa doriib kumbed araben menebiwen yoom kuu weng andangki weng dakmenabiiwa, ye yaa wengbere ayande kamiwen. ³⁰Kwaniwa, Sool yangkodmia yenambed yikaadkerekoriwa, nenwene Saesaria yirimbed nen ye kambong Taasus yaa kowiiwa wonoon.

³¹Kwane kuyaambed ari kuu, anam andiwendan korem Yudea ambibkin aomiib Galeli ambibkin aomiib Samaria ambibkin aomiib doriib kuu yewenubmo dohiriwen. Kwane, Kingkin Karadmombed awandene weng amuniib kube ongkandoona, Yariman yaamo une bumangki kiwaan yaambed dohiriwen kowe, yemoon kuu anam andenib yi yoom dabokniwen.

Pitambed Aeneas Ongmoon

³²Kwane, Pita kuu kambong kambong dewenebene kambong Lida nande Godbed karadmo kerundoondan kumaom doriib yaa owod wonoon. ³³Kumaombed karub maa yaningko Aeneas kuu weeb kaning kaningiib id yidnoon kowe, angki yeman arimo angkeen. Kwane, Pitambed wene wedmenekore, ³⁴ye yaa yedmenoon, “Aeneas. Yesu Keresumbed eb id kibireb ongmoaka amun kerok. Yaro eb keta bedme kande.” andoona, erebnarokban kumbed Aeneas yaro yeedoroon. ³⁵Kwanoone, nimakarub korem Lida aomiib okad dabonmo Saron aomiib kuu ye wedmenekorib, amonombenib Yariman yaa anam andiwen.

Tabita Bobneen Yirimbed Ika Dembeen

³⁶Yopa taun aom kuu kedmengkandeen ye wonong yaningko Tabita (kuu Gurik yi wengbed Dookas andimaib, ye id kuu diiya). Yu kuu amunmo kamenu kamboknondan yaa awandimaun. ³⁷Pita kuu Lida yaa wonoon yaron kuu yu anikad kere bobnuune ok ambende kankawene ari ambib wadnari aom kowiwen.

³⁸Yopa kuu ambabban Lida dia kowe, kedmengkandeendan wengambiribka Pita kuu Lida aom doreen. Kwani kowe, karub ayoob yaa weng kowiiwa, wene Pita yaa nangkanenib, “Kirod meneewo wenem.” andiwen. ³⁹Kwane, Pita kuu yi yoom wene Yopa nandiiwe, Pita kuu nen yiriyiib ariyiib ambib wadnari ari nen kawiniwen. Kwane, iribdanbed ameng kamenabenib, Pita yaa ebkad Tabitambed wad doruun yaambed karangke bangkandeen kuu korokbeniwen.

⁴⁰Kwane, Pitambed nimakarub korem kuu yedmoona bunangka angkaniwe, ye kuu dangbo yiri bumangkene kurikuri kerekore, wonong bob kuyaa amonombe yedmoon, “Tabita, yaro yeedere.” andoona, kwane yu indob nande kereknenu Pita yaa kerendomberenu yaro dibureen. ⁴¹Kwane, Pitambed awine nenkoonoona yaro doboruune, anam andiwendaniib iribdaniib yaa baandoona miniiwa, yi yaa wad nenkoono.

⁴²Kwane, yirin weng kee Yopa aom korem kuu daande yareen. Kwane, nimakarub yemoon mene Yariman yaa anam andiwen. ⁴³Kwane, Pita kuu aron yemoon Yopa aom doboroon kuu dingkan kad danabimaan ye karub yaningko Saimon yoom dohiriwen.

Godbed Koonelius Baandoon

10 ¹Romman maa yaningko Koonelius kuu Saesaria taun aom doreen. Ye kuu Romdan yi ana nangmidan 600iib andokbe wenore Itali Platun ande kowiwen kuyaom doreen. Kwane, ye kuu ana nangmidan 100iib yi korok. ²Ye yoom ye wonong yoom ye dana meed yoom ye ambiwoom doriibdan yoom kuu yi korem kuu God ye amob awine dorenib God yaa une bumangkimaib. Kwane, Yuudan yi kamboknondan yaa kuu yungkuruniyibban dowakenmo yiribmaniwa odiiwa bangkandene God yaa kurikuri kerembirimaan.

³Aron maa aronkob angkara yaambad, God ye engyumbad ye yaa wane angkadere “Koonelius” ande baandoona, korobe wedmenekore, ⁴engyu yaa unimbed kaamonoon, “Yariman ee. Komarewa?” andoon.

Andoona, engyumbad inande yedmoon, “Eb kurikuriyiwa eb kamboknondan yaa yiribman munob bangkandiyiwa kuu Godbed wedmekore, kubebde inandoon kowe, ⁵kibireb kee karub yedmebko wene Yopa taun aom Saimon yaningko maa kuu Pita yedmibko ika nenminime. ⁶Ye kuu dingkan kad danabimaan ye karub yaningko Saimon yambiwoom karamok kebed dia doreen.” andoon.

⁷Kwane, engyu ye yaa dakmeen kuu wonoon. Wonoona, Kooneliusbed ye deme karub ayoob yoom ye ana nangmi karub ye dabderem aom dore awani ye karub kerene kangkon God yaa meenimo doreen yoom baandoona miniwen. ⁸Miniwa, ye yaa komo keroon kuu kwane yi yaa daandekore yedmendoona Yopa yaa winiwen.

Pita Wane Wedmoon

(Kw 11:5-14)

⁹Kuye awari aronkob areb kuyaa kuu, yi wene taun dia dore winiwe, Pita kuu kawene ambib aminim dabonmo ari kurikuri kerande kawonoon. ¹⁰Kwane, ye kuu mungiyiib keroon kumban animan kuu mogeed nekwaib. Kwane, ye kuu wane wedmoone, ¹¹ambid nandoone kuyaombad dabuni yeman kenbas areb bendom kaningiib bingiwen kumbad okad yiri kankamuneen. ¹²Kwane kumaom kuu dingkan yemooniib yi yemooniib ayari on yemooniib doriib. ¹³Kwane wedmoone wengmo baande yedmoon, “Pita, yeedere yaro mayen ane.” andoona, ¹⁴Pitambad inande yedmoon, “Yariman, anainban! Amowamobad anaib andoon ye animan arewa o animokban ye dingkan kuu mayen anindo.” andoon. ¹⁵Andoona, wengmo ika baande yedmoon, “Godbed komo komo yaa yimin andoon kuu ebbad arewa andaab.” andoon. ¹⁶Kee kwane kame ayoobmimiib keroona erebnarimban kumbad ambid ari ika kan kawonoon.

¹⁷Pita kuu kwane wedmoon kuye id kuu meendobenaane, Kooneliusbed karub yedmoone yuk miniwen kuu Saimon ye ambib onme

wedmekorib ye kuuk ambongko yaa yinmone doriib. ¹⁸Kwane, baande kaamoniwen, “Saimon Pita andimaib kuu kemaom doreenoo?” andiwen. ¹⁹Kwane, Pita kuu wane wedmoon kuyaa kwane meenme dibeene, Kingkin Karadmombed yedmenoon, “Saimon. Karub ayoozmimiib kuu eb ande onmiib kii. ²⁰Kwane miniib kowe, eb yeedere wene yiri kawene wedmende. Eb kuu yi yoom wini kuu korondande kerebkarab kamaab, amborom kuu yi kuu nembed yedmaankob miniwen kowe.” andoon.

²¹Andoona, Pita kawene wedmoonka karub kowe, yi yaa yedmoon, “Yiibbed karub kereknanmo meniib kuu ne kei. Yiib kuu komo dowad miniwen?” andoon.

²²Andoona, karub kumbed inande yedmiwen, “Nub kuu Romdan yi ana nangmi korok Koonelius yaambad menuub. Ye kuu yorokmoman, ye kuu God yaningko kankoonimaan ye karub. Ye yaa Yuudan korembad karub amun andimaib. Kwane, engyu karadmombad kwane yedmoon kuu eb yaa wene yambiwoom nenmenibko ebbad weng komo daananeeb kuu wengambaraneen.” andiwen. ²³Kwane, Pitambad karub kuu kubende ambiwoom be aomne angkodmendoon.

Pita Koonelius Yambiwoom Wonoon

Kwane kuye awari kuu, Pita yoom angkodmi yena yoom karub ayoozmim yoom winiwen. ²⁴Kwane aron maa kumbed wene Saesaria aom aomniwen. Kwane, Koonelius kuu kibik mananiib ande meenoon kowe, yarianiib yangkodmi amuniib weng yuk keendoona mene yambiwoom nedbiwen.

²⁵Kwaniwa, Pita ambiwoom aomdarandamoona, Koonelius kuu mene wedmekore God ye karub kii ande meenene ye arinambo ari bumangke korok kan kibinoone, ²⁶Pitambad nenkoone yedmoon, “Yeedere dembone, ne kangkon karubmo.” andoon.

²⁷Kwane, dakmenmo aomdiriwa, Pitambad wedmoonka nimakarub yemoon nedbiwen kowe, ²⁸yi yaa yedmoon, “Yiib korem kuu yiibkaadkeriwen, Yuudan yoom ambibkin yenadan yoom dabokni kuu amob, nub amob aom kui. Kumban Godbed ne yaa korokbe yedmoon kuu ‘Karub maa yaa kuu God yaa daboknindeban o Ye yaa winindeban dakmaab.’ andoon. ²⁹Kwani kowe, ebbad weng yuk kowe baandeewa no manaan, ne kerebkarab kame yiminban andindo. Kumban komo dowad yuk keewewen?” andoon.

³⁰Andoona, Kooneliusbed yedmoon, “Aronkob angkara yaambad aron kaningiib dowan kereen anak kuu, nambiwoom kurikuri kamiina karub maa ebkad kawanmo nambiriyiib inwaroon kumbed kudmeniibban dangkoro doboroon. ³¹Kwane, yedmewoon, ‘Koonelius, eb kurikuriyiib kamboknandan yaa dowakenmo yiribman munob kondiyiib kuu Godbed wengambere wedmoon. ³²Kowe, Yopa aom Saimon yaningko maa

Pita kuu yuk kowe. Ye kuu Saimon dingkan kad danabimaan ye karub yambiwoom doreen, karamok kebed dia.' andoonkob, ³³erebnarimban weng yuk kowaankob, meneeb kowe amun kereeb kii. Kowe, nub korem kee nedbuwen kuu God ye kerebiri ari munuwen kowe, Yarimanbed eb yaa komo weng kabdoon kuu yedmendebko nub kuu wengamberem." andoon.

³⁴Kwane Pitambed yedmoon, "Kibireb nekaadkeraan kuu anam, God kuu ambibkin mimodan yaamo dowaken kerunde amun amun kamimokban, ³⁵kumban ambibkin korem aom kane kanembed Yariman ye weng wengamberenib yikareb kankubune God ye dabderem aom doberenib amun amun kamaniib kuu kube bindaneene God ye nimaya karuwa keraniib.

³⁶"Israeldan yaa God Ye Weng kowoon kuu yuib yuibkaadkeriwen. Weng kukuu korem yi Yariman Yesu Keresu yaningko yaambed yewenub ye weng amun kondoon. ³⁷Yoon Baptaismanbed baptais kerime ye weng kuu dakmoon yaron ari kuu Galeli angkambed wene Yudea aom kuu komo keroon kuu yuib yuibkaadkeriwen kui. ³⁸Kukuu Yesu Nasaretman kuu Godbed kine ye aromkono konoona, Kingkin Karadmombed ibnenoona, wene amun amun kamimaane Setenbed kebendoondan korem ongmenaboon, amborom kuu Godiib awanenoona kowe. ³⁹Yesumbed Yerusalem aomiib Yuudan yi ambibkin aomiib komo kamoon kuu nubka nub indowiib wedmuwen kui. Yimbed ye ayenib at ming ari bakumbed dare maniwen bobnoon, ⁴⁰kumban aron ayoobmim ari kuu Godbed Yesu bobnoon yirimbed nenkoonoona demboona, Godbed korokbendoona wedmenuwen kui. ⁴¹Ye bobne yeedoroon kuu nimakarub korembed wedmenindo, nub Godbed kurin kinoondan kumbed nub indobbed wedmenuwen. Ye bobne yeedoroon ye yoman kuu nuwiib doberenub anenwanub kamuwen, kui.

⁴²"Kwane, Yesumbed nub yaa yedme kowoon kuu, 'Wene ne weng amun dakmenib, "Ye kuu Godbed kine kowoona, dukniweniib wad doriwiib kuu yembedmo wengyundandaneen." ande dakmime.' andoon. ⁴³Kwane, profesidan korem kurin doberiwen kumbed weng kee dakmiwen kuu ye yaa anam andaniib kuu yuib ambarakmenabi yaa kuu yembed are nonondandundaneen." andoon.

⁴⁴Kee kwane Pitambed dakmeena, nimakarub korem wengaib yaa kuu Kingkin Karadmo yi yaa monoone, ⁴⁵⁻⁴⁶weng maa maa weng yikaadbanbed dakmenib God yaningko kankoonenib kamiib. Kowe, Yuudan Yesu yaa anam andiwen kumbed Pita yoom miniwen kuu wedmekoriwa binangkiwen, amborom kuu Yuudanban yaayiib Godbed Kingkin Karadmo munob kondooone ibnendoon kowe.

Kwane Pitambed yedmoon, ⁴⁷"Kingkin Karadmo kee nub kanduwen areb kuu yi kwangkong kandiwen kowe, okbed baptais kerundi kuu karub

kanembed ma kebendaneen?” andoon. ⁴⁸Kwani kowe, Yesu Keresu yaningko yaambéd baptais kerundime ande Pitambéd weng kondooné kwaniwen. Kwane, Pita kuu kaamoneniwa aron yena yi yoom doboroon.

Pitambéd Komo Kamoon Kuu Daandoon

11 ¹Kwane, Yuudanban kangkon God ye weng wengambere anam andiwen kuye weng kuu apasodan yoom anam andidan yena yoom Yudea korem aom doriib kuu wengambiriwen. ²Kowe, Pita kuu ika Yerusalem ari yaro wonoona, Yuudan anam andiwen yenambéd ye yaa wengberenib ³yedmiwen, “Eb kuu wenene karub kad wadmindo yambiwoom wene yi yoom animan ane doberewen kii.” andiwen.

⁴Kwane, Pitambéd korem komo keroon ye weng id kuu yi yaa korobe kedmengkande yedmoon, ⁵“Ne kuu Yopa taun aom kurikuri kamoni wane wedmaane, kenbas areb darewoob bendom kaningiib bingiwen kumbéd ambid aombéd kankamene neyiib yaa muneen. ⁶Kwane, aom wedmaan kuu dingkan amongkowiib dingkan kiiwiib yiyiib ayari oniib kuu kwane wedmaan. ⁷Kwane, wengambaraane wengmo baandoon, ‘Pita! Eb dembe, dingkan kuu mayen ane.’ andoon. ⁸Andoona, nembéd inande yedmaan, ‘Yariman, anainban! Amowamobbed anaib andoon ye animan arewa o animokban ye dingkan kuu ne mongkodkono ma awunindo.’ andaan. ⁹Kwane, angkon wengmo baande yedmoon, ‘Godbed komo komo yaa yimin andoon kuu ebbéd arewa andaab.’ andoon. ¹⁰Kuu kwane kame ayoobmimiib kere ika kan ambid ari daanoon.

¹¹“Kwane kuyaambéd, karub ayoobmimiib Saesaria yaambéd ne yaa yuk meniib kuu mene nembéd ambib doriin kuyaa yinmone doriib. ¹²Kwane, Kingkin Karadmombéd yedmewoon, ‘Eb kuu kerebkarab kamaab, yi yoom wene.’ andoon kowe, kwane angkodmi benmeyiib yi yoom wunuwen. Kwane wene Koonelius yambiwoom aomnuwen. ¹³Aomnuuwe, yembéd nub yaa daandoon kuu uniya engyu kuu yambiwoom angkadere ye yaa yedmenoon, ‘Yopa angka yuk kowebko Saimon yaningko maa Pita ande nenminime. ¹⁴Kwane, yembéd weng kuu kanmananeen kuu eb yoom eb ambiwoom doriibdan korem yoom kuu wengambere anam andaniib kuu Godbed yiib bobni yaa kuu burudande bindaneen.’ andoon kowe Kooneliusbed daawoon.

¹⁵“Kwane, ne andowe dakmaana, andowoon yiri nub yaa Kingkin Karadmo monoon kwane yi yaa kwangkón monoon. ¹⁶Kwanoona, nembéd ika meenaan Yarimanbed yedmoon kuu, ‘Yoonbed kuu okiib baptais kerundimaan, kumban yiib kuu Godbed Kingkin Karadmoyiib baptais kerundaneen.’ andoon. ¹⁷Kwane, yi kuu Yariman Yesu Keresu yaa anam andiwe, Godbed yi yaa Kingkin Karadmoyiib kondoon kuu ibmo nub yaa kondoon areb kowe, God yaa kwamaab ande yedmaniin dee? Dowan!” andoon.

¹⁸Kwane, Yuudan anam andiwen kuu weng kee wengamberekorib, yi bokwangki korondenib kwane God yaa kubekoriwa yedmiwen, “Kwane kowe, amonombe wadkeri aron korem korem kandi ye kiwaan Godbed ongmooon kuu Yuudanban kwangkooon yiman ande kowoon kii.” andiwen.

Anam Andiwendan Antiok Aom

¹⁹Stiwin ayiwe anam andiwendan kuyaambed kirokmone buyokbayok keriwendan kuu wene ambibkin Fonia kere dudbi darewoob Saipurus kere Antiok taun aom kere kuu Yuudan yaamo Yesu ye weng amun dakmiwen.

²⁰Kumban Saipurusdan yena yoom Sairindan yena yoom anam andiwen kumbed Antiok aom wene Yuudanban yaa Yariman Yesu ye weng amun dakmenabiwen. ²¹Yi kuu Godbed yaromkonoyiib kondoon kowe, nimakarub miin yemoon mene wengamberekorib, amonombe Yariman yaa anam andiwen.

²²Yirin weng kee wene Yerusalem aombed anam andiwendan yi kerendem aom aomnoona wengamberekorib, Baanabas nen Antiok yaa kowiiwa wonoon. ²³⁻²⁴Baanabas kuu karub amun, ye kuu God ye Kingkin Karadmo ibenooniib anam andi darewoowiib, kui. Kowe, wene Antiok nandekore, wedmoon kuu anam, nimakarub kibireb anam andiwen yaa kuu Godbed amun kerundoon kowe, kubiyiibbed yi yaa andemendoon kuu niindem aom kangdommo kere God yaamo meenimo dobirime kwane ande dakmoon. Kwane, weng amuniib dakmenaboone, nimakarub yemoon bin Yariman ye kiwaan yiri benmoon.

²⁵Kwanekore, Baanabas kuu Taasus yaa Sool ande onmen wonoon. ²⁶Kwane, wedmenekore, Antiok yaa nenmoon. Kwane, weeb mimo kuu Baanabas yoom Sool yoom kuu anam andidan yemooniib nedbe kedmengkandimaib. Kwane kuye aron Antiok yaambed, Yesu ye kedmengkandeendan yaa kuu kuristen^d ande dakmimaib.

²⁷Kuye aron kuyaambed, profesidan yena Yerusalem arimbed Antiok yaa miniwen. ²⁸Yi aom kuu karub maa yaningko kuu Agabus kuu Kingkin Karadmombed yedmenoona dakmoon, “Romdanbed ooniwen ye ambibkin korem aom kuu am manaanban kerene animaniibban mungimo dobaraniib.” ande dakmoon. (Kee anam ku kwanoon kuyaron kuu Klaudiusbed Saesaa keroon yaron.) ²⁹Kwane, anam andiwendan keyaa doriib kumbed wengamberekorib, anam andiwendan Yudea aom doriib awandi ye dowad, yi yaa komo yimin aingkiwen kwane nongkobiwen. ³⁰Kwane, Baanabas yoom Sool yoom yaa od kondiwa yimbed wene anam andidan yi korok korok Yudea aom doriib yaa kondiwen.

Pita Wii Aom Engyumbed Nen Angkanooon

12 ¹Keye aron yaa kuu King Erodbed yedmoone ye demedanbed wene anam andiwendan yena awingke benminiwen, amborom

^d 11:26Kuristen ye weng id kuu Keresu ye yoman winiwendan.

kuu yenbande durud yewed kondi ye inameniib meenoon kowe. ²Yembed yedmoon Yoon ye ayi Yems kuu kerewangbed aye kowiwen.

³Kee kwanoona, Yuudan yi korok korok kuu amun kerewen kii ande kubiwen. Kubiwe wedmekore, flawa kabayingkindo ye orok ye aron ediib kumaom kumbed, Pita kwangkon awinenekore, ayande buronoon. ⁴Kwane, Pita kuu awinene wii wadnari embeng aom kaanoon. Erodbed ana nangmidan 16iib bene kaningiib wenore nekwe kamoona, aronkiyiib amkiyiib Pita ooni ye dowad kui. Erod ye dowaken kuu Pita kuu Yuudan yi Burudandoon orok dowan kerod, nenmene nimakarub yemoon kidangkambed wengyundaniin ande meenoon. ⁵Kowe, Pita kuu kwane wii aom doboroon, kumban anam andiwendan korem kuu kwane ye dowad God yaa kangdommo kurikuri keriwen.

⁶Awari kuu Erodbed Pita nenmene wengyundananeenyo kuye amki kuu Pita kuu ana nangmidan ayoobbed ye ooniwen yi angkara angkara kere yi dingki yaambbed sein ayoobbed ye dingki yaa yenbenekoriwe unuk angkoon. Kwane, ana nangmidan ayoob yena kuu ambongko yaa ooniwen.

⁷Kwane, kudmeniibban kumbed engyu maa angkadoroone, wadnari aom kuu nambiri yuroon. Kwane, Pita yaa awinene kaakmene yedmoon, “Kirod yeedere.” andoona, yeedoroona Pita ye dingki emkong yaa yenbeniwen ye sein kuu kwane doomboroon. ⁸Kwane, engyumbbed ye yaa yedmoon, “Eb kobaiknong yuwe, eb yonkad deebe.” andoona, kwane Pita yaro deeboon. Deeboona, engyumbbed yedmoon, “Yuruk ebkad deebe, ne yoman mene.” andoon. ⁹Andoona, Pita kuu engyu ye yoman doroon wii wadnari aombbed yaro angkaniwen. Kwane, Pitambbed meenoon kuu wane angkanaan manok ande meenoon kowe, engyumbbed komo kameen kuu wurukban ande meenoon. ¹⁰Kwane, wene ana nangmidan nedbe oone doriib ma burudande ma burudande kamekorib, kwane wene wii kuuk yeeng ambongko yaa doriwe, kwane ambongko kuu yekarebmo nandoona wii bunangka winiwen. Kwane, wii domonde kiwaan maa ari wenenib kuyaambbed engyu kuu Pita domone wonoon.

¹¹Domone wonoone, Pitambbed wedmekore yeka yedmoon, “O anam kuu Yarimanbed yedmoonkob ye engyumbbed mene ne nenyedoroon. Kwanoon kuu Erod yoom Yuudan yi korok korok yoom yi meeni kwananuub kiyoo ande meeniwen kuye dowad kawoon meene yedmewe nenyedoroon.” andoon. ¹²Ye yaa komo keroon kuu kaadkerekore, Yoon Maak ye awaan Meri yu ambiwoom wonoon. Kuyaom kuu nimakarub yemoon mene nedbenib kurikuri kamiib.

¹³Kowe, Pita mene ambib kuuk ambongko yaa wowoone, deme wonong koyu yaningko Rodambbed mene ¹⁴wengamburuunka, Pita ye weng yuud. Kowe, yu kuu kubi darewoob kereen kumban ambongko kuu nandindo, ika kabaanmo wene nimakarub nedbiwen yaa yedmeen,

“Pita kuu ambongko yaa doreen kii!” anduunka, ¹⁵yimbed yedmiwen, “Kub kuu warudki kii!” andiwen. Kumban yumbed “Anam Pita ye weng wengambaran!” ande ika ika kameen kowe, yedmiwen, “Kuu ye ooni ye engyu.” andiwen. ¹⁶Kwamiib kumbed Pita kuu kwane ambongko yaa dobere wangkaan kowe, yi wene ambongko nande wedmibka, anam Pita kowe, yi binangkiwen. ¹⁷Kwaniiwe, Pitambed yi yaa dingki wumondenekore, ye yaa komo keroon Yarimanbed wii aom nenyedoroon kuu dakmekore yedmoon, “Yems yoom angkodmi yena yoom kuu kwangkon yedmendime.” andekore, Pita kuu yumbon kimyen yaa wonoon.

¹⁸Kwane amkimo keroona, ana nangmidanbed yikamo kumaom Pita yaa komo keroon ande yirinde baandeyiib kamiwen. ¹⁹Kwane, Erodbed yedmoona yenambed Pita kuu ongme onmibka, wedmenokban keriwon. Kwane, Erodbed Pita ooniwendan yaa kaamondoone inandindeban keriwon kowe, Erodbed yedmoone yi kuu yiiwe dukniwen.

Erod Agripa Bobnoon

Kwanekore, Erod kuu Yudea ambibkin domonde Saesaria taun yiri wenekore, aron yena doboroon. ²⁰Kuyaron kuu Erod kuu Taiya tauniib Saidon tauniib yi nimakarub yaa norin darewoob keendemboroon.

Kwane meene doboroon kumban, yi kuu king Erod yaambed angkumone dore yi animan kuu bimaib kowe, yi korem mene nedbe meeni mimo kerekorib, wene Erod ye yiribman korem oonoon ye karub yaningko Blastus yaa winiwen. Wenenib kaamoniwe, “Wengbiri korondubko nub awandaneeb dee?” dakmibko, “Ee, yiib awanda.” andoon. Andoona, kingiib yaa kuu Blastus yoom wenenib yewenubmo doberem ande kamiwen.

²¹Aron kuu dakmande kiniwen ari kuu, Erod kuu ye king ebkad inwarekore, king ye oone dibiri yeman ari diberene, nimakarub kuu mene nedbiwen yaa weng konde dakmoon. ²²Kwane, nimakarub kuu derebiwen kumbed yirinde baande yedmiwen, “Kee god ye weng kii, kuu karub ye wengbanii!” ande kamiwen.

²³Kwane, erebnarimban kumbed, Yariman ye engyu maambed ayoona komboroona ye id kuu eekbadbed aniiwe bobnoon, amborom kuu Erod kuu God yaningko ma kankoonindo kowe.

²⁴God ye weng kuu derendare darewoob kere wonoon. ²⁵Kwane, Baanabas yoom Sool yoom kuu Yerusalem aom God ye deme downan kerekorib, Yoon Maak nendenib ika Antiok aom winiwen.

Baanabas Yoom Sool Yoom Kingke Ben Nongkobiwe Winiwen

13 ¹Anam andiwendan Antiok aom doriib kuu profesidaniib kedmengkandaniib kui. Yi aombed kuu Baanabas yoom Saimon

yaningko maa Kadbinmo yoom Lusius Sairinman yoom Manaen (Erod Antipasiib ibmo kainiwenman) yoom Sool yoom kui. ²Kwane, yi kuu animan korondekoriwa, kurikurimo kamiwa, Kingkin Karadmombed yi yaa yedmoon, “Baanabas yoom Sool yoom kuu ne deme awini dowad kingkime.” andoon. ³Kwanandoona, yi ika animan koronde kurikuri kamekorib, Baanabas yoom Sool yoom ari kuu yi dingki nongkobekoriwa kurikuri kerunde be nongkobiwe winiwen.

Dudbi Saipurus Yaa Winiwen

⁴Kwane, yi ayoob kuu Kingkin Karadmombed ben nongkoboona karamok anuk yiri wene Selusia taun nandekorib, parai motodbed Saipurus dudbi yaa yaniwen. ⁵Kwane wene Salamis taun aom aomne wene Yuudan yi kurikuri ambib maa maa kuyaom God ye weng dakmenmo yariwen. Yoon Maak, ye kwangkong ye yoom winiwen, yi deme yaa awandimaan. ⁶Kwane, dudbi kumundin kuyaom kuu yarekoriwa, Pafos taun aom aomdiriwen.

Kwane kuyaa kuu Yuu ye karub yowangkimiwa dudi god ye weng wengambere dakmiyiwa awinnoonman yaningko Baa-Yesu wedmeniwen. ⁷Ye kuu dudbidan yi korok Seegius Paulus yeyiib doreen. Kwane, korok kuu inamen indengandengman kowe, Baanabas yoom Sool yoom yaa minime ye weng yuk keendoon, amborom kuu God ye weng wengambaranded kowe.

⁸Miniwe, dakme doriwe yowangkimman (Gurik wengbed yaningko kuu Elaimas) kumbed, yi ayoob yaa bon kerundekore korok yaa God ye weng wunekarem ande kamoon.

⁹Kwane, Sool yaningko maa Pool kumbed Kingkin Karadmombed ibnenoonkob, Elaimas yaamo kerenomberene yedmoon, ¹⁰“Eb kuu Seten ye mingki kere, inamen yorokmo korem ye bonman kii! Kwane, eb kuu dudanabi mimim koremiib birandi mimim koremiib ye karub. Eb kuu God ye anam andi ye kiwaan kuu monmarandamimaab kuu deerewandaneewoo? ¹¹Kowe, kibirebya kee, Yariman ye aromkonombed eb kuu indob tutnaneena aron yenayiib awingyab ye nambiri kuu wedmaabban.” andoon.

Kwane, erebnariyiibban wiiwiibbed kande kebenuune kumun keroone awerendobene karubbed ma nen kinban wonok ande onmoon. ¹²Kwane, korok kuu wedmekore, binangke Yariman ye kedmengkandi weng yaa anam andoon.

Antiok Taun Pisdia Aom Winiwen

¹³Pool yoom ye yoom winiwendan yoom kwane Pafos domonde parai motodbed wene Peega taun Pamfilia aom winiwen. Kwane, kuyaambed Yoon Maak kuu yi domonde Yerusalem aom ika wonoon.

¹⁴Kwane, yi kuu Peega domonde Antiok taun Pisidia aom winiwen. Kwane, Sabat aron ari kuu Yuudan yi kurikuri ambiwoom aomne wene dibiriwe, ¹⁵kwane Moses ye amowiib Yuu profesidan yi wengiib God Ye Weng aombed kimingkiwen. Kwane kurikuri ooniwendanbed yedmiwen, yi yaa, “Angkodmia, yiib kuu ma ongakandi amun ye wengiib keroka, dakmime.” andiwen.

¹⁶Kwane, Pool yaro dorene dingki kankoone yedmoon, “Israeldaniwa ambibkin yenadan God yaa une bumangkimaiwiwa, ne weng yaa wengambirime. ¹⁷Kurin kurin kuu Israeldan yi Godbed nub awoya yiri kuu kingkekore, Idyip aom dohiriwen kuu yembed amun kerundoona muubniwen. Muubniwe, Godbed yaromkono darewoobbed Idyip aombed bin yaro monoon. ¹⁸Kwane, weeb 40yiib amboon aom dewenebiwen kuu wabkad keruwen kumban, amun amunmo kamenaboon, yi yaa. ¹⁹Kwane, ambibkin ediib kuu yembed yeene monmakore, ye karuwa nimaya yaa okad bangkandoone yi okad kereen. ²⁰Kukwane wonoon ye weeb kuu weeb 450yiib.

“Kuye yoman kuu Godbed wengyundandi wengambiridan kingkoona, yimbed Yuudan oonendimaib. Oonendimaib kwane yimin ari kuu profesiman Samuel kuu doboroon. ²¹Kwane, kuye aron yaambad Yuudanbed kingiib kerok andiib kowe, Godbed Kis ye mingki Sool kuu amyenimbon Benjamin yaambad kondoon, weeb 40yiib yembed korok kere oonoon. ²²Kumban Godbed Sool kuu dankarekore, Dewid kondoon, yembed king keroon.

“Kwane, Godbed Dewid ye dowad dakmoon, ‘Yesi ye mingki Dewid kuu wedmaan kuu nembed dowaken ye karub keroon, amborom kuu ye kuu nembed komo komo kame ande yedmimain kuu kwanimaan kowe.’ andoon. ²³God ye weng kunduk yedmoon kwane Dewid ye awoya ari yaambad, Bobni Yaa Burudande Bindi Ye Karub Yesu kuu Godbed Israeldan yaa kondoon.

²⁴“Yesu ye deme andowindo yaron kuu Yoon Baptaismanbed Israeldan yaa yi amarakmi yaa, ‘Deerewande korondime, mene baptais kerime.’ ande dakmoon. ²⁵Kwane, Yoon kuu God ye weng dakmi dowan kere weneen yaambad yedmoon, ‘Yiibbed meeniib kuu ne kuu kane? Yiibbed meenme meedmiib ye karub kuu nemban oo! Ye kuu ne yoman mananeen kui. Nembed ye yonkad nong dudmungki deme kuu yiminban, amborom kuu yaningko kuu ambab ari kowe.’ andoon.

²⁶“Angkodmia, Abraham yawo awo aridan kui! Ambibkin yenadan God yaa une bumangkimaib kui! Godbed nimakarub baneen ye weng kuu nub yaa monoon kii. ²⁷YerusalemDaniwa yi korok korokiiwa kuu Sabat korem ari God Ye Weng kimingkenib dakmembirimaib kumban, Godbed Kinoona Monoonman Yesu kuu wedmene yikaadkerindo kerekorib, wunekariwen. Wunekariwen kowe, ye yaa komo keraneen God Ye Weng

kumaom unyemanbed wongkoon kuu anam id keroon. ²⁸Ye kuu ma ambarakmino kumban, Paillet yaa nenkone ye kuu aye kowi yeman andiwe aye kowoon. ²⁹Komo God Ye Wengbed komo dakmoon kuu ye yaa kwane kame down kerekoriwa, at ming ari kuu biande mangkiwen.

³⁰“Kwane bobnoon kumban Godbed nenkoone wadkeri konoona demboon. ³¹Kwane, ye yoom anuk kuu Galelimbed wene Yerusalem ari yarebiwendan yaa kuu yembed aron yemoon kuu angkadaraana wedmenimo kamiwen. Kwane, yimbed anam yi kerebiri indowiib wedmeniwen kowe, ye weng kanwene dakmimaib, nub weng mimodan yaa.

³²“Nub kuu Godbed nub awoya anuk yaa weng kunduk kondoon kuye weng kibireb kee dakmuub. ³³Nub kuu yi awoya ari kowe, weng kunduk kee kondoon kuu Yesu nenkoonoona ika demboon kumbed nub dowad anam id keroon. Kwane, Yook ayoob aombed yedmoon kuu,

‘Eb kuu ne Dana,

kibikee eb Ambe keraan kii.’ kwane wongkoon kui.

³⁴“Ye kuu bobnoon yirimbed Godbed nenkoonoon kowe ma deendaanban. Kuku ye weng kuu God Ye Weng aombed yembed dakmoon,

‘Dewid yaa karadmo ye weng kunduk anam nongkobaan kwane kabdaniin.’ kwane wongkoon kui.

³⁵Angkon Dewidbed kwananeen ande yedmoon, God yaa,

‘Eb kuu eb Karadkonoman korondaawa,

bobkonombon dem aom deendaanban.’ kwane wongkoon kui.

³⁶Kedi, Dewid kuu God ye deme awine down kerekore, ye bobnoon kuu kanwene ye awoyayiiib mangkiwen yaa kanwene mangkiwen kowe, ye id kuu deendoon. ³⁷Kumban Godbed Yesu bobnoon yirimbed nenkoonoon kuu ma deendindo.

³⁸“Angkodmia! Kwani kowe, ne dowaken kuu yiiib yiiibkaadkerime. Yesu yaambad ambarakmi yaa kuu are nonondandaneen kuye weng kee dakmuub kei. ³⁹Kowe, Moses ye amobbed ambarakmi yaambad yiiib ben obon kerundindeban, kumban yiiib kuu Yesu yaa anam andaniib kuu yembed ambarakmi yaambad ben obon kerundaneen. ⁴⁰Ongme meenime! Profesidanbed weng kee daandiwen kuu yiiib yaa anam id keraib!

⁴¹‘Damangkanidan! Yiiib wedmibka meenime kumban duknime, amborom kuu yiiib doriib yaron yaa kuu kami mamaa ongmaniin, kumban anam andaibban kowe.

Kuye weng kuu karub maambad yiiib yaa yedmendaneen kwangkon anam andaibban keraniib.’ kwane wongkoon kui.” andoon.

⁴²Kwane, Pool yoom Baanabas yoom kurikuri ambiwoom yere wanandamiwe yedmiwen, “Sabat maa ari kuu mene weng kee ika

daandime.” andiwen. ⁴³Kwane, kurikuri dowan kere, nimakarub yemooon Yuudaniib Yuu keriwendaniib kuu Pool yoom Baanabas yoom yaa winiwa, ongkande daandiwen, “God ye mimyob dowaken kabamooon kondoon aombed kwane dobirime.” andiwen.

Poolbed Yuudanban Yaa Weng Amun Kanwonoon

⁴⁴Kwane, Sabat aron maa kuu taundan kumundin areb kuu kwane menebe wengamborok miniwen. ⁴⁵Kwane, nimakarub ku nedbiwen kuu yemooon kowe, Yuudanbed dowakeniibban kerenib wungkandi darewoob kerekorib, Poolbed ongki weng ku dakmeen yaa noriniib wengberenib amkidbiwen.

⁴⁶Kwane, Pool yoom Baanabas yoom arudkonomo inandunde yedmiwen, “Kiwaan amun kuu God ye weng yiib yaadin dakmuwen kui. Kumban yiib kuu wedmendandenib kwane wadkeri aron korem korem kuu korondiwen kowe, Yuudanban yaa wenuub. ⁴⁷Yarimanbed nub yaa kwanime ande yedmendoon kuu,

‘Yuudanban yi dowad,

eb ongmaanka nambiri kerewen.

Kwanaan kuu eb yaambad okad yimin yimindan yaa kuu

bobni yaa kuu burudande bindaniin.’ kwane wongkoon kui.”
andoon.

⁴⁸Kwane, Yuudanban kuu kwane wengamberekoriwa, kubenib Yariman ye weng kankooniwen. Kwane kane kane Godbed wadkeri aron korem korem kandi ye dowad kinooon kuu anam andiwen. ⁴⁹Kwane, God ye weng kuu ambibkin kemaom kuu derendaroon.

⁵⁰Kumban Yuudanbed wene God yaa kurikuri kerimaib ye nima aningkoyiwiib taun aom doriib ye karub aningkoyiwiib yaa kwane daandiwen, “Pool yoom Baanabas yoom kuu arewadan kowe, yi yaa manmo kerem.” ande kamiwe, kwane kamekorib, taun kuyaom kuu ben angka kirariwa winiwen.

⁵¹Kwaniwa, taundan yi inamen arewa wedmi yeman kuu yi indob ari Pool yoom Baanabas yoombed yi yon dabderem yiri ingkud wangkiwa kiroboona, kwane taun maa Ikonium aom winiwen. ⁵²Kwane, anam andiwendan taun aom doriib kuu kubi dowakeniib dobaraiwe Kingkin Karadmombad yi yaa ibnendimaan.

Ikonium Aom Winiwen

14 ¹Kwane, Ikonium yaa kwangkoon Pool yoom Baanabas yoom kuu yi koobdande Yuudan yi kurikuri ambiwoom winiwen. Wenekorib, kuyaombed weng manimanandeb karadkonomo dakmiwa, Yuudaniib Yuudanbaniib nimakarub yemooonbed mene anam andiwen.

²Kumban Yuudan kane kane anam andindodan kumbad Yuudanban yena

kuu ben yi inamen arewa yaa yondiwe, Pool awene yaa dowakeniibban keriwen.

³Kwane, Pool yoom Baanabas yoom kumbed aron doboob doberenib Yariman ye mimyob dowaken kabamoon konoon ye weng kuu arudkonoyiibbed dakmenabiwen. Kwane, Yariman yaromkono yi yaa kondoon, dud korokbiyib yeka maaa ye wedme binangi yemaniib ongmenabiwen. Kwamune keroon kuu ye weng kuu anam anam korokbi yeman.

⁴Kumban nimakarub korem siti kumaom kuu andokbiwen, yena kuu Yuudan ye kerekmen angka winiwe, yena kuu apasodan yi kerekmen angka keriiwe kamiwen. ⁵Kwane, Yuudandan yenayiib Yuudan yenayiib yi korok korok yoom kumbed apasodan kuu arewa kamende botbed yenbandande kamiwen. ⁶Kumban yikaadkerekoriwa, kiromkone wene Laikoniadan yi siti Laistara yoom Deebe yoom bidambib aom winiwen. ⁷Kwane kuyaa kuu God ye weng amun kuu dakmenabiwen.

Laistara Yoom Deebe Yoom Aom Winiwen

⁸Laistara aom kuu karub maa wooneen yaron yaambad yon yidnoon kowe, ma dodkanmo yarimokban. ⁹Ye kuu Poolbed ku dakmeen kuyaamo wengaan.

Kwane, Poolbed wedmenoonka, ye anam andi yaambad Godbed ye ongmaneen kuu yimin kowe, ¹⁰baande yedmoon, “Eb dembe yaro dore!” andoon. Kwanandoona, kuyaambad karub kuu korongbere yaro dodkanmo yaroon.

¹¹Kwane, nimakarub yemoon kuu Poolbed kwanoon kuu wedmekoriwa, yi weng Laikonia wengbed baande dakmiwen, “God yena kuu karub nub areb kerenib, nuwiib yaa ke meniib kei!” andiwen. ¹²Kwane, yimbed Baanabas ye aningko kuu Gurikdan yi god yi korok Seus andiib, Pool ye aningko kuu Gurikdan yi god maa Heemes andiwen, amborom kuu ye kuu dakmi ye korok kowe. ¹³Kwane, Seus ye kurikuri boyambib darewoob taun bunangka angkeen ye kurikuri korokbed buromakau ambiyib at wuung nong wuungiib kuu taun kuuk ambongko yaa be monoon, amborom kuu ye yoom kadaareb yoom yi dowaken kuu nengke baeb amun kondekorib Pool yoom Baanabas yoom yaa kurikuri kamandamiib kowe.

¹⁴Kumban apasodan ayoob Pool yoom Baanabas yoom kuu weng kee wengamberekoriwa, miin kubiyiibban kere yi ebkad biringkenenib kiromkone wene nimakarub kuu nedbiwen kidangka awune komkiwen, ¹⁵“Yiib komande kwane kamiib? Nub kangkon karub, yiib areb nub mimo kei! Nub kuu God ye weng amun kanmenuub kii! Kee kwane dakmubko yiib minikmanak arewa yaa kuu korondekorib, Wad Doreen ye God yaa amonombime. Yembed ambidiib okadiib karamokiib kumkam koremiib

kuu ongmenaboon kui. ¹⁶Kurin anuk kuu nimakarub korem kuu Godbed domondoona yika yi kiwaan onme doboriwen. ¹⁷Kumban ye kuu miin korem domondoona yibka dobirindo. Yembed yibb yaa amun kerundene mongkobon animaniib amiib kondimaan. Kwane, animan yemoonbed kondene kwane yibb niindem aom kubiyiib kondimaan. Kuku God doreen yibb akmi yeman kui.” andiwen.

¹⁸Weng kee kwamune dakmiwen kumban, kadaareb yi dowaken darewoob kuu dingkan nengke baeb amun kondeniib kurikuri kamandamiwe, yedme yedme kamiibkob korondiwen.

¹⁹Kwane, kuyaambed Yuudan yena Antiok yaayibb Ikonium yaayibb miniwen kumbed kadaareb kuu ben yi kerekmen yaa yondekorib, Pool kuu botbed barambere ayiwen. Kwane, yimbed meeniib kuu bobnoon ande awine irinde kanwene taun bunangka korariwen.

²⁰Kumban anam andiwendanbed menekoriwa nedbe kanawane duruniwa, ye ika yaro dore taun aom wonoon. Kuye awarimbed Pool yoom Baanabas yoom Deebe yaa winiwen.

Ika Antiok Taun Siria Aom Winiwen

²¹Deebe taun kuyaom kuu yimbed weng amun dakmiwa nimakarub yemoon meneniib anam andeniib yi yaa dabokniwen. Kwane, yi kuyaambed domonde wene Laistara dore Ikonium dore Antiok yaa ika winiwen.

²²Ika winiwen ye dowad kuu anam andiwendan taun keyaom doriib yaa ambobandenib anam andi kuu kwane awine dobirime ande ongkandiwen, “Yobdood yemoon kuu burudandekoruwed, Godbed korok kere oonimbon aom kuu aomnanuub.” andiwen. ²³Kwane, anam andiwendan ku nedbiwen korem kumaom kuu Pool yoom Baanabas yoombed karub mimim biwe, yi ooni korok korok keriwene. Kwane, animan koronde kamenib kurikuri kamenib anam andiwendan kuyi Yariman ye dingki ari nongkobiwen.

²⁴Kwane, yi kuu kuyaa domonde Pisidia ambibkin yaadin wene kumbed dore Pamfilia ambibkin aom winiwen. ²⁵Kwane, yi kuu Peega taun aom weng amun dakmekoriwa kumbed Atalia taun yiri winiwen. ²⁶Atalia yaambed parai motodbed ika Antiok yaa yaniwen. Kuyaa kumbed anuk kuu yenambed Godbed oonok ande kurikuri kamiwendan yaa ika miniwen. God ye mimyob dowaken kabamoon kondoon yaambed God ye deme awine winiwen, kumbed kwane ika miniwen kuu yi deme dowan keriwene kowe.

²⁷Kuu mene nandiwen yaron ari kuu anam andiwendan yaa baandiwe nedbiwe, Godbed yi yaambed komo kamooniib Yuudanban yi dowad anam andi ye ambongko nandooniib korem kuu dakmiwen. ²⁸Kwane kuyaa kuu anam andiwendan yoom aron doboob doboriwen.

Korok Korok Yerusalem Aom Nedbiwen

15 ¹Kwane, karub yena Yudea angkambed Antiok aom winiwen kumbed kuristen angkodmia yena yaa kedmengkandimaib kuu “Kwamune Moses ye amobbed yedmoon kuu kad wandaniib kumbed Godbed bobni yaa kuu burudande bindaneen.” andimaib. ²Kuye dowad kumbed Pool yoom Baanabas yoom kuu yi kwane dakmiib kuyoom wengbiri darewoob kamiwen.

Kwane, anam andiwendanbed anam andidan yenayiib Pool yoom Baanabas yoom bekoriwa, Yerusalem ari wene apasodan yoom kurikuri oonidan yoom weng kee yi numun dakmime andi dowad be nongkobiwen. ³Kwane be nongkobiwa, wene Fonisia kere Samaria dore winiwen kuu Godbed Yuudanban ben God yaa anam andi ye kiwaan yiri nongkoboone ye weng kumundin dakmiwen. Dakmiwe, anam andiwendan kuyaom doriib kuu kubi darewoob keruwen.

⁴Kwane, Yerusalem aom miniwe, anam andiwendaniib apasodaniib kurikuri oonidaniibbed angkodmendiwe, God yaromkono yaambad ambangkiwen ye weng korem kuu ambobandiwen. ⁵Kwane keroone, Farisidan yena kuu aman Yesu yaa anam andiwen kumbed yaro yedmiwen, “Yuudanban kuu Moses ye amob korem kuu awine kandenib, yi kad wanabaniib kumbed yimin.” andiwen. ⁶Kowe, weng keye dowad kuu apasodaniib kurikuri oonidaniib mene nedbenib ongme andangke dakmiwen.

⁷Weng kee dakme wene aron doboob keroona, Pitambad yaro doberene dakmoon, “Nangkodmia. Ne anuk yiri kuu nubkanmo kemaom kumbed Godbed kinoona, weng amun kuu dakmaana, Yuudanban kuu anam andiwen. ⁸Kwani kowe, yi niindem aom kuu Godbed wedmekore, ye Kingkin Karadmo kuu yi yaa kondoon. Kukuu God ye korokbi yeman, nub yaa ne karuwa nimaya ande kondoon areb, yi yaa kwangkong ne karuwa nimaya ande kondoon. ⁹Kowe, ye kuu nub dore yi dore ma yorokme ma andokbande ma meenindo, amborom kuu yi anam andimbed yi niindem aom kuu are ongmoon kowe.

¹⁰“Moses ye amob awini ye dabab kuu nuwiiwa nub awoya yiriyiwa kuu awinindeban kowe, komande yi yaa kondandiwed, komande God ye komboon kaamonenandiwed? ¹¹Yii! Yiminbanaa! Nub kuu nub Yariman Yesu Keresu ye kabamoon kondoon ye mimyob dowaken yaambad Godbed bobni yaa kuu burudande bindoon kwane areb yi kwangkong kwaniwen.” andoon.

¹²Kwane, yi korem nedbiwen kuu iwari keriiwe, Pool yoom Baanabas yoom kuu Godbed dudiib yeka mamaa ye wedme binangki yemaniib yi yaambad kowoone Yuudanban yaa ambangkiwen kuu dakmiwen.

¹³Yi dakme dowan keriiwe, Yemsbed dakmoon, “Angkodmia. Ne yaa wengambirime. ¹⁴Saimonbed dakmoon kuu Godbed ye inamen ibduruk

korokbendoon kuu Yuudanban yaambed yena yeka boon. Profesidanbed weng yena wongkiwen kuu kwamune ibmo keroon. ¹⁵Kwane wongkiwen kuu Godbed yedmoon,

¹⁶ ‘Kwane keraneen ye yoman kuu nembed ika meneni,
Dewid ye oonimbon kuu kombon nande wenuun areb keroon
kowe,
angkon ika ongmeni ambangkaniin.

¹⁷ Kwananiin kuu Yuudanban yi karuwa nimaya nembed kinaan kuu yi korem Yariman ande onmaniwe baniin.’ andoon.

Ye kuu kwananeen kuu ¹⁸ unyemanbed korokboona kaadkeriwen.

¹⁹ “Kwani kowe, nembed meanaan kuu Yuudanban God yaa menebiib kuu nubbed dabab darewoob kondanuub kuu amunban. ²⁰ Kowe, yi dowad kerekbed wongkenub kwendanuub kuu, animan dudi god yaa kondimaib kuu anaib, nenem kamaib, dingkan inum kebenaiwa bobnimaan kuu anaib, umkan anaib kui. ²¹ Moses ye amob kuu unyemanbed Sabat aron korem kwane nub kurikuri ambiwoombes taun korem aombes kimingkaiwa wengambirimaub kowe.” andoon.

Yuudanban Anam Andiwes Yaa Kerek Keendiwen

²² Kwane, apasodaniib kurikuri oonidaniib anam andiwendan koremiib weng mimo keriwes. Kerenib, yi karub yena kuyaombes kingkenib, ben nongkobiwa Pool yoom Baanabas yoom Antiok yaa winiwen. Karub ayoo kingkiwen kuu Yudas (aningko maa Baasabas andimaib) yoom Sailas yoom kuu anam andiwendan kumaom kuu yi kuu aningkoyiib.

²³ Kwane, kerek kee keendiwen kei:

Nub kuu apasodan yoom kurikuri oonidan yoom kui. Yiib angkodmi kui.

Yuudanban Antiok aomiib Siria aomiib Silisia aomiib anam andiwendan yaa, yiib yaa nub amun amun weng keenduub kii.

²⁴ Nub wengamburuwen kuu karub yena nub kerekmenbed yiib yaa winiwen kuu nuwiib kwanime ande ee andindombes yi weng yena dakmiwen kumbes yiib inamen ben kerekkarab buyokbayok keriwes.

²⁵ Kwani kowe, nub korem kuu inamen mimo kee ee andenub nub angkodmia anam Pool yoom Baanabas yoom yaa karub yenayiib ben wooruuwa yiwiiib yaa meniib kui. ²⁶ Nub angkodmi anam kee nub Yariman Yesu Keresu ye dowad kuu yi wadkeri yaa kuu yobdood meneboon kumban kombiri winindo. ²⁷ Kwani kowe, Yudas yoom Sailas yoom kee anam kerek kee nubbed kowuub kii ande weng mongkodkonombes yedmi dowad kowuuwa meniib kii.

²⁸ Kingkin Karadmoyiib nuwiibbed kuu dabab darewoob kondaubban kerenub, amob kee kwane yiib awini ye dowadbed yiib

yaa konduub kii. ²⁹Yiib kuu animan dudi god yaa kondimaib kuu anaib, umkan kuu anaib, inum kebenaiwa bobnimaan ye dingkan kuu anaib, nenem kamaib kui. Nub weng keyiib kee wengambere awine kandaniib kuu amun yaambed dobaraniib kii.

Yiib yoo.

kwane wongkiwen kui.

³⁰Kwane weng yuk winidan kuu Antiok yiri dore winiwen. Kwane kuyaambed anam andiwendan korem be nedbenib kerek kuu yi yaa kondiwen. ³¹Kwane, nimakarub korem kimingkiwen kuu kubiyiib keriwon, amborom kuu weng amuniib ongkandoon kowe. ³²Yudas yoom Sailas yoom kuu yi kuu profesidan kowe, kuristen angkodmia yaa weng yemoo ongkandenib aromkono arudkonoyiib kondiwen.

³³⁻³⁴Kwane, yi kuu aron doboob areb kuyaa dobiriiwa, angkodmia anam andiwendanbed nangkem yewenuwiib amun kerundiwa, korok korok ibduruk yedmiwa miniwen yaa ika winiwen.^e ³⁵Kumban Pool yoom Baanabas yoom kuu Antiok aom doberenib, yi yoom karub yemoo yena yoom Yariman ye weng dakmenabe kedmengkandimaib.

Yesu Ye Weng Ika Kanwene Dakmenmo Yariwen

³⁶Kwane, aman Poolbed Baanabas yaa yedmoon, “Nub ikakman wenenub, taun anak Yariman ye weng dakmuwen aom kuu komarewa awiniwen kuu wedmem.” andoon. ³⁷Kwanandoone, Baanabas ye dowaken kuu Yoon Maakiib yi yoom wenem ande meenoon, ³⁸kumban Poolbed meenoon kuu inamen amunban, amborom kuu yi yoom deme kuu ibmo awine dowan kerindo, ye kuu Pamfilia yaambed domonde ika wonoona yimbedmo yariwen kowe.

³⁹Kwane kuyaambed, naawon wengbere andokbe Baanabas kuu Maak nende Saipurus yaa parai motodbed yanoone, ⁴⁰Pool kuu Sailas nendoone anam andiwendanbed “Yariman ye kabamoon kondoon ye mimyob dowakenbed awandoko kee kwanime.” andiwe, winiwen. ⁴¹Wenenib, Siria ambibkin dore Silisia ambibkin kere kudore anam andiwendan yaa ongkande aromkono arudkonoyiib konde winiwen.

Timoti Mene Pool Yoom Sailas Yoom Yaa Daboknoona Winiwen

16 ¹Pool kuu Deebe yaa wenekore Laistara yaa wonoon. Kuyaa kuu anam andoonman Timoti kuu doreen. Ye awaan kuu Yuu wonong kumbed Yesu yaa anam andeen, kumban yawodki kuu Gurik karub. ²Anam andiwendan Laistarayib Ikoniumiib aom doriib kumbed Timoti kuu karub amun andiwen. ³Kwane, Poolbed Timoti kuu nenwanande

^e 15:33-34Buk Kwamiwen kurin kurin wongkiwen yenam kuu weng keyiib: Kumban Sailas kuyaa doboroon.

meenoon kowe, Poolbed Timoti ye kad wandoon, amborom kuu Yuudan kuyaa doriib kuu yikaad awodki kuu Gurikman kowe.

⁴Kwane, wene taun maa kere taun maa kere yariwen aom kuu apasodan yoom kurikuri oonidan yoombed Yerusalem aombed weng ongmwiwen ye weng kuu kwane wengambere awine kandime ande nimakarub kuu ongakandiwen. ⁵Kowe, anam andiwendan kuu aromkono arudkonoyiib kandenib yi anam andi kuu darewoob keriiwe, aron mimo mimo aombed yena mene anam andenib daboknimo kamiwen.

Masedonia Ambibkin Yaa Winiwen

⁶Pool yoom ye yoom yariibdan yoom Firigia ambibkin kere Galasia ambibkin dore kudore winiwen. Kingkin Karadmombed Esia ambibkin aom kuu weng amun ma dakmaib ande yedmoona winindo. ⁷Kwane, yi wene Maisia ambibkin dia kere Bitinia ambibkin aom aomnande meeniwen, kumban Yesu ye Kingkinbed kuyaom kuu kebendoona aomnindo. ⁸Kowe, Maisia kuu burudande Troas taun yiri winiwen.

⁹Amnoombed Pool wane wedmoona Masedonia karub dorone ye yaa naawon nangkaneen, “Masedonia angka mene nub awande.” andoon. ¹⁰Kwane, Pool wane wedme dowan keroone, “Nub kuu Masedonia wenem.” ande erebnarimban nekwuwen, amborom kuu nubkaadkeruwen kuu God ye dowaken kuu ye weng amun kuu yi yaa dakmime ande meenoon kowe.

Filipai Angka Winiwen

¹¹Nub kuu parai motodbed Troas taun kuu domonde Samotres dudbi yaa yanuwen. Kuye awari kuu Neapolis taun yaa yanuwen. ¹²Kwane, nub kuu yonka wene Romdanbed ooniwen ye siti yaningko Filipai aom wunuwen. Siti kuu aningkombon, yu distrik aom Masedonia aom kuu. Kuyaom kuu aron yenamo doburuwen.

¹³Sabat aron ari kuu kurikuri yumbon kuu ok dia angkeen ande meenuwen kowe, siti kuuk ambongko burudande ok yaa wedmok wunuwen. Kwane, nima kuyaa nedbiwen kowe, nub yoom kuyaa diberenub yi yoom dakmuwen. ¹⁴Ku dibiib kuyaa kuu Taiyatira wonong yaningko Lidia. Yu deme kuu ebkad dabua minodminodiib berengkimaun ye wonong. Yu kuu God yaa kurikuri kamimaun. Kwane, Yarimanbed yu inamen nandoona God ye weng Poolbed ku dakmeen kuu ongme wengamberene anam andeen. ¹⁵Yu yoom yu ambiwoom doriibdan korem kuu baptais keriiwen. Kwane, yumbed nub yaa yedmeen, “Ne Yariman yaa anam andaan kuu anam yiiibbed andiib keroka, ne ambiwoombed mene dobirime.” ande nangkanduune “Ee” anduwen.

Pool Yoom Sailas Yoom Wii Aom Benkambiriwen

¹⁶Wonong maa, yu kuu dabderem yiri dobere no deme awinembiri ye wonong koyu awad arewayiib ibnendoonkob, aman ari komo keraneen

kuu dakmimaun. Nimakarub yemooon yi dowaken kuu komo keraneen kuu yikaadkerandiwed kowe, yu kangkodan kuu od yemooon bimaib.

Kwane, aron maa, nub kuu kurikurimbon wunuuwe, yu mene durundeen. ¹⁷Kwane, Pool yoom nub yoom nub yoman kerendenmo yare baandimaun, “Karub kee Korem Burudandoon Arimbed Ye God ye demedan kui! Yimbed Godbed bobni yaa kuu burudande bindi ye kiwaan ye weng kee dakmiib kii!” andimaun.

¹⁸Aron yemooon kuu kwamunemo kameen kowe, Poolbed odkeneb wande amonombe awad arewa yaa yedmoon, “Yesu yaningko yaambes yedmaan, wonong kee domonde angkane wene!” andoone, awad arewa kuu yu domonde wonoon.

¹⁹Kwane, kangkodan wedmekorib yikaadkeriwen kuu, yi dabderem yiri dobere no deme awinembiri ye wonong kuyaambes od bimaib ye kiwaan kuu dowan keroon kowe, Pool yoom Sailas yoom kuu awingkekorib, animan berengkimbon angka korok korokiib yaa irindore benwiniwen.

²⁰Benmene Romdan korok korok yi arinambo arimbed yedmiwen, “Karub kee yi kuu Yuudan kumbed yi kuu mene nub siti aom weng arewa dakmiibkob sitidan yemooon kuu yirinde baande wengbiriwen kii! ²¹Yi amob kee awine kandime ande kedmengkandiib kee nub Romdan kuu awine kandaubban, amob kii.” andiwen. ²²Kwanandiiwe, kadaareb yi kwangkoon Pool yoom Sailas yoom yaa norin wande manmo keruwen.

Kwane, korok korokbed yedmiwen, “Yi ayoob yi ebkad bingee wande biangkandoka, nong yikyikiibbed yenbandime.” andiwa, ²³yi demedanbed yemooon wangkane yenbande durud yewed kondiwen. Kondiwa, korok korokbed ben wii kambirimaan ye karub yaa konekorib, “Ongme keendombere.” ande yedmiwe, ben wii aom kamboroon.

²⁴Kwane yedmiwen kowe, wii kidangka aombed kebendekore, yi yon kuu at ayoob demiiib yon dange yerengkandi yeman kumaom kumbed yerengkandoon. ²⁵Kwane, amnomnom keruune, Pool yoom Sailas yoom kuu God yaningko kankooni yook wingkanib kurikuriyiib kamiib. Kwane kamiwe, wii aom doriibdan yena kuu wengaib.

²⁶Kwane kudmeniibban kumbed, wii ambib arumiwen kumundin kuu dowodki darewoobbed kiringmene ambongko dande wiidan korem yaa sein yenbenabiwen kuu biangke kiroboon.

²⁷Kwane, wii kambiri ye karub kuu yaro dore wedmoonka wii ambongko kuu daananwonoon kowe, yembed meenoon kuu wii karub kuu kirokmone winiwen ande kerewang biande yemeran kaarande kamoone. ²⁸Kaarande kamoone, Poolbed baande yedmoon, “Ebka ebmeren ayaab! Nub korem kuu kei.” andoon.

²⁹Kwane, wii kambiri ye karubbed “Nambiri kawee!” ande baandene kandekore, kirodmo wene Pool yoom Sailas yoom yi yon yiri unene kiringmene bumangkoon. ³⁰Kwane, yi bin angkanene kaamondoone,

“Kayabakaa! Ne kuu komo keraniine, Godbed bobni yaa kuu burudande nendaneen?” andoon. ³¹Andoone, yimbed inande yedmiwen, “Yariman Yesu yaambad anam ande, eb yoom eb nimadana yoom. Kwananiib kumbed Godbed bobni yaa kuu burudande bindaneen kii.” andiwen. ³²Kwane kuyaambad, ye yoom yambiwoom doriibdan yoom yaa Yariman ye weng dakmiwen.

³³Dakmiwe, kuye aron amnoom kumbed, Pool yoom Sailas yoom kuu wii kambiri karubbed benwene yiwen yaa ok ambenandoon. Kwane, ye yoom ye nimadana korem kuu baptais keruwen. ³⁴Kwane yambiwoom benwene animan kondooone aniwen. Kwane, yi kubi darewoob keruwen, amborom kuu ye yoom ye nimadana yoom korem kuu kibireb kee God yaa anam andiwen kowe.

³⁵Kwane, awari amkimombad siti korok korokbed yedmiwen, “Wii ambongko nande yi ayooob ben bunangka domondibko winime.” andiwe, purusidanbed wii yaa winiwen. ³⁶Kwane, wii kambiri ye karubbed Pool yoom Sailas yoom yaa yedmoon, “Korok korok yi weng kowiib kuu yiib ayooob kuu wii aom koronde yaro winime andiwen.” andoon. Andekore, yi yaa nangkem yewenub amun kerundene winime andoon.

³⁷Kumban Poolbed purusidan yaa yedmoon, “Yi kuu nub be wene wengyundimbon be winindo kumbed karub yemoon yi arinambo arimbed nong yikyikiibbed nub yenbandekorib, ben wii aom kamobiwen. Kumban nub aningko kuu Rom aom angkeen kowe, kwane kamiwen nub yaa kuu Romdan yi amob domokbiwen. Kwamune kowe, komande yemyeb ben domondibko winime ande kamiib? Yii! Yiminban! Korok korok yikareb mene yikareb bin dangkoro domondaniib kumbed yimin.” andoon.

³⁸Kwanandoone, purusidan kuu ika wene korok korok yaa “Yi ayooob kuu Romdan kii!” ande daandiwe, binangke uniwen. ³⁹Kowe, yikareb wene wengande, “Ee anam ambarakmende arewa kamenduwen kii.” ande wii bunangkambad benwenekorib, “Siti domonde wananiib kuu yiminoo?” ande kaamondenib domondiiwa winiwen.

⁴⁰Kwane, Pool yoom Sailas yoom wii aombad kuyaro winiwen kuu Lidia yu ambiwoom winiwen. Kwane, anam andiwendan wengandenib amun ongkande weng dakmenib, kuyaambad domonde winiwen.

Tesalonaika Aom Winiwen

17 ¹Yi kuu Amfipolis taun kere Apolonia taun kuyaom dore kumbed burudande Tesalonaika taun aom winiwen. Kumaom kuu Yuudan yi kurikuri ambib doruun.

²Kwane, Pool ye koobdande kurikuri ambiwoom wonoon. Sabat aron ayooobmimiib kumaom kuu God Ye Weng Karadmo yaambad ongme ambobandoon. ³Yembed kedmengkandoon kuu Godbed

Kinoona Monoonman Keresu kuu durud yewed kandene bobnoon, kumban bobnoon yirimbed demboon kuu God Ye Weng yaambéd korokbenaboon. Komo keroon kuu kiwaan maayiibban, God Ye Weng yaambéd korokboon. Kwane yedmoon, “Kekee Yesu kii. Ye kuu Godbed Kinoona Monoonman Keresu kui.” andoon. ⁴Yuudan yenayiib Gurikdan God yaa kurikuri kamimaib yemooniib nima yemoon aningkoyiib kuu wengamberekoriwa, Pool yoom Sailas yoom yaa dabokniwen.

⁵Kumban Yuudan daboknindo kuu wungkandiwen kowe, yi kuu kiwaan ari wabkaddan yena ben dabok dabok kamenib, siti aom kowe kabuka kaanga kamen yarem andiwed. Kwane, Yason yambiwoom aidmo mene Pool yoom Sailas yoom kuu kadaareb yi dingki ari ben nongkobem ande onmenmo miniwen.

⁶Onmenmo miniwen kumban, yi wedmendokban kere, Yason yoom kuristen angkodmi yena yoommo awingkande ben irindore siti korok korokiib yaa benwenenib komke yedmiwen, “Karub yena yi kuu okad yimin yimin kuyaa dabab be bangkandiwen kuu keyaa miniwen kii! ⁷Miniwe, Yasonbed kubende bin yambiwoom wonoon. Kwane, yi kuu Saesaa ye amob korem yaa korondenib, king maa yaningko Yesu yaambéd dakmiwen.” andiwen.

⁸Kwane, kadaareb ku nedbiweniib siti korok korokiib kuu wengamberekoriwa, arud wande yirinde baande kamiwen. ⁹Kwane, korok korokbed Yason awene yaa yedmiwa, od kowiiwa angkon ika dakmaibned ande kowekoriwa domonde winiwen.

Berea Aom Winiwen

¹⁰Kwane, amnoom keruune, anam andiwendanbed Pool yoom Sailas yoom ben domondiwe Berea taun yaa winiwen. Yi wene aomnekoriwa, wene Yuudan yi kurikuri ambiwoom winiwen.

¹¹Nimakarub kuyaa doriib kuu Tesalonaikadan arebban inamen amundan kowe, yi kuu Poolbed weng ku dakmoon kuu dowaken nindorokiibbed wengamberenib, God Ye Weng Karadmo yaambéd andangke dakmiwen. ¹²Kowe, Yuudan yemooniib Gurik nima yi aningkoyiibdan yenayiib Gurik karub yemooniib anam andiwen.

¹³Kumban Yuudan Tesalonaika aom doriib kuu wengambiribka, Pool kuu God ye weng Berea aom dakmeen kowe, yeyiib yakuyaa winiwen. Wenekoriwa, kadaareb yaa birandiwe, arud wande yirinde baande kamiwen.

¹⁴Kwane, Pool kuu anam andiwendanbed kirodmo nende karamok kebed angka nenwiniwen, kumban Sailas yoom Timoti yoom kuu Berea aom doberiwen. ¹⁵Kwane, Pool yoom karub ye nenweniib yoom kuu wene Atens siti aom nandiwen. Kwane, Sailas yoom Timoti yoom yi kirod mene ye yaa dabokni dowad weng kowoone ye domonenib ika winiwen.

Atens Aom Doboroon

¹⁶Kwane, Pool kuu Sailas yoom Timoti yoom meedme dorone siti kuyaom wedmoon kuu botbed god maa maa yi kuruwak kuu yemoon ongmenabiwen kowe, miin anam kubiyiibban keroon. ¹⁷Kwane, Pool kuu Yuudaniib Gurikdan yena God yaa kurikuri kerimaiwiib kuu Yuudan yi kurikuri ambiwoom ambobandenaboon. Kwane, angkon animan berengkimbon aombed nimakarub kane kane minimaib yaa ambobandenaboon.

¹⁸Kwane, Epikurien inamen kedmengkandidan yoom Stoik inamen kedmengkandidan yoombed Pool yaa andowe wengbereniwen. Kwane yenambed kaamobiwen, “Karub kee onbed at yob kuu been been kamimaun areb kee kameen kee komo dakmandameen kii!” andiwen. Kumban yenambed yedmiwen, “Kwane ambibkin maa yi god ye weng kee dakmeen.” andiwen. Kee kwane dakmiwen, amborom kuu Pool kuu Yesu ye weng amuniib bobniwendan kuu ika dembaniib andi ye weng dakmeen kowe.

¹⁹Kwane, Pool kuu nen siti korok korok nedbimaib yaningko Areopagus yaa nenwiniwen. Nenwiniwe kaamoneniwen, “Ebbed kedmengkandi yeeb kuu kondewen kee nuwiib dakmebka nub wengambaranuub dee? ²⁰Weng kee yeeb norodiib kuu nub kerendem aom aomdoroon kowe, id kuu kaadkeranduwed.” andiwen. ²¹(Atens ambiwaniib ambibkin maa maadan kuyaa doriwiib yi korem kuu ogoodmo menebenib inamen yeeb maa maa kuu andangke dakmenabimaib, aron korem.)

²²Kwane, siti korok korok yi arinambo arimbed Pool yaro dembe dore dakmoon, “Atensdan, nembed wedmaan kuu yiib kuu god yemoon yaa kurikuri kerimaib. ²³Kwane, ne kuu siti kemaom yare wedmaan kuu yiib god maa maa yi kuruwak ongme wedmaan. Kwane wedmendaan kuu yumbon maa yaa aningko kamune wongkiwen, ‘Nubkaadban ye god.’ andiwen. Kukuwiibbed yiib koron ye God yaa kurikuri kerimaib ye weng kuu nembed yiib yaa ke dakmiin kei.

²⁴“God yembed okad koremiib kumkam koremiib ongmenaboon kuu okad koremiib Eweniib ye Yariman kui. Ye kuu karubbed ambib arumimaib aombed dobirimokban. ²⁵Yembed nimakarub korem yaa kuu wadkeriyiib inumiib kumkam koremiib kuu kondoon. Kowe, yiminmo doboroon, nub aromkonombed ye yaa awanenindeban.

²⁶“Karub mimo ongmoon yaambed ambibkin korem kere nimakarub korem okad yimin yimin yaa derendande yukne winiwen. Kwane, yumbon kunaya dobaraniwiib aron kuyaambed wenenib kuyaa nandaniwiib korem kuu aron kingkan wonoon. ²⁷Kwanoon ye dowad kuu nimakarub yikareb kumun aombed dingki yire awinande kamemoon areb God yaa kerekne onmene wedmenok anded, amborom kuu God

kuu nub yaa ambab dorokban kowe. ²⁸Ye yaambed, nub kuu doronub dewenebuub. Kwane, yiiib karub maambed yedmoon, ‘Nub kuu ye dana meed.’ andoon.

²⁹“Kwane kowe, nub kuu ye dana meed keroka, nub ye yaa duburukda kamenaub. God ye kuu dingkimbed kuruwak goldiib silvaayiiib boyiiibbed ongmenabimaib kwanemban. ³⁰Kurin anuk kuu God kuu dudanabi god kee ongmenabimaib yaa kuu wedmimaan kumban ukum kondimokban. Kumban kibikee yembed baande yedmimaan kuu ‘Korondime, amonombime.’ andimaan, ³¹amborom kuu nimakarub korem yorokmo wengyundaneen yaron kinekore, wengyundi korok kinoon kowe. Nimakarub korem yi dowad kwanoon yaa wedme anam andi yeman kuu Godbed korok kee bobnoon yirimbed nenkoonoone ika wadkere demboon kui.” andoon.

³²Kwane, bobniwen yirimbed kuu ika dembaniib andi ye weng kuu yi wengamberekorib, ningkirud kameniwen. Kumban yenambed yedmiwen, “Nub dowaken weng kuu aron maa ika dakmebko wengamberem.” andiwen.

³³Kwane, Pool kuu korok korok kuyaambed domonde wonoon. ³⁴Nimakarub yena kuu anam andekorib, Pool ye yoman winiwen. Yi kuyaom kuu Areopagus yi korok maa Dionisius yoom wonong maa Damaris yoom nimakarub yena yoom kui.

Korin Aom Wonoon

18 ¹Kwane, aman Pool kuu Atens domonde Korin yaa wonoon. ²Kuyaambed Pool kuu Yuuman Akwila durunenoan, ye kuu Pontus ambibkin aombed wooneen. Ye kuu ye wonong Prisila yoom Itali aom dohiriwen kumbed miniwen, amborom kuu Saesaa Klaudiusbed Yuudan korem Rom siti aom kuu wenebime ande weng kondoon kowe. Kwane Pool kuu yiyiiib yaa wenekore, ³yi yoom parai kombon deme awine doboroon, amborom kuu deme kee ye kwangkon yekaad kowe.

⁴Sabat aron ari kuu Pool kuu wene Yuudan yi kurikuri ambiwoombed Yuudan yoom Gurikdan yoom mene nedbimaiwa nangkandande ambobandimaan. ⁵Kwane, Masedonia yaambed Sailas yoom Timoti yoom miniiwa, Pool kuu kuyaambed God ye weng dakmi ye dememo awinoon. Kwane, Yesu kuu Godbed Kinoona Monoonman Keresu ande Yuudan yaa daandimaan.

⁶Kumban yi kuu ye yaa norin wande manmo kerenib wengamborokbanabiwen kowe, Poolbed yaro kwaniwen ye dowad ye ebkad yaa ingkud yobene yi yaa dakmoon, “Yiibkamo kii! Weng kee wunekariwen kowe, ne deme yiiib yaa kuu down. Kibikbed nare ari kuu yiiib kanembed wene biknaneen kuye dabab kuu yiiibka kandaniib kii. Kibikee ne kuu Yuudanban yaa wananiin.” andoon.

⁷Kwane kurikuri ambib domonde, ambib angkara kuyaa kuu God yaa kurikuri kerimaan ye karub Taitius Yustus yambiwoom wonoon. ⁸Kwane, Yuudan yi kurikuri korok yaningko Kurispus yoom ye nimadana yoom Korindan yemooon yoom anam andiwen kowe, yi korem kuu baptais keruwen.

⁹Amnoom maaaa, Pool kuu wane wedmoone, Yarimanbed daanoon, “Weng kuu une yemyeb kere biknaab. Kwane dakmembere, ¹⁰ne kuu eb yoom kowe. Kwane, karub kanembed ma enbande aibban, amborom kuu siti kuyaom kuu ne karuwa nimaya yemoooniib doriib kowe.” andoon. ¹¹Kwanandoon kowe, Pool kuu nimakarub yaa God ye weng kedmengkandenmo doboroon kuu weeb mimo kere weeb maa kuu angkaramo keroon.

¹²Kuye aron yaa kuu Galio kuu Romdanbed Akaiya ambibkidan yi korok nenkowiwe doboroon. Doboroon yaron kuu Yuudan dabokne mimo kerekoriwa, Pool kuu awine kangdod aom nenwiwiwen.

¹³Nenwenekoriwa, korok yaa yedmiwen, “Karub kee God yaa kurikuri kami kiwaan maa wenem ande nimakarub yaa nangkandoon kowe, nub amob domokboon kii.” andiwen.

¹⁴Kwanandiiwe, Pool kuu mabik dakmandamoone, Galiombed Yuudan yaa yedmoon, “Yiib kuu yid boon ye wengiib o aye kowoon ye wengiib o ambarakmi maa kwamune areb ye wengiib kuu karub kee nenmananiib kuu yiib weng wengambaraniin. ¹⁵Kumban yiib weng kanminiwen kuu yiib wengiib aningkoyiib yiibka yiib amowiib ye wengbiri dowad kowe, yiibka dakmenib ongmime. Kwamune yaa kuu ne wengyundainban kowe.” andoon. ¹⁶Andekore, purusidan yaa yedmoone kangdod dimbon aom kuu yenburiwe angkaniwen.

¹⁷Kwane, Yuudan kuu yi kurikuri korok Sostenes kuu awinenekoriwa, kangdodan yi arinambo arimbed anbandiwen kumban, Galio kuu ku kamiib kuyaa ma meenindo, ye naknod kerundoon.

Pool Kuu Ika Antiok Yaa Wonoon

¹⁸Kwane, Pool kuu Korin aom kuu anam andiwendan yoom aron yemooon doboroon.

Kwane, Siria yaa ika wanandamoon kowe, Prisila yoom Akwila yoom ye yoom kuu Sensurea taun yaa winiwen. Kwane kuyaa kuu God yaa amob anuk ongmene aron kinoon kuu muneen kowe, ye awung doon. Kwane parai motodbed Siria yaa andowe winiwen.

¹⁹Kwane, wene wedya kuu Efesus taun yaa nandiwen kowe, Prisila yoom Akwila yoom kuu kuyaa dobiriwe, Pool kuu yi domonde Yuudan yi kurikuri ambiwoom wonoon. Wenene kuyaombed Yuudan yaa ambobandoon. ²⁰Kwane, yi dowaken kuu nub yoom doberebko dakmem andiwe, Pool kuu yedmoon, “Yiminban. ²¹Kumban God ye dowaken

keraneen kuu angkon ika yiiwiib yaa mananiin.” andekore domonde wonoon.

Kwane Efesus domonde parai motodbed yane ²²Saesaria taun yaa monoon. Kwane wene Yerusalem aom anam andiwendan yaa wengandoon. Wengandekore, Antiok yaa wonoon.

Poolbed Yesu Ye Weng Kanwene Yaroone Ayoobmim Keroon

²³Kwane kuyaa kuu, aron yena doberkore, domonde wene Galasia ambibkin dore Firigia ambibkin dore kuyaom kuu, anam andiwendan yaa ongakandene aromkono arudkonoyiib konde wonoon.

Apolos Kuu Yesu Ye Weng Korem Kandekore Daandimaan

²⁴Kuye aron kuyaa kuu Yuu karub maa yaningko Apolos kuu Aleksandria taun ye karub kuu Efesus yaa wonoon. Ye kuu kaadkeri yemooniib God Ye Weng Karadmo yekaad ye karub kui. ²⁵Ye kuu Yariman Yesu ye ambobi kiwaan kuu ye kaadkeroon kowe, ye kuu aiken darewoowiibbed Yesu ye weng kuu abdoniibban ambobandimaan, kumban Kingkin Karadmo ye baptais kami ye kiwaan kuu yekaadban, baptais Yoonbed ongmoonmo yekaad.

²⁶Kwane, ye kuu Yuudan Efesus aom doriib yi kurikuri ambiwom aomnekore, Yesu ye weng arudkonombed dakmoon. Dakmeene, Prisila yoom Akwila yoom wengamberenibka, nub ambiwom wene dakmem andiwe ee andoone, ongme ambodmo God ye kiwaan kuu kedmengkaniwen.

²⁷Kwane, Apolos kuu Akaiya ambibkin wanande kmoon kowe, anam andiwendanbed weng amuniib onganenekoriwa, angkodmenime ye kerekiib wongkiwen. Kwane, ye kuu wonoon kumbed God ye mimyob dowaken kabamoon kondoondan yaa kuu awandi darewoob keroon. ²⁸Kwane kidangkambonbed ye yoom Yuudan yoom wengbereniwa, kwane God Ye Weng Karadmo yaambd yi kuu burudandene, anam, Yesu kuu Godbed Kinoona Monoonman Keresu korokbendoon.

Pool Efesus Aom Wonoon

19 ¹Kwane, Apolos kuu Korin aom doreene, Pool kuu kiwaan aomkimbed Efesus yaa wonoon. Kuyaa kuu anam andiwendan yena wedmendekore, ²yi yaa kaamondoan, “Yiib anam andiwen kuu Kingkin Karadmo kuu maandiwen dee?” andoon. Andoone, neman inandiwen, “Yii, nub kuu Kingkin Karadmo ye weng kuu ma wengambirindo.” andiwen. ³Kwanandiwe, Poolbed kaamondoan, “Kwani kowe, yiib kuu kane ye baptaisbed keruwen?” andoona, neman inande yedmiwen, “Yoon ye baptaisbed keruwen kii.” andiwen.

⁴Kwane, Poolbed yedmoon, “Yoon ye baptais kuu amonombi yeman. Kwane yedmimaan, ‘Ye kuu ne yoman mananeen yaa anam

andime.’ andimaan kuu Yesu anded daandimaan.” andoon. ⁵Weng kee wengamberekorib, yi korem Yesu yaningko yaambed baptais keriwen. ⁶Kwane, Pool ye dingki yi ari kowe kurikuri keroone, Kingkin Karadmo kuu yi yaa ibnendoone, weng maa maa dakmenabiib profesi weng dakmiib kamiwen. ⁷Karub yi korem kumaom kuu wad ayoowiib areb kuyaa.

⁸Kwane, Pool kuu wood ayoobmimiib kuyaa doboroon kuu, Yuudan yi kurikuri ambiwoom aomnene Godbed korok kere ooni yeman ye weng kuu arudkonoyiib ongme ambobandimo kamoon. ⁹Kumban nimakarub yena kuu yi mimyob kebende anam andi ye weng kuu wengamberedandekoriwa, nimakarub yemoon yi arinambo arimbed Yesu ye weng yaa amkidbiwen. Kwane, Pool kuu yi domondene anam andiwendanmo benwenene Tiranus ye siku ambiwoombed ben nedbene aron korem kuu kuyaombed ambobandimaane andangke dakmenabimaib. ¹⁰Kuu kwane kamiwen kuu weeb ayoowiib keriwen. Kwamiwen kumbed Yuudaniib Yuudanbaniib Esia ambibkin kumundin kumaom doriib kuu God ye weng wengambiriwen.

¹¹Kwane kuyaron kuu, Godbed yaromkono wedmi yeman dareb dareb Pool yaambed kowene ambangkanaboon. ¹²Kwane, dingkod ebkad baradiiwa ebkad animari koroom kebeni ye ebkadiiwa Poolbed derenimaan kuu, be wene anikadiibdan yaa kowaiwa amun kerimo kamimaane awad arewayiibdan yaa kowaiwa kwangkkon awad kuu domonde winimaib.

¹³Kumban, Yuudan yena awad arewa yenburidan anam andindo kumbed wenenib Yesu yaningko yaambed karub yena awad arewayiib kuu ben kiradmenmo yaroniwa kamune yedmimaib, “Poolbed dakmimaan ye karub Yesu ye aningko yaambed angkadere.” andimo kamiib. ¹⁴God dore Yuudan dore wedyiri dobiri ye karub maa yaningko Skeva ye dana meed ediib kangkon kwane kamiib. ¹⁵Kumban awad arewa maa yaa kwamune ande yedmiwe inande yedmoon, “Yesu kuu nekaad, Pool komo kamoon kuu wengambaran, kumban yiib kuu kaneya?” andoon. ¹⁶Kwane, karub awad arewayiib ibnenoon kumbed yaro yi animari korongberene yi ebkad biringkene naawonmo yenbandoon kowe, ambiwoom kuu otkadmo koronde umkaniib bare kirokmone winiwen.

¹⁷Kwane, Efesus aom Yuudaniib Yuudanbaniib kuyaom doriib kuu weng kee wengamberekoriwa, binangke unenib Yariman Yesu yaa aningko darewoowiib koniwen. ¹⁸Kwane, nimakarub yemoon anam andiwen kuu mene kidangkambonbed yi ambarakmi arewa kuu anam kamuwen ande dakmiwen. ¹⁹Kwane, nimakarub yena komon kabkowiib warukomowiib awine kandiwen kuu yi warukomob bukiib kumkam koremiib benmene kidangkambonbed nengkiwen. Buk korem nengkiwen

kuye od kuu 50,000 od silvaayib^f areb. ²⁰Kwaniweniib kumbed God ye weng kuu aromkonomo darewoob derendande wonoon.

²¹Kee kwanoon ye yoman kuu Pool kuu Masedonia kere Akaiya dore kumbed Yerusalem aom kudore wanande meenoon. Kwane yedmoon, “Ne kuyaomdin wenekori, kumbed Rom yaa wene wedmok wananiin.” andoon. ²²Kowe ye awaneni karub ayoob Timoti yoom Erastus yoom ben nongkoboona Masedonia yaa winiwen. Kwane ari kuu ye kuu Esia ambibkin aom aron yenamo doboroon.

Efesus Aom Pool Yaa Arud Wandiweng

²³Kuye aron Efesus aom kuu, Yariman ye kiwaan ye weng yaa dabab darewoob kanmonoon.

²⁴Karub maa yaningko Demetirius, ye kuu silvaambed dudi god yaningko Aatemis yu kuruwak ongmenabimaane taundan kuu berengkaiwe, kwane kuruwak ongmidan kuu od darewoob bimaib. ²⁵Kowe, kwamune ye deme mimodaniib deme maa maa yi yaa awandimaibdaniib korem yaa baandoona, nedbiwa dakmoon, “Nangkodmia, nub deme yaambed od kuu yimin kandimaub kii. ²⁶Kowe wedmiiwo, Pool kuu Efesusdan yemooniib Esia ambibkindan yemoon kaiyiib ye wengbed ben kimyen wonoon. Kwamune dakmimaan, ‘Dingkimbed ongmenabimaib yi god kuu godban kii, aromkonoyiibban oo!’ andimaan. ²⁷Kaadkerime, kwane dakmenabaneen kuu nub deme kee komberene aningkoyiibban keraneen kii! God darewoob Aatemis yaa kuu Esia ambibkindaniib okad yimin yimindaniib yu yaa kurikuri kerimaib kumban, kwane dakmenabaneen kuu yu kurikuri boyambiwiib yu yiriniib korondaniwe kombere dowan keraneen kii!” andoon.

²⁸Kwane, karub korem ku nedbiwen kuu arud wande yirinde baande kamenib komkenabiwen, “Efesusdan yi God Aatemis kuu miin darewoob kii!” ande kamiwen. ²⁹Kwane, kirodmo siti kumundin kumaom kuu norin wande komkane yirinde baande kamiwen. Kwane, Masedonia karub ayoob Pool yoom yariibdan yaningko Gaiyus yoom Aristaakus yoom kuu kakumundinbed awingkanib kirodmo benwene iningkuk ambib darewoob aom aomniwen.

³⁰Kwaniwe, Pool yekareb karub yemoon yi kidangkambon wanandamoon kumban, anam andiwendanbed kebeneniwen. ³¹Kwane, Pool ye angkodmi Esia yi ambibkin korok korok yenambed kangkon kuyaa wanaab andi ye weng yuk kowe nangkaniwen.

³²Kwane, nimakarub kuu mene nedbiwen kuu kerebkarab kamiwe, yena kuu weng maa maayiib yirinde baande kamiwe, yena yemoon miniwen kuu komo dowad mene nedbiwen kuu yi koron kamiwen.

^f 19:19500,000 Kina areb.

³³Kwane, Yuudanbed Aleksandee nenkowiwe, kadaareb yi arinambo ari wonoone, karub yenambed ye yaa kwane keane kamiwen. Kwane, yembed iwari ema kerime ande dingki wumondoone, komo keroon kuu inandandamoon kowe. ³⁴Kumban, yi wedmibka ye kuu Yuuman kowe, ibmo baande yedmimamiwen, “Efesusdan yi God Aatemis kuu miin darewoob kii!” ande kame 2 awas areb keriwen.

³⁵Kwaniwe, siti korokbed yaro dembe yi baandi kebendekore yedmoon, “Efesusdan, Aatemis kuu yirin kamuun ye god. Yu kurikuri boyambiwiib yu kuruwak ye amob bot ambid arimbed komborooniib oonuwen kuu okad kumundindan yikaadkeriwen kuda. ³⁶Korem yikaadmo keriiwe, karub kanembed kuu ma anamban andaaban. Kowe, iwari kerime, inameniibban areb kamaib.

³⁷“Karub kee yiibbed benminiwen kee yi kuu nub kurikuri ambiwoom ye barang ma yid bindo. Kwane yi kuu nub god Aatemis yaa ma amkidbindo kii. ³⁸Kwane, Demetirius yoom ye deme mimodan yoom kuu karub yenambed dabab kondiwen kuu kangdodiwa kangdod wengangkidaniwa yaa winime. Dabab kondiwendan kuu kuyaa benwinime.

³⁹“Kumban yiib dowaken weng yenayiib ongmande meenaniib kuu korok korok yaa kanwinibko, yimbed dakmi aron kinibko, wengbon aom nedbenib ongmime. ⁴⁰Nub kuu kwanindo kowe, yirinde baande monmari ye dowad kuu korok korokbed nub ben kangdod yaa wananiib areb. Kwananiib kuu nub kuu inandindeban, amborom kuu komo kamuwen kuu idiibban kowe. ⁴¹Kwani kowe, wenebime.” andoone, koronde wenebiwen.

Poolbed Masedonia Kere Akaiya Kudore Wonoon

20 ¹Kuu yirinde baande kame dowan keriwen ye yoman kuu, Poolbed anam andiwendan yaa baandoona nedbiwe, ongkandi weng amun dakmoon. Dakme dowan kerekore, yi yaa yiib kiyo ande kwane kuyaa domonde Masedonia yaa andowe wonoon. ²Kwane, kuye ambibkin dore wene God ye weng yemooniib dakmene nimakarub yaa ongkandenmo dewenekore kwane wene Guris yaa wonoon. ³Kwane, ye kuu wood ayoobmimiib kuyaa doboroon.

Kwane Siria yaa wanande nekwane yanandame wedmoonka, Yuudanbed ye ayi yeman ande nuubnaan kamiib. Nuubnaan kamiib kowe, ye kuu ika wene Masedonia aom dore kumbed wanande meenoon. ⁴Ye yoom weniibdan kuu Bereaman Pirus ye mingki Sopatee yoom Tesalonaikadan Aristaakus yoom Sekundus yoom Deebedan Gaiyus yoom Timoti yoom, Esiadan Taikaikus yoom Trofimius yoom kui. ⁵Yi kuu yidin wene nub ande Troas yaa meedmonib doriib.

⁶Kwane, kabayingke obo kerindo ye flawa ye orok kuye yoman kuu parai motodbed Filipai domondenub karamok andowe yanuwen. Kwane

aron angkoyiib dowan keroone, Troas yaa wirinekoruwa, yidin winiwen yaa durunde wenganduuwe, nub korem aron ediib kuyaa doburuwen.

Poolbed Troas Aombed Dakmoon

⁷Kwane Sande oobnon keruune, nub kuu Yesu yaa meeni ye animan ani dowad nedbuwen. Kwane kuyaambed, Pool kuu nedbiwendan yaa dakmoon. Kwane, awari wanandameen kowe, dakmeena amnomnom kereen. ⁸Ambib yiriyiib ariyiib ayoobmim arimbed nedbuwen kuu lem yemooniib denobeenan.

⁹Kwane, karub kewedman kuye aningko Eutikus kuu ambib yiriyiib ariyiib ayoobmim ari ye windo yaambed diboone Poolbed weng dakmeen kuu wengaome unuk aningkudmo keroon. Aningkudmo kerene unuk angkene adwande okad yiri kombere ayoone wene awine nenkoone wedmibka bobnoon.

¹⁰Kwane, Poolbed kawene Eutikus kuu nen kangkunene yedmoon, “Binangkaib, ye kuu wadkeroon kowe.” andoone, ¹¹⁻¹²kewedman kuu kubi darewoowiibbed nenwiniwen. Kwane, Pool kuu ika ari kawene God yaa eso andene om dookbe bangkandoone, nedbiwendan yoom anuwen. Anuuwe, dakmeena, wene ware aroniib yeedureena, domonde wonoon.

Poolbed Miletus Yaa Wonoon

¹³Kwane, nub kuu nubdin parai motodbed Asos taun yaa yiri dewunuuwe Pool kuu yonka kuyaa wonoon, weng ongmuwen kowe.

¹⁴Kwane kuyaambed, wengandene motod aom aomnoone nende Maitilen taun yaa wunuwen. ¹⁵Angke awari kuu parai motodbed Kios dudbi yaa yane nanduwen. Kuye awari kuu Samos dudbi yaa munuwen. Kuye awari kuu Miletus taun yaa mene nanduwen.

Pool Yoom Efesusdan Yi Kurikuri Korok Korok Yoom Dakmiwen

¹⁶Pool kuu Efesus taun burudandoon, amborom kuu kirod wene Pentikos yaron kerindombed Yerusalem aom nandanded kowe, Esia ambibkin aombed aron doboob korari kuu ye dowakenban keroon.

¹⁷Kwane kowe, Miletus yaambed Poolbed anam andiwendan yi kurikuri korok korok Efesus aom doriib yaa weng kowoon, mene wengani dowad.

¹⁸Kwane, mene nandiiwe Poolbed daandoon, “Ne ibduruk Esia ambibkin aom manaan yaron yaambed yiib yoom komarewa dobaraan kuu yiibbed wedmiwen. ¹⁹Ne kuu Yariman ye deme awinaan kuu nekareb kankubuneni inok wani awinaan. Yuudanbed nuubnaan kamenib ne nande kamiwen kuu dabab darewoob kankawiwen kumban, Yariman ye deme kuu amunmo awinaan. ²⁰Komo komo weng kuu yiib yaa awandi yeman kuu kedmengkandimamaan, neka ma awine amuknindo. Ne kuu kidangkambonbediwa ambib maa maa aombediwa dakmeni

kedmengkandimamaan. Korem kee yuib yuibkaadkeriwen kui. ²¹Ne kuu Yuudaniib Yuudanbaniib yaa yedmendimamaan kuu yi ambarakmi korondibka God yaa amonombikbo, Yariman Yesu Keresu yaambad anam andime ye weng ande dakmenabaan kui.

²²“Kwane kibireb kee, Yerusalem aom wanaan amborom kuu Kingkin Karadmombed weng kee yedme kowoon kowe. Ne yaa kuyaa komo keraneen kuu nekaadban kumban, ²³siti korem aom yarebaan kuu Kingkin Karadmombed dabab ne yaa menebaneene wii aom kaanewaniib kuu korokbawaana wedmimain. ²⁴Kumban ne id yaa komo keraneen kuu ne meenimokban. Kwane Yariman Yesu ye deme kee kawoon kumbedmo kuu amunmo awine dowan kera andi ye dowadmo meenimain. Deme kawoon kuu God yeka ye kabamoonmo ye mimyob dowaken kondoon ye weng amun daandi kui.

²⁵“Ne nekaad kedi, ne kuu Godbed korok kere ooni yeman ye weng kuu yuib yaa kuu dakmenmo yaraane wengambiriwen kuu angkon ma wedmewaibban. ²⁶⁻²⁷Ne kuu God ye inamen weng korem kuu daandembirimain, ma amuknindo kowe, ne yuib yaa yedmaan kuu nimakarub kane biknaneen kuye dowad kuu ye dabab kandainban.

²⁸“Kwane, yuibka yuibmeren oonenib, nimakarub yena Kingkin Karadmombed yuib ooni kurumbon aom nongkoboong kwangkong oonendime. Kwane, Godbed ye Mingki ye umkanbed anam andiwendan ogawanandoon ye karuwa nimaya kuu ongme oonendime. ²⁹Kwane kaadkerime, amborom kuu ne wananiin ye yoman kuu dura anon arewambad sibi yenib animaiib areb, yuiwuiib kuyaom aomderenib yenbandaniib kowe. ³⁰Angkon yuib yoom dabokniwen kumaom kuu yika yaro dembenib anam andiwendan yena kuu birande dudanabi weng daande ben angkananiib kii. ³¹Kowe kereknembere oonime! Meenime, weeb ayoozmimuiib kuu womonyiibban amnoomiib awingyawiib ne inok wandeni yuib korem kuu kaadkerime ye wengiib ongkandimamaan kui.

³²“Kwani kowe, kibireb kee yuib kuu beni God ye kabamoonmo ye mimyob dowaken ye dingki ari nongkobaan kii. Kwamune dobaraniib kuu Godbed yuib inamen aromnene Ewen arimbed yumbon bangkandaneen, kinoondan korem yi yumbon kui.

³³“Ne kuu yuib silvaa o gold o ebkad ma kawime ande meenendindo. ³⁴Yuib yuibkaadkeriwen kui, ne yoom karub ne yaa awawe yariib yoom kuu neka ne dingkimbed deme awinaan kuyaambad yiminmo be doburuwen. ³⁵Korem komo kamaan kuyaambad kuu korokbendaan kuu nub aromne deme awinanuub kumbed aromkonoyiibbandan kuu awandanuub, amborom kuu Yariman Yesumbed yedmoon, ‘Kondi ye inamen darewoob kere kandi ye inamen kuu embengmo kwamunanuub kumbed amun kuu angkimbaraneen.’ andoon kuu nub nonondandindo kowe.” andoon.

³⁶Kee kwane dakme dowan kerekore, Pool ye kuu yiri bumangkane yi yoom kurikuri keroon. ³⁷Kwane, yi korem eb yoo ande ameng kamenib awinene neman mandamuk konoon konoon kamiwen. ³⁸Yi kuu mimyob darewoob kowiwen, amborom kuu ye kuu angkon ma wedmewaibban andoon kowe. Kwane yi kuu ye yoom wene motod yaa domonenok winiwen.

Pool Yerusalem Aom Wonoon

21 ¹Kwane mimyob keende yiib yoo andenub yi domonde wunuwen. Kwane, motodbed karamok yane wene Kos dudbi yaa munuwen. Kwane awari kuu Rodes dudbi yaa mene nanduwen. Nandekoruwa, Patara taun yaa wunuwen. ²Kwane kuyaambed wedmubka motod maa Fonia yaa wanandamuun kowe, kuyaom aomnekoruwa domonde wunuwen. ³Kwane wene wedmuuwe, Saipurus dudbi kuu dia keroon kumbed kuri kere nare Siria ambibkin yaa kangka yanuwen. Kwane, nub kuu mene Taiya siti yaa wirinuwen.

Kwane, motod aom barang ben nongkobandamiib kowe, motod domondenub, ⁴anam andiwendan yena wedmendekorub, yi yoom aron ediib doburuwen. Kwane, yi kuu Kingkin Karadmo ye aromkonombed Pool yaa Yerusalem aom wanaab andi ye weng dakmiwen. ⁵Kwane dakmiwen kumban, wini aron keruune, nub yoom anam andiwendan yoom yi nimadana yoom kuu siti angkane wene kubuk angkambed nub bumangke kurikuri keruwen. ⁶Kurikuri kerekoruwa, yiib yoo ande domondenub motod aom aomne wunuuwe, yi kuu ambiyoom winiwen.

⁷Kwane, nub kuu Taiya domonde motodbed kwane wene Tolemeis taun nanduwen. Nandekoruwa, anam andiwendan yaa wengande kubende aron mimo kuu kuyaa doburuwen. ⁸Kwane awari kuu Saesaria yaa munuwen kuu God ye weng kanyare dakmi ye karub Filip ye ambiwoombed doburuwen. Ye kuu awandi dowad karub ediib kingkiwen kuu ye kuu maa. ⁹Kwane, ye meed nima kaningiib kuu awanmindo, yi kuu profesi weng wengambere dakmimaib.

¹⁰Kwane aron yena keruune, profesiman ye aningko Agabus kuu Yudea arimbed monoon. ¹¹Nuwiib yaa monoon kuu mene Pool ye kobaiknong kande yeka yemeren ye yona dingkia yerengkane kekamune dakmoon, “Kingkin Karadmombed yedmoon kuu, ‘Kobaiknong keye yariman kuu Yuudan Yerusalem aom doriib kumbed, kamune nen yerengkanenib ye kuu kande Yuudanban yi dingki ari kowaniib.’” andoon.

¹²Kee kwane wengamburuwen kuu karub yena kuyaa doriib yoom nub yoom kumbed Yerusalem ari wanaab ande nangkanande kamuwen. ¹³Kumban Poolbed man inande yedmoon, “Yiib komande ameng kamiibkob ne niindem aom kubiyiibban keraan? Ne kuu Yerusalem arimbed Yariman Yesu ye dowadbed nong yerengkaniib kuu yimin, naniwa bobnaniin kwangkong yimin.”

andoon. ¹⁴Kwanandoon kowe, korondenub yedmuwen, “Yariman ye dowaken keroka kwanok.” anduwen.

¹⁵Kwanoon kuye yoman kuu nub kuu kwane Yerusalem ari wunuwen. ¹⁶Kwane, anam andiwendan Saesaria aom doriib, yi kwangknon nub yoom wene Yerusalem aom aomnuuwe, yimbed nub kuu Menason ye ambiwoom dohiri ye dowad benwiniwen. Ye kuu Saipurusman, ye kuu ibduruk anam andiwen yaron kuu ye kwangknon anam andoon.

Pool Yoom Kuristen Korok Korok Yoom Dakmiwen

¹⁷Kwane, nub mene Yerusalem aom aomduruwen kuu anam andiwendanbed nub wengande anam kubendiwen.

¹⁸Kwane awarimbed Pool yoom nub yoom wene Yems wedmenok wunuuwe, kuyaa kuu kuristen korok korok kwangknon nedbiwen.

¹⁹Kwane, Poolbed kubende dingki bekore, Godbed ye yaambd kowene Yuudanban yaa awinoon ye weng korem kuu dakmoon.

²⁰Wengambere dowan kerekorib, God yaningko kankooniwen. Kwane, yimbed yedmeniwen, “Angkodmi, wedme. Yuudan tausen yemooniib kuu anam andiwen. Kwane, Yuudan yi amob kuu nindorokiibbed awiniwen, korondindo. ²¹Kwane, karub yenambd yi yaa birondiwen kuu Yuudan ambibkin yena aom dohiriwen yaa kuu ebbd kedmengkandeeb kuu Moses ye amowiiib kad wadmi ye amowiiib Yuu yi amowamowiiib korondime andi ye wengbed dakmenabewen. ²²Kwane, anam, eb kuu menewen kuu kirod wengambaraniib kowe, komo kamanuub kii!

²³“Kwani kowe, nubbed komo yedmebdanuub kuyaombd kwane ambangke. Amob ongmiwendan kaningiib kukui. ²⁴Kowe, yi niindem aom aari ye dowad kuu karub keyiib daboknened, yi dowad nongkobi yeman God yaa kuu berengke. Kwananeeb kuu yi awung daniwe, yi niindem aom aari ye amob dowan keraneen. Kee kwamunaneeb kumbd nimakarub korem kuu anam, eb kuu Yuudan yi amob awine doreeb wedmenib dudi weng kee wengambiriwen kuu anamban kiyo andaniib.

²⁵“Kumban Yuudanban anam andiwen yi dowad kuu kwanime ye weng ande kowuwen kuu animan dudi god yaa kondimaib kuu anaib, umkan kuu anaib, inumобенaiwa bobnimaan ye dingkan kuu anaib, nenem kamaib kui.” andiwen.

²⁶Kwane, awari keroona, Poolbed karub kaningiib kuu benwonoone, yi yoom Pool yoom kuu kurikuri amowamob ye dowad okambiwen. Okambiiwe, Poolbed kurikuri boyambib darewoob wenene korok korok yaa daandene kinoon kuu aron ediib kurikuri amowamob okambe yimin kerekorib dingkan nengkane God yaa koni yaron kinoon.

Kurikuri Boyambib Darewoob Yaambd Pool Awiniwen

²⁷Kwane aron ediib dowan kerandamuun yaambd, Yuudan yena Esia yaambd miniwen kumbd, Pool kuu wedmibka kurikuri

boyambib darewoob yaa doreen. Kowe, karub kuu nedbiwen kuyaom awinenenib oneki weng komkiwen, ²⁸“Israeldan oo! Mene awandime yoo! Karub kee okad yimin yimin kumaom dewenene, nuwiiwa Moses ye amowiiwa kurikuri boyambib darewoob keyiiwa yaa bon kerime ande kedmengkandimaan kii! Gurikdan ben nub kurikurimbon aom aomnoon kowe, nub kurikuri boyambib darewoob keyaa amdokbendoon kuu keiyoo!” ande kamiwen. ²⁹(Kee kwamune dakmiwen amborom kuu Efesusman Trofimus kuu Pool yoom siti aom yariwen kowe, kurikuri boyambib darewoob yaa nen aomnoon ande meeniwen.)

³⁰Sitidan korem kuu norin wandenib, kuna kunaya doriib yaambed kibindare menenib, Pool kuu awineniwen kwane awine irindore kurikuri boyambib darewoob kuuk bunangka angkaniwe, kurikuri boyambib kuuk ambongko kebengkiwen.

³¹Kwane, karub kuu nedbiwen kumbed Pool kuu aye bob kowandamiiwe, Rom ana nangmidan yi korok wengamboon kuu Yerusalem dan kumundin yirinde baande kamiib. ³²Kwane, kirodmo ye korok korok yena be ana nangmidan yena be kadaareb yaa kabaanmo be wonoon. Kwane, Pool anbandiwendan kuu wedmibka Rom ana nangmidaniib yi korokiib meniib kowe anbandi kuu korondiwen.

³³Kwane, ana nangmi korokbed Pool awine yedmoone sein ayoobbed yenbeniwen. Kwane kaamondo, “Karub kee kane, ye kuu komo kamoon?” andoon. ³⁴Kwane, yi kuu nimingkaib kuyaombed yena kuu weng maa yedmaiwe yena kuu angkon weng maa dakmaiwe kamiwen. Kwane kuyaom kuu yirinde baande kamiib kowe, ana nangmi korok kuu ongme weng anam kuu kandindeban. Kwana kowe, yembed yedmoona ana nangmidanbed yi ambiwoom nenwiniwen.

³⁵Kwane yi ambib ye kuum dia keroone, karub korem kuu arud darewoob wande ingmiib kowe, ana nangmidanbed nenkarine winiwen. ³⁶Kwane yi kuu yoman menonib, “Ye kuu aye kowi yeman kii!” ande komkenabiwen.

Poolbed Karub Nedbiwen Yaa Dakmoon

(Kw 9:1-22, 26:9-18)

³⁷Kwane ana nangmidanbed yi ambiwoom nen aomnandamiiwa, Poolbed korok yaa kaamonoon, “Ne kuu weng maa yedmebdaniin kuu yimin dee?” andoon. Andoone, korokbed man yedmoon, “Eb kuu Gurik wengbed dakmimaab dee? ³⁸Kwana kowe, Idyipman aron maa anuk karub 4,000iib be gapman yaa bon kerekore amboon angka be wonoon kuu ebban kuyoo?” andoon.

³⁹Andoona, Poolbed inande yedmoon, “Ne kuu Yuuman, Silisia ambibkin ye aningkoyiib ye siti Taasus aombed wooneen. Ee andebko, nimakarub keyaa daanda.” andoon. ⁴⁰Kwanandoona, ana

nangmi korokbed ee andoona, Pool yaro dorene kadaareb yaa dingki wumondeene, iwari keriiwe, yi yaa Yuudan yi wengbed dakmoon.

22 ¹Kwane, yi yaa dakmoon, “Ne karuwa, ne aamkono, ne ambarakmino ye weng kee wengambirime.” andoon.

²Kwane, yi wengambiriwen kuu yi wengbed yi yaa dakmoon kowe, yi korem kuu miin iwari keriiwen.

Kwane, Poolbed yedmoon, ³“Ne kuu Yuuman, Taasus siti Silisia ambibkin aombed ne kuu wooneen, kumban ne kuu Yerusalem aombed kinaan. Kwane, ne kuu nub awoya yi amob korem kuu Gamaleombed ongme kedmengkawoona nekaadkeraan. Kwane, God ye amob naawonmo awinaan, yiib kwamune areb kibikee. ⁴Keye Yesu ye kiwaan winiwendan kuu nembed yenbadaana dukniwen, nimakarub yena kuu ben wii aom kambaran.

⁵“Kwamune kamaan kuu God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok yoom kurikuri aamkono korem yoom kuu yikaad. Kwane, nangkon yi yaambd kerek kandekori, Yuudan yi korok korok Damaskus aom doriib keendok wanaan. Wene Yesu ye kiwaan winiwendan ika be wii aom kambereni durud yewed kondi dowad wanaan.

⁶“Kwane aronkob areb kuu Damaskus dia doraan. Kwane kudmeniibban kumbed nambiri darewoob ambid arimbed yurene ne yaa kanawanewandoon. ⁷Kwanoona, ne kuu okad yiri kombereni wengambaraana baande yedmoon, ‘Sool, Sool! Eb komande ne nenbandeneb dabab durud yewed kawewen?’ andoon.

⁸“Kwanandoona, kaamonaan, ‘Yariman, eb kuu kane?’ andaana man inandoon, ‘Ne kuu Yesu Nasaretman, ebbd ne nenbandeneb dabab durud yewed kawewen kui.’ andoon. ⁹Kwane, ne yaa awawe winiwendan kuu nambiri wedmenib kuweng wengambiriwen kumban weng ma kandindo karub kuu ma wedmenindo.

¹⁰“Kwane, yedmaan, ‘Yariman, ne kuu komo kamaniin?’ andaana, Yarimanbed yedmoon, ‘Yeedere yaro dore Damaskus aom wene. Kuyaombed komo deme Godbed kinoona awinaneeb ye weng kuu yedmebdaniwa wengambaraneeb.’ andoon. ¹¹Kwane nambiri darewoob kumbed ne indob kuu tutnoon kowe, ne yaa awawi karubbed dingki yaambd awine nende Damaskus aom nenwiniwen.

¹²“Karub maa ye aningko Ananaiyas, ye kuu Yuu yi amob ongme awinoone, Yuudan kuyaa doriib kuyaom aningkoman amun keroon kumbed mene wedmewok monoon. ¹³Menekore, ne angkara doberene yedmoon, ‘Angkodmi Sool, eb angkon ika wedme kerekne.’ andoona, kwane kuyaambd ne kuu kwane kereknani ye yaa wedmemaan.

¹⁴“Kwane yedmewoon, ‘Nub awoya yi Godbed eb kinoon kuu ye inamen yaa awine anded kui, kwane ye Karadkonoman Yesu kuu wedmene, ye yaambd ye weng wengamberewen kui. ¹⁵Eb kuu komo

wedmeweniib komo wengambereweniib kuu Yesu ye dowad nimakarub yaa dakmenmo yaraneeb. ¹⁶Kowe eb komande erebnare dibeeb? Eb yaro dembe, kwane eb baptais kere ye aningko yaambad kurikuri kerebko eb ambarakmi kuu arok.’ andoon.

¹⁷“Kwane, ne ika Yerusalem aom wene kurikuri boyambib darewoob yaambad kurikuri kamoni wane wedmaana, ¹⁸Yarimanbed yedmewoon, ‘Eb kuu ne dowad dakmaneeb kuu nimakarub kuu wengamberedandaniib kowe, kirod Yerusalem keyaom kee domonde koronde wene.’ andoon.

¹⁹“Kwanandoona nembed inandaan, ‘Yariman, yi kuu ne komo kamaan kuu yikaad kii. Anuk yiri kuu nembed weneni kurikuri ambib maa maa aombad eb yaa anam andiwendan kuu awingكاني wii aom kambereni yenbandimo kamaan kui. ²⁰Kwane, anuk kuu eb weng kanwene dakmi ye karub Stiwin kuu aye kowiwen kuu amun ande meenekori, anbandiibdan yi ebkad kuu nembed oonaan.’ andaan.

²¹“Kowe Yarimanbed yedmoon, ‘Wene, eb kuu nenkowaniina Yuudanbaniib yaa ambab wananeeb.’ andoon,” kwamune andoon Poolbed.

Ana Nangmi Korok Yoom Pool Yoom

²²Kwane Yuudanbaniib yaa wini ye weng dakmeen kumbed ombedande yi korem yirinde baandenib yedmiwen, “Karub kee aye kowi yeman kii! Ye dobaraneen kuu yiminban oi!” ande kamiwen.

²³Kwane, yi kuu arud darewoob wandiwen kumbed kabang kamenib, yi yuruk ebkad ben awanewandenib ingkud ben imya kiranmenib kamiwen. ²⁴Kowe, ana nangmi korokbed weng kondoon ana nangmidanbed Pool kuu nong yikyikiibbed ayibko komarewa Yuudan kee kabang arewa kamenaib ye dowad kuu kaamonubko yedmoko wengambere kaadkerem ande kumbed yi ambiwoom nenwiniwen.

²⁵Kwane, Pool kuu nen dingki angkara angkarayiib yuwiwa doroone ayandamiwe Romdan yi ana nangmidan 100iib yi korok maa yaa yedmoon, “Karub ye aningko Romdan aom angkeen kuu kangdod aom ukum kondindo kumbed nongbed ayaniib kuu yimin dee?” andoon.

²⁶Kwanandoona, ana nangmi korok kuu kee wengamberekore, ana nangmidan korem yi korokiib yaa wene yedmoon, “Eb kuu karub kee komo kerunaneeb, ye kuu ye aningko kuu Rom aom angkeen kowe.” andoon. ²⁷Andoona, korok darewoobbed Pool yaa wene kaamonoon, “Eb kuu yedmewe, eb aningko kuu Rom aom angkeen dee?” andoone “Ee anam.” ande man inandoon.

²⁸Kwanandoona, korokbed yedmoon, “Ne aningko Rom aom kuu od darewoowiib kowaankob kumbed kumaom kuu angkeen.” andoon. Andoona, Poolbed yedmoon, “Nambe yaningko kuu Rom aom angkeen kowe, ne wooneen yaambad naningko kuu Rom aom kowiwen.” ande

inandoon. ²⁹Kwane, karub yena anbande kaamobenandamiib kuu unimbed korondiwe, ana nangmi ye korok kuu unoon, amborom kuu Pool ye aningko kuu Rom ambibkin aom angkeen kumban seinbed yenboon kowe.

Pool Sanidirin Yi Arinambo Ari Nenmonoon

³⁰Kwane, awarimbed ana nangmi korokbed ye dowaken kuu komo dowadbed Yuudan kuu Pool yaa dabab koniib kuu kaadkeranded kowe, Pool kuu nen wii bunangka kowekore, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korokiib korok korok yena kangdod darewoob Sanidirin aom doriwiib baandoona nedbiwa, Pool kuu nenmene yi arinambo ari kowoona doboroon.

23 ¹Kwane, Pool kuu Sanidirindan yaa wedmendene yedmoon, “Ne karuwa! Wedmaan, andowaan ye aronbed mene kibikee, Godbed komo kawoon kuu amunmo awinaan.” andoon.

²Kwanandoona, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob Ananaiyasbed karub Pool ye dia doriib kuyaa yedmoon, “Ye mongkodkono yaa wowime.” andoon. ³Andoona, Poolbed yedmoon, “Eb kuned kuu Godbed wowebdaneen kii. Eb kuu aadidmi ye karub kui. Ebbed Moses ye amob yaambad koweneb ne kangdod keruwewen kumban, ebbed ne yaa wowime ande weng kondeeb kuned kuu kuye amob dookbewen kii.” andoon.

⁴Kwane, karub Pool ye dia doriib kumbed yedmeniwen, “Eb kuu God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob yaa amkidbeeb kii!” andiwen. ⁵Kwane, Poolbed inandoon, “Ne karuwa, nembed meenaan kuu ye kuu God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoobban manok andaan, amborom kuu God Ye Wengbed yedmoon kuu ‘Yiib korok yaa weng arewa dakmaib.’ ” andoon.

⁶Andekore wedmoonka, Sanidirindan kumaom kuu Sedyusidaniib Farisidaniib kowe, yi yaa baandene yedmoon, “Ne karuwa, ne kuu Farisiman, angkon Farisiman ye mingki kii! Nimakarub dukniwen yiri kuu ika wadkere dembaniib andi ye inamen awinaan kumbed kangdod aom nenminiwen.” andoon.

⁷Kwanandoona wengambiriwen kuu Farisidaniib Sedyusidaniib andokbe wengbiriwen. ⁸(Sedyusidanbed yedmimaib kuu nimakarub dukniwen yiri kuu ika dembaibban, angkon engyusiib okad yiri ye awadiib kuu kwana kuu dowan andimaib, kumban Farisidan kuu barang ayooobmim kuu anam kuyiib ande dakmimaib.)

⁹Kwane yirinde baande kami kuu darewoob kereene, Farisidan yena kuyaom Yuudan yi amob kedmengkandidan yenambad dore koromone dakmiwen, “Karub kee amarakmi kuu nubbed ma wedmindo. Mokuro, kingkin maambad o engyumbad ye yaa daanoon dee?” andiwen.

¹⁰Kwane, wengbiri miin darewoob keriwen kowe, ana nangmi korokbed meenoon kuu “Pool kuu aye worobe kurubkurub keraniib kii.” ande unoon kowe, ana nangmidan yaa yedmoon, “Wene, Pool kuu yi yaambad nendenib nub ambiwoom nenwinime.” andoona wene nenwiniwen.

¹¹Kwane kuye amnoon kuu Pool yaa Yarimanbed mene doberene yedmenoon, “Eb kuu arudne! Ne dowad weng Yerusalem keyaom dakmewen kwane kuu Rom aom kwangkong dakmaneeb.” andoon.

Pool Ayem Ande Nuubnaan Kamiwen

¹²⁻¹³Kwane awari kuu Yuudan yena 40yiib burudande ariyiib kuu mene nedbenib, okiib animaniib ani kuu korondaniib kwane Pool kuu aye bob kowiwedned ande kuye amobbed ongmiwen. ¹⁴Kwane, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korokiib aamkonoyiib yaa wenenib yedmiwen, “Nub kuu animan kuu anaubban amob ongmuwen kuu Pool kuu aye bob kowuwedned. ¹⁵Yiibbed Romdan yi ana nangmi korok yaa yenkandi weng kamune yedmime, ‘Nub dowaken kuu Pool ye dowad kuu kangdod aombed weng yena wengambarandamuub kowe, ika nenminibko karub yenambad dakmibko wengamberem.’ andime. Kwane, Pool kuu nenmananiib kuyaambad nubbed kiwaan arimbed aye kowanuub.” andiwen.

¹⁶Kumban weng kee Pool ye mongkobbed wengamberekore, wene ana nangmidan yi ambiwoom wene Pool yaa daanoon. ¹⁷Kwane, Poolbed Romdan yi ana nangmidan 100iib yi korok maa yaa baande yedmoon, “Kewedman kee eb korokiib yaa nenwenebko weng ma yedmenok.” andoon. ¹⁸Kwanandoona, kewedman kuu ana nangmidan korem yi korokiib yaa nenwonoon. Nenwenene yedmoon, “Poolbed ne yaa weng kowoona wanaana, ‘Kewedman kee nen korokiib yaa wene ye kuu wengyiib yedmandameen.’ andoonkob nenmanaan.” andoon.

¹⁹Kwane, ana nangmi korokbed kewedman kuu dingki yaambad awine nenwene yi kirimo yaambad kaamonoon, “Ne yaa kuu komo weng daawandameeb?” andoon. ²⁰Kwane, kewedmanbed dakmoon, “Yuudan yi korok korok kuu weng kande ee andiwen kuu awari kuu eb yaa mene yenkande ‘Pool kuu Sanidirin aom nenmenebko, weng yena angkong ongme dakmibko wengamberem.’ ande mananiib kowe, ²¹ee ande Pool kuu nenwanaab, amborom kuu karub 40yiib burudande arimbed kuu wedya biknaniwe, Pool nenwananeeb kuu wedyambad ayi yeman andiwen kowe. Kwane yi kuu okiib animaniib korondenib Pool aye kowiwedned andi ye amob ongmiwen. Kwane, yi kuu nekwe dowan kerekoriwa, ebbad komo weng yedmaneeb kuyaamo meedme doriib.” andoon.

²²Kwane, ana nangmi korokbed kewedman yaa yedmenoon, “Eb kuu wene karub yena yaa weng kee ne yaa daawewen ande yedmendaab.” andekore, kewedman kuu domonenoona wonoon.

Pool Kuu Saesaria Yiri Nenwiniwen

²³Kwane, ana nangmi korok darewoobed ye korok ayoob baandoona miniwa yi yaa yedmoon, “Ana nangmi karub 200iib hoos karub 70yiib, ana nangmi karub maradiib kuu 200iib kwane nekwiwo kibik amnoom 9 oklok kuu Saesaria yaa Pool nenwinime. ²⁴Pool kuu hoos maa kankonibko kwarimbed diboroko, hoos yenayiib Gavana Feliksiib yaa nenwinime.” andoon.

²⁵Kwane, ana nangmi korokbed kerek kuu kamune wongkoon,

²⁶Ne Klaudius Laisias.

Nub korok amun, Gavana Feliks, nembed eb yaa amun amun keebdaan.

²⁷Karub kee nenkowaana nenminiib kee Yuudanbed aye kowandamiwe, nembed ne ana nangmidaniib be weneni awine burudankare nendaan, amborom kuu ye aningko kuu Rom aom angkeen nekaadkeraan kowe. ²⁸Kwane, komo dowadbed ye kuu burone ayandamiib kaadkerande yi korok korok Sanidiriniib yaa nenwanaa. ²⁹Kumban yi amob yaambed wengbiriwen kumbed kangdod nenwiniwen. Kwane, kuye dabab koni dowadbed ye ayiwed bobni ye kiwaaniib wii kankaani ye kiwaaniib kuu ma wedmindoo.

³⁰Kwane ye ayem andi nuubnaan kami kuu karub maambed yedmewoona kaadkerekorid, kumbed kirodmo ye kuu nenduni eb yaa kowaankob monoon. Kwane yedmaankob, ye yaa kangdod aombod dabab konandamiibdan kuu, yika yomanbed yi weng kuu eb yaa kanmananiib.

Kwane wongkoon kui.

³¹Kwane, ana nangmi korokbed weng kondoon kuu amnoombod kwane ambangkiwen. Kwane, Pool kuu nenwene Antipatris taun kuyaa doriwen.

³²Kwane, awarimbed yonka weniibdaniib kuu yi ambiyoom ika winiwa, hoos karubmo Pool yoom kwane winiwen. ³³Kwane, yimbed nenwene Saesaria yaa nandekoriwa, kerek Gavana yaa konenib Pool kwangkong ye dingki yaa domoneniwen.

³⁴Kwane, Gavanambod kerek kuu kimingkanekore Pool yaa kaamonenoon, “Eb kuu porovins kunaman?” andoona “Silisia” ande inandoon. ³⁵Kwane wengamberekore, yedmoon, “Eb yaa dabab kee kabdandamiibdan mananiib kumbed eb kangdod kee wengambaraniin.” andoon. Kwanandekore, ana nangmidan yena yaa yedmoonkob Pool nenwene wadnari maa Gavana yambib kwaab manimanandeb Erodbed yenboon aom oone dohiriwen.

Pool Ye Dabab Weng Kuu Feliksbed Wengamboroon

24 ¹Aron angkoyiib dowan keruune, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok darewoob Ananaiyas yoom aamkono yena

yoom kangdod wengangi ye karub Teetulus yoom Saesaria yiri winiwen. Kwane, yi weng dabab Pool yaa kuu kanmene Gavana Feliks yaa koniwen.

²⁻³Kwane, Pool yaa baandoone monoone, Teetulusbed weng dabab dowad kuu kamune dakmoon, “Ee, miin amunman Feliks. Ebbed korok kerewen kumbed nub yaa nangkema iwari yewenub ongmewen kumbed aron doboob keroon. Kwane, eb meeni kangdombed ambibkin keyaom kee komo komo arewa keroon, kiwaan o amob o kwamune kui, kuu ongmenabewen. Nub kuu nub niindem aom koremiib kubi dowaken amun amun kuu eb yaa kabduwen. ⁴Kwane, eb yaa aron doboob awinembaranuub kuu ne dowakenban kowe, eb yaa nangkabduub kuu nub yaa mimyob keendeneb, nub weng dukmen kee wengambere.

⁵“Kedi, karub kee ambibkin korem aom kuu yembed Yuudan yaa dabab yemoo benmeneboon kowe, yi korem kuu yirinde baande kamenib monmanme ingmimaib. Kwane, ye kuu Nasarindan^g yi korok. ⁶⁻⁷Kwane, ye kuu kurikuri boyambib darewoob ye karadkono monmarande kamoon kowe awinenuwen.^h ⁸Kowe, ye yaa dabab kee benmene konuwen kuu ebka id anam kuu wedme kaadkeraneeb.” andoon.

⁹Kwane, Yuudan korem menebiwen kuu weng kuu dakmeen kuu anam kii ande kamiwen.

¹⁰Kwamiwa, Feliksbed Pool yaa dingki ok domene yedmoone, Poolbed dakmoon, “Ne nekaad, eb kuu ambibkin kemaom kee weeb yena eb kangdod kerundimaab kowe, ne kuu kubiyiib neka ne dowad koromone inande eb yaa dakmaan.

¹¹“Ne kuu aron kibirebbbed anuk kuu benme benmeyibmo kumbed Yerusalem aom kurikuri keridowad wanaan. Kee ebka darobe wedmene. Kuku yobdoodban. ¹²Weng dabab kawandamiibdan kee kurikuri boyambib darewoob yaa kuu ma wedmewiwa, karub yena yoom ma wengbirindo, kwane siti aom o kurikuri ambib maa maa yaa kadaareb ma be nedbe yarebindo. ¹³Kwane, yi kuu eb yaa yi dabab weng kee anam kwanoon ande eb yaa weng id ma korobe kabdindeban.

¹⁴“Ne kuu anam ke yedmebdaan kei, anam ne kuu nub awoya yi God yaa Yesu ye kiwaan arimbed kurikuri kerimain. Kumban kiwaan kee yimbed dudi ande yedmimaib. Kumban, ne kuu Moses ye amob weng koremiib unyemanbed profesi weng dakme wongkiweniib anam ande awinaan. ¹⁵Kwane, nimakarub amundaniib arewadaniib dukniwen yirimbed korem ika dembaniib ande karub keembed God kuu kwananeen ande meeniwen

^g 24:5 Yuudan yi korok korokbed Yesu Nasaretman ye yoman winiwendan yaa kuu Nasarindan ande yedmimaib. ^h 24:6-7 Buk Kwamiwen kurin wongkiwen yenamoo kuu weng keyiib: Nub dowaken kuu nubka nub amob yaambed wengyundandamuub kumban, Laisiasbed naawonmo nenwenekore ewiib yaa winime andoon.

kuyaa kuu nangkon kwananeen ande meenaan. ¹⁶Kwana kowe, ne kuu karub yi arinambo ariyiib God ye arinambo ariyiib kuu ne meeni dohiri inamen kiwaan korem kuu ma ambarakmain ande kamimain.

¹⁷“Kwane, ne kuu weeb yena Yerusalem aom koronde wanaan kowe, ne karub yena kamboknondan yaa bangkandi yemaniib God yaa bangkani yemaniib be bangkandok wanaan. ¹⁸Kwane, amob okambi kameni kwanaan kumbed kurikuri boyambib darewoob kuuk aom kwane wanaane wedmewiwen. Kwane kuyaom kuu nembedmo wanaan, kadaarewiibban. Kwane kuyaom kangkon ne kuu karub yenayiib ma yirinde baande kamindo.

¹⁹“Kumban Esia ambibkin yaambed Yuudan yena miniwen kumbed dabab kee kanminiwen kowe, kangdod aombed dabab kawandamiib kuu yi kuu benminiwa yimbed eb arinambo arimbed dakmaniib kumbed yimin. ²⁰O ke miniwendan kee kangdod Sanidirin aombed komo ambarakmaane wedmiwen kuu daandime. ²¹Kumban nembed ma kamaan kuu yi arinambo arimbed baandaan, ‘Bobniwen yirimbed ika wadkere dembaniib andi ye inamen awinaan kuye dowadbed kibikee yiib arinambo ari kangdod aom dobaraan.’ andaan.” andoon.

²²Feliks kuu Yesu ye kiwaan weng kuu wengambere yimin keroon. Kwane, yi yaa yedmoon, “Weng keyiib kee ana nangmi korok darewoob Laisias mananeen kumbed weng keye dabab dowad kuu wengyundaniin.” andekore kangdod kebenoon. ²³Kwane, Feliksbed Romdan yi ana nangmi korok maa yaa yedmoon, “Pool kee yiibbed oonenime, kumban komo ye yaa dowan kuu ye angkodmiambed mene wedmene awane konaniib kuu yimin.” andoon.

²⁴Kwane, Feliks kuu aron yena kere ye wonong Durusila yu kuu Yuu wonong kuyoom menene Pool yaa baandoone, mene Yesu Keresu ye weng dakmoona yi wengambiriwen. ²⁵Kwane, Poolbed dakmene yorokmo dohiri ye wengiib ebmeren ongme kangkadme dohiri ye wengiib Godbed wengyundi aron mananuun ye wengiib dakmoon. Dakmoone, Feliks kuu uniyiib kerene Pool yaa yedmoon, “Yimin, yimin. Eb kuu wene. Aron maambed aroniib keraneen kuu angkon ika ma baandako ma mene dakme.” andoone Pool domoneniwa wonoon.

²⁶Kwane, Feliksbed aron maa maa Pool kuu baandaana manaana dakmenabimaib, amborom kuu Feliks ye dowaken kuu Poolbed yemyeb od kawoko wii aom nen angka kowanded kowe, kumban Pool kuu kwanindo.

²⁷Kwane, weeb ayoowiib dowan keroone, Feliks kuu domonde wonoone, ye yumbon kuu Pookius Festusbed kandoon. Kumban, Feliks kuu Yuudan yaa kubewime anded kowe, Pool kuu nen angka kowindo.

Pool Kuu Festus Ye Arinambo Ari Wonoon

25 ¹Festus kuu Yudea ambibkin kumaom monoone, aron ayoobmimiib dowan keruune, Saesaria aombed Yerusalem yaa wonoon.

²Kwane kuyaambed, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korok yoom Yuudan yi korok korok yena yoombed Festus yaa wenenib, Pool yaa dabab koni ye weng kuu koniwen. ³Yi kuu Pool kiwaan yaambed woob kowenib ayi yeman weng ongniwen kowe, Festus yaa naawonmo nangkanande dakmiwen, “Eb kuu nub dowaken yaambed ambangke, nub weng wengambere. Pool kuu Yerusalem ari nenmene kowebko ye dabab dowad kuu keyaambed wengambereni yeman.” andiwen.

⁴Kumban Festusbed inande yedmoon, “Pool kuu Saesaria yiri nen ooniwen. Kwane, ne kuu aron doboobban arimbed ikakman kuyaa wananiin kowe, ⁵karub ye kuu ambarakmiyiib keroka, yiib korok korok yena ne yoom wene kuyaa kangdod aombed ye yaa dabab kuu konime.” andoon.

⁶Kwane, yi yoom kuyaom doboroon kuu aron kaning kangingiib o angko angkoyiib areb kerekore, Saesaria yiri ika wonoon. Kuye awari kuu Festus ye kangdod nandene diberene Pool nenminime andoona, nenminiwen.

⁷Kwane, Pool nenmene kowiiwa doboroone, Yuudan Yerusalem arimbed miniwen kumbed ye awanewandenib dabab darewoob yemooniib ye yaa benmenebiwen. Benminiwen kumban, kuu anam ambarakmoon andi dowad id ma korokbindo.

⁸Kwanandiiwe, Pool yekareb koromone inande dakmoon, “Ne kuu Yuudan yi amowiib kurikuri boyambib darewoob yaayiib Romdan yi korok Saesaayiib yaa kuu ne ma ambarakmindoo.” andoon.

⁹Kumban Festus ye dowaken kuu Yuudan yi dowaken yaambed awinako ne yaa amun andewime ye dowadiib kowe, Pool yaa kaamonenoon, “Eb yaa dabab bangkabdiwen kee Yerusalem arimbed nembed wengyundaniin kuu eb dowakeniib dee?” andoon.

¹⁰Andoona, Poolbed inandoon, “Ne kuu Saesaa ye kangdod aom dobaraan. Dabab kekee kangdod kee yeman. Ne kuu Yuudan yaa kuu ma abdon kamendindo. Kwamune kuu ebka ongme ebkaadkerewen kui. ¹¹Kumban aye kowi ye ukum ye ambarakmi kuu nembed kwane kamaan keraneen kuu koromone aye kowi ye ukum ne burudanda ande kamainban. Kumban dabab kee Yuudan keembed benminiwen kuu anamban keraneen kuu ne kuu yi dingki ari kowi yemanban. Kwani kowe, ne kangdod kuu Saesaambed wengamberewok!” andoon.

¹²Kwane, Festusbed kwane wengamboroone ye weng andangkidan yoom yikareb andangke dakmiwe, Festusbed yedmoon, “Ebka yedmeeb kuu Saesaambed eb kangdod kuu wengamborok andeeb kowe, Saesaa yaa nenkowaan kii.” andoon.

Pool Ye Weng Festusbed King Agripa Yaa Daanoon

¹³Kwane, aron yemoonban keruune, king Agripa yoom Beenis yoom kuu Saesaria taun aom Festus yaa kubenok miniwen.

¹⁴Aron yemoon kuyaa dobarandamiib kowe, Festusbed king Agripa yaa Pool ye dabab ye kiwaan komarewa kuu ambobanoon, “Karub kee Feliksbed nen wii aom kamoon. ¹⁵Ne Yerusalem ari wanaan kuu God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok korokiib korok korok yenayiibbed ne yaa yedmewiwen, ‘Ye dabab kuu eb yaa kabduub kowe, ukum kone.’ andiwen. ¹⁶Kumban nembed yi yaa yedmendaan kuu Romdan yi amob kumaom kuu dabab kankoni dowad karub kuu ye bondan yoom kangdod aom awuniwe yi weng wengamberekore inande koromone dakmino kumbed ukum koni kuu yiminban.

¹⁷“Kumban keyaa miniwen kuu ne yi yaa ma kombemkayok kamindo. Kwane, kuye awari kuu kangdod nandekori yedmaane, karub kuu nenminiwe, kangdod kuu wengamberenaan. ¹⁸Nembed meenaan kuu ambarakmi miin arewa kamoon kumbed dabab wengiib kanminiwen kumban, dakmiwa wengambaraan kuu ambarakmi abdon dareb yemanban. ¹⁹Kukuu yika yi kurikuri dowadiib, karub Yesu bobnoon kuu wadkere doreen ande Poolbed dakmeen kuye dowadiibbed wengbiriwen kumbed kangdod keriwen.

²⁰“Kowe, ne kuu dabab keye dowad kuu inamen kwanaki ande ye weng ma kondindo. Kowe, Pool yaa kaamonenaan, ‘Eb kangdod kerubdi dowad kuu Yerusalem arimbed wengambaraniin kuu yimin dee?’ andaan. ²¹Kumban Poolbed yeka yedmoon, ‘Saesaambed ne kangdod kuu wengamborok.’ andoon kowe, ye kuu weng kondaana awinene oonenaniwe, kwane wene nembed Saesaa nenkonaniin kuu yimin keraneen.” andoon.

²²Kwanandoona, Agripambed Festus yaa yedmoon, “Karub kee ye weng wengamberenandamiin.” andoon. Kwane, Festusbed inande yedmoon, “Kwani kowe, awarimbed wengamberene.” andoon.

²³Kwane awarimbed, king Agripa yoom Beenis yoom miniwe, karub yenambed yidin mene kibi wurumenib “King meneen yoo!” ande baandiwe, king yoom Beenis yoombed ana nangmidan yi korok dareb darewiib siti korok dareb darewiib mene nedbiwen. Nedbenib, king yaa dakmi ye wadnari darewoob aom aomniwen. Kwane, Festusbed yedmoone Pool kuu nenminiwen.

²⁴Kwane, Festusbed dakmoon, “King Agripa yoom karub kane kane korem kee nuwiib yaa nedbiwen yoom. Karub kee wedmime! Ye kuu Yuudanbed Yerusalem aomiib kemaomiib ye yaa yi weng dabab kanmene konenib, okad kiri kee dohiri yiminban bobnaneen kuu yimin ande baandiwen kui. ²⁵Kumban nembed ye wedmenaan kuu abdon ambarakmi dareb ye bobni andi yeman kuu ma kwanindo. Kumban yekareb yedmoon kuu ‘Saesaambed ne kangdod kuu wengamborok.’ andoon kowe, nembed yedme kowaan kuu ‘Saesaayiib yaa nenkowaniin.’ andaan.

²⁶“Kumban kibireb kee nub yariman Saesaa yaa kuu komo weng wongke keenaniin? King Agripa, eb yoom korok korok nedbiwen yoom kuu yuib arinambo arimbed nenmanako, ye weng wengamberekoruwe darobenub nenkowi ye dowad kuu wongkaniin, ²⁷amborom kuu dabab wengiiibanbed nenkowaniiin kuu yiminban kowe.” andoon.

Poolbed Yeka Koromone Inande Dakmoon, King Agripa Yaa

26 ¹Kwane, king Agripambed Pool yaa yedmoon, “Eb kuu eb dowad dakmaneeb kuu yimin.” andoon.

Kwane, Pool kuu ye dingki kankoonene yeka ye dowad koromone inande dakmoon, ²“King Agripa, kibik aron kee ne mene dobereni, Yuudanbed ne yaa dabab kawiiwen ye weng korem kuye dowadbed neka koromone inande dakmandamaan eb arinambo arimbed kuu amun ande meenaan, ³amborom kuu eb kuu Yuudan yi dohiri kiwaan amowamowiiib yi wengberenabiyiib kuu ebkaadmo kerewen kowe. Kwanikob, ne eb yaa nangkabdande kamaan kuu yodbiriban iwarimbed ne yaa wengamberewe.

⁴“Ne kuu dana yaambd ne ambibkin aomiib Yerusalem aomiib komarewa dobaraan kuu Yuudan korem kuu yikaadkeriwen. ⁵Yi yoom kuu aron doboob dobaraan kowe, ne kuu yi korem kuu yikaadmo keriiwen. Kwane, ne kuu amob yemoon ye Farisi keraan. Kwane kerekori, amowamob korem awine dobaraan. Kwamune kuu yikaad, kumban ee andaniib dee?

⁶“Kibireb kuu Godbed nub awoya yaa weng kunduk kurin yedme kowoon kuu meedmiinkob ne kuu kangdod aom nenminiwen. ⁷Keye weng kunduk kee nub nimakarub amyenimbon wad ayoowiiibbed amnoomiib awingyawiib kurikuri kamembirimamenib id anam keri yaron yaa meedmiib. Kwanekob ne kangkon keye weng kunduk kee meedmiin kumbed Yuudan kuu ne yaa dabab kanminiwen. ⁸Godbed nimakarub dukniwen yiri kuu ika baneenkob wadkere dembaniib ye weng yaa kuu yuib kuu yiminban andiib dee?

⁹“Anuk yiri kuu ne kwangkong kiwaan yemoonbed Yesu Nasaretman yaa bon keraan. ¹⁰Kowe, kekaneyiib kee Yerusalem aom kuu kwane kamaan. Kwane, God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok dareb dareb yaambd weng aromkono kandeni, kwane God ye yorokmodan yemoon ben wii aom kamobeni, yena kuu yengkadmi dowad be minimaib kuu duknime andimain. ¹¹Kwane, aron yemoon kuu wene kurikuri ambib maa maa aom ben ukum kerundimameni, Yesu yaa amkidbime ande dedmobendimain. Arud darewoob wande inamen mimo kee kereni, ambibkin maa maa yi siti aom kangkon weneni, anam andiwendan kuu yenbandimo kamaan. ¹²Kwane, aron maa kuu God dore Yuudan dore wedyiri dobiridan yi korok dareb dareb yaambd kwame andi ye weng kandekori, Damaskus ari wanaan.

¹³“King ee, kee wengambere. Kwane, aronkob areb kuyaambed kiwaan ari weniine, nambiri darewoobed aron yu nambiri burudandoon kumbed ambid arimbed yurene, ne yoom karub ne yaa awawiweniib yoom yaa kan awanewandoon. ¹⁴Kwanoone, nub korem okad yiri kirobuwen. Kwane, ne wengambaraana Yuudan yi wengbed yedmoon, ‘Sool, Sool, eb komande ne nenbandeneb dabab durud yewed kawimaab? Eb kuu kameeb kuu buromakaumbed ye yariman yaa yon kiranmande kamoon kumban ye at yidkang yaa wowimaan areb kameeb kii.’ andoon.

¹⁵“Kwanandoona, nembed kaamonaan, ‘Yariman, eb kuu kane?’ andaane, Yarimanbed inandoon, ‘Ne kuu Yesu, ebbed nenbandeneb dabab kawimaab kui. ¹⁶Kwane, yeedere yaro dore. Nembed ewiib yaa kee manaane wedmewen ye dowad kuu, eb kinaankob ne deme awineneb, nembed komo kamaan wedmewen ye wengiib nembed korokbeddaniin ye wengiib benwene dakmaneeb kui. ¹⁷Kwane, eb nimakarub yi arud barangiiib Yuudanban yi arud barangiiib keebdandamiib kuu eb nenkowaniin. Kwane, nembed eb kuu yi yaa wene andaniine weneneb, ¹⁸kwane wene ebbed yi indob nandeneb, kumun aom doriibdan kuu ebbed nambiriyiib yaa benweneneb, Seten ye aromkono aom doriibdan kuu ebbed God yaa benwananeeb kii. Kwananeeb kuu Godbed yi ambarakmi kuu are nonondandaneene yi kwangkkon ne yaa anam andiwendan Godbed yorokmo ongmene yi yumbon kondoon kuu yi kwangkkon kandaniib ye dowad kui.’ andoon.

¹⁹“King Agripa yee. Kwanandoon kowe, ne kuu God yaambed wane kee wedmanaan kuu wengamberedandainban. ²⁰Kowe, ne kuu kee dakmimain kuu ‘Yiib ambarakmi abdon yaa kuu koronde God yaa amonombe menenib, anam andiwen korokbi ye dowad inamen amunmo awinime.’ andimain. Ibduruk kuu Damaskus aomdan yaa kumbed wene Yerusalemdan yaa kumbed wene Yudeadan yaa kumbed wene Yuudanban yaa kwane daandimain kui. ²¹Kwanikob, kwanimain kowe Yuudanbed kurikuri boyambib darewoob kuuk aombed burowe awinewekoriwa neene kowande kamiwen.

²²“Kumban ibduruk daandaan ye aronbed mene kibikee, Godbed awawimaankob mene nimakarub aningko darewoowiib embengiib yiiib korem yiiib arinambo ari kee weng amun kanmene dobaraan. Ne weng kee profesidan yoom Moses yoombbed kwananeen ande dakmimaib kuu ibmo keroon, nembed burudande arimbed ma dakmokban. ²³Weng kuu kei, Godbed Kinoona Monoonman Keresu kuu durud yewed kandene bobnekore, yedin bobni yirimbed ika demboon. Demboon kumbed nambiri ye wadkeri kuu Yuudaniib Yuudanbaniib yaa daandoon.” andoon.

²⁴Kwane kuyaambed Festusbed Pool ye weng ombedandene emendene yedmoon, “Warudki weng ai! Pool, eb kaadkeri darewoob kumbed nen warudki kerubdoon kii!” andoon.

²⁵Kwanandoona, Poolbed inande yedmoon, “Amunmoman Festus. Ne kuu warudkimbanaa. Ne kuu weng anam weng id amuniib dakmiin. ²⁶King Agripa kuu barang korem kee dakmiin kee ye kuu ma koroniibban kowe, ne kuu ye yaa arudkonomombed dakmiin. Yesumbed komo kamoon kuu nimakaruwiibban angkambed kamindo kowe, king Agripa kuu korem wengambere ye kaadkeron, weng maa ma biknindo.

²⁷“King Agripa, eb kuu profesidan yi weng kurin dakmiwen kuu anam andewen dee? Nembed nekaad kuu kee anam andewen kii.” andoon.

²⁸Kwanandoona, king Agripambed Pool yaa kaamonoon, “Kwane kowe, nangkawebko aron dukmen mana kuyaombed ne kuu kuristen keraniinoo?” andoon.

²⁹Kwane, Poolbed inande yedmoon, “God yaa kurikuri keraan kuu aron dukmeniib o aron doboowiib kumbed eb yoom nimakarub korem kee nedbenib wengaib yoom kuu anam andenib nembed kekanaanin kerime andid, kumban sein kee kwamuneyiibban kerok.” andoon.

³⁰Kwanandoona, king yedin yaro demboone, kwane Gavana yoom Beenis yoom kane kane yi yoom dibiib yoom dembiwen. ³¹Dembiiwa, king yoom yi yoom kuu wadnari koronde wenenib, man dakmoon dakmoon kamiwen, “Karub kee wii aomni yemanban o bobni yemanban.” andiwen. ³²Kwane, king Agripambed yedmoon, “Karub kee Saesaambed ne kangdod wengamberewok ande yedmindoo karen, domoneniwed wini yeman karen.” andoon.

Pool Kuu Rom Yaa Andowe Nenwonoon

27 ¹Kwane, Pool kuu Rom yaa nenwini dowad korok korokbed yedmiwen, “Itali yaa Pool yangkodmia yoom wananiib kuu yimin.” andiwen. Andekoriwa, Pool yoom wiidan yena yoom kuu andokbe ben Romdan yi ana nangmi korok maa yaningko Yulius ye dingki ari nongkobiwen. Ye aningko kuu Saesaa ye platun aom angkeen. ²Masedonia ye siti Tesalonaikaman Aristaakus kuu nub yoom wonoon.

Kwane, nub kuu Adramitium taun ye parai motod aom awunekorua, Esia ambibkin ye taun karamok kebed angka dange weniib yaa andowe yanuwen. ³Kwane, awari kuu Saidon siti yaa wirinuwun. Wirinuuwe, Yulius kuu Pool yaa mimyob keenoon kowe, ye yaa komo dowan kuu angkodmi yenambed awani dowad domonenoona wonoon.

⁴Wenekore, ika monoone, Saidon domonde karamok yikim angkambed wunuwen, kumban nuub kuu nub wenuub ye arinambo arimbed menene dedmonoon kowe, kande Saipurus dudbi kuye kerekmen anukbed kaokne dewunuwen. ⁵Kwane, dudbi domonde Silisia ambibkin kere Pamfilia ambibkin kere kuyi karamok dore yanenub, Laisia ambibkin ye taun Maira yaa wirinuwun.

⁶Kwane kuyaambed ana nangmi korokbed Aleksandriadan yi parai motod wedmoonka, Itali yaa wanandamuun kowe, nub kuu kumaom

ben kamboroon. ⁷Kwane, parai motodbed yanuwen kuu aron yemoon yobdoodiibbed emamo wene Kinidus taun yaa munuwen. Kwane, nuub darewoob kumbed dedmonoon kowe, kaom wini koronde kuri wunuwen. Kwani kowe, kande Kurit dudbi kaokne Salmone taun yaa wunuwen. ⁸Kwane, karamok kebedkamo yobdoodiibbed emamo kaom wenenub, Lasea taun burudandenub taun dia yaningko Okbon Amun kuyaa wirinuwen.

⁹Emamo wunuwen kowe, Yuudan yi Amarakmi Arem ye Orok yaron burudanduwen. Kwani kowe, nuub darewoowiib oknondok darewoowiib am darewoowiib yaron keroon. Kwane, karamok arimbed wini kuu miin yobdood bobnikin.

Kowe, Poolbed ongkandoon, ¹⁰“Karuwee, nub kiwaan kee wanandamuub kee wedmaan kuu dabab yobdood darewoob manandamoon kowe, barangiiib motodiib nub kangkon nub yena kuu nuwiib duknanuub areb kii.” andoon.

¹¹Kumban ana nangmi korok kuu Poolbed ke dakmeen kee wunedande, motod awinoonman yoom motod yu yariman yoom yimbed komo ongkandiwen yaamo wengamboroon. ¹²Kwane, motod wirinimbon kee yuruk aron ye motod wirini yemanban andimaib kowe, motod aom doriibdan yemoonbed yedmiwen, “Burudande wene Finiks taun yaa nandem. Yuruk aron kowe, kuyaambd wirine kuyaambd doberem.” andiwen. Finiks ye motod wirinimbon Kurit dudbi aom kee amun yeman. Motod wirinimbon awuni kiwaan kuu kari dore kaom dore wedya, ma kuu kuri dore kaom dore wedya kowe, oknondokbed motod monmarindeban.

Karamok Arimbed Nuub Darewoob Monoon

¹³Kwane, yiri kiri ye nuub kuu emamo wuruwaan. Kwane, karub yimbed meeniwen kwane ambangkaneen andiwen kowe, ok yiri kaaniwed angkanod dobiri yeman kuu kan motod aom kowiiwa, emamo karamok kebedkamo wunuwen.

¹⁴Kwane, wene ambab winindo kumbed nuub darewoob kari kere kangka kere wedyambd dudbi angkarambed monoon. ¹⁵Kwane, nuub kuu parai motod yaa naawonmo dedmonoon kowe, ninanabubka yiminban kere koronduuwa, nuubbed yeka awuune kanwonoon.

¹⁶Kwane, dudbi embeng yaningko Kauda kaatmo kaokne wunuwen kumban parai motod ye ud dingki oknokdokbed monmarandameen kowe, miin yobdoodiibbed bamdaane nan motod animari kowenub yengbuwen. ¹⁷Yengbuuwa, motod demedanbed motod kuu domangkaun ande nongbed awanewande yerengkiwen. Kwane, uni dareb keriuwen, amborom kuu motod kuu nuubbed Siritis ye kubuk kamkonomban yaa kanwananuune daane kereknanuune oknondokbed wowe domokbe

yanuun ande meeniwen kowe, paraiyiib nongiiib be yiri nongkobekore nuubbed naawon dedmobi yaambbed ok dedmone ema wini yeman karamok yiri kaaniwen.

¹⁸Kwane, awarimbed nuub kuu aromkono darewoob kai keroon kowe, motod owongab keru dowad berengki ye yiribman kuu ben ok yiri kiranmiwen. ¹⁹Kwane, aron ayoobmim ari kuu motod nongiiib motod aom awini barang yenayiib kuu motod demedan yikareb ben kiradmiwen.

²⁰Kwane, aron yemoon kuu aroniib mindongiib kuu wiibbed kebendeen kowe ma wedmindu, amborom kuu nuub darewoob kuu awuunoon kowe, nub kuu wadkeranuub andi ye meeni kuu dowan kerekoruwa, nub korem kuu duknanuub anduwen.

²¹Kwane, nimakarub kuu animaniib ma anindo kuu aron doboob keroone, Poolbed yaro dore yedmoon, “Yiib kuu ne weng wengambiriwen kumbbed Kurit yaambbed yanindo karen kuu kee kamune keraanban kere kwane yiib barangiiib yiib kuu biknaibban karen.

²²“Kumban nembed yedmaan kuu yiib korem kuu nub wadkeri biknaneen ande unaib. Arudkono kerime, amborom kuu nub korem kuu ma bobnaubban kowe. Kumban motod kuned kuu domokbe monmaranuun kii.

²³“Kinon amnoom kuu ye deme awinaan ye God, ne Yariman kui, ye engyumbbed mene ne angkara doberene ²⁴yedmewoon, ‘Pool, eb unaab. Eb kuu Saesaa ye arinambo ari dobereneb eb kangdod dakmaneeb. Kedi, Godbed mimyob keebdekore, nimakarub korem eb yoom weniib kuu oonaneene wadkeraniib.’ andoon. ²⁵Nembed anam andaan kuu Godbed daawoon arebmo keraneen kowe, yiib korem kuu aromne arudnime. ²⁶Kumban nub kuu nuubbed kanawane dudbi maa yaa kanwananuune motod kuu daane kereknanuun.” andoon.

Motod Domokbe Monmareen

²⁷Kwane, Adriatik karamok animari nuubbed dedmone kanawane yareen kuu aron 14iiib keruune, kuye amnomnom yaa kuu motod demedan kuu bid dia doruwen ande meeniwen. ²⁸Kwane, yimbed dabab barang nong yaa boronekorib, bid ye ambab ok yiri kuu kumun kamiwen. Kwane, ibduruk keruwen kuu 40 mitasiib. Kwane angkon maaaa kumun keruwen kuu ye ambab yiri kuu 30yiib keroon. ²⁹Kwane, motod kuu wene dumnad yaa wowe monmaranuun ande uniwen kowe, ok dedmone ema wini yeman kaningiib yibi anuk kuu ben kambiriwen. Kwane, ware nambiri kondok ande kurikuri keruwen.

³⁰Kwane, motod demedan kuu ambo ari ok dedmone ema wini yeman yena kankamoni kuranbed ud dingki kuu ok yiri kankaane kirokmone wanande kamiwen. ³¹Kwani kowe, Poolbed wedmendekore ana nangmidan yoom yi korok yoom yaa yedmendoon, “Motod demedan kee

wananiib kuu yiib kuu wadkeri kiwaaniibban keraniib kii. Kowe yi kuu nub yoom dobirime.” andoon. ³²Kwanandoon kowe, ana nangmidanbed wene ud dingki nong kuu nanmiwa kanwuneen.

³³Kwane, awariwinimbed Poolbed yedmoon, “Aron 14iib kuu yiib kuu unimbed kerekniyiib animaniib ma anindo kowe, ³⁴kibireb kee animan kuu anime. Ke yedmendaan kei, kwananiib kumbed yiib kuu aromnenib wadkeraniib kii. Kwane, yiib korem mimim yaa kuu barang maambed ma yaanban.” andoon.

³⁵Kee kwane dakme dowan kere, om kande yi arinambo arimbed God yaa eso andekore dookbe anoon. ³⁶Kwanoona, yi korem kuu arudkono kere animan kuu aniwen. ³⁷Nub korem motod aom aomnuwen kuu 276iib. ³⁸Kwane, yi korem kuu animan ane mikmone yimin kerekoriwa, wiit job yowo korem kuu ben ok yiri kambiriwa, motod kuu owongab kere kanawaneen.

³⁹Kwane, aron yuruune namboroone okad wedmiwen kumban, okad kane yikaadban keriwon. Kwane, kubukiib bid kebediib kuu wedmiwen kowe, “Motodbed bid kebed yaa wene kubuk ari daane kereknem.” ande yedmiwen. ⁴⁰Kowe, ok dedmone ema wini yeman yi nong kuu nanmekoriwa, kamundi awinoon ye nong kuu dudbereniib, kamundi awinenib, ambo ari parai kuu dudbere kankooniwe, nuubbed awuune kanwonoona, bid yaa wunuwen.

⁴¹Kumban wedya kuu kubuk okad ari daane koneen maa kuu kwane motod ambo kuu angkanenu kwane kaborokminban muubneen. Kwanekoru, motod yibi anuk kuu oknondokbed wowe baangkuune kurubkurub kereen.

⁴²Kowe, ana nangmidanbed wii karub korem kuu ok ambe bid dore kirokmone wanaib ande weng ongmekorib, yengkadmande kamiwen. ⁴³Kumban ana nangmi korokbed Pool kuu ayimban ande kebendoon.

Kwanekore yedmoon, “Kane kane ok ambaniib yimin kudin okambe bid yaa yanime. ⁴⁴Kwane, yena kuu motod baangkeen ye at barad barad kumbed benib ambenabe bid yaa yanime.” andoon. Kwane, yi korem kuu bid yaa yaro doriwen.

Malta Yaa Okambe Doriwen

28 ¹Kwane, okambe yaro bid dore wedmuwen kuu dudbi yaningko Malta. ²Kwane, amiib muneene yuruk darewoowiib kanduwen. Kwane, dudbidan kuu nub yaa angkodmende amoyiib nengkenib nub yaa kubende miin amun amun kamendiwen.

³Kwane, Pool kuu atok aangke ben nengkanaboone, niindok kuu amoyiibdem yaambed kirod yarone Pool ye dingki yaa domoneen.

⁴Kwanoona, ambiwan kuu Pool ye dingki yaa niin wedmekoriwa, yi angkodmia yaa yika man yedmenoon man yedmenoon kamiwen kuu

“Ye kuu kuman yenbandi karub kii, amborom kuu karamok kuu bobni yeman kumbed ambe doroon kumban, ye ambarakmi dowad kumbed bobni yeman maambed ye yaa monoon kowe.” andiwen. ⁵Kumban Pool ye dingki yaa niin kuu yoborowane amot aom dan koraroono denoona durud yewed ma kandindo. ⁶Kee kwanoon ye yoman kuu Pool ye dingki yingkaneena kombere bobnaneen ande meeniwen kumban, aron doboob kerenombiribka ma kwanokban kowe, yikareb yedmiwen kuu “Ye kuu god maa monoon kii!” andiwen.

⁷Dubidan yi korok yaningko kuu Publius. Ye okad kuu nub doburuwen dia kowe, yembed ben ambiyoom wonoone, ye ambiwoombed aron ayoobmimiib doburuwe, nub yaa amunmo angkodmenandoon.

⁸Publius ye awodki kuu ot arewa umkaniib anikadiib keroon kowe, durud yewed kande angkeen. Kowe Pool wene wedmenekore kurikuri kerene ye dingki ye ari kowoona, amun keroon. ⁹Kee kwanoona wedmekorib, dudbidan bob anikadiib yena korem kuu Pool yaa benmenebiwa ongmenandoon.

Rom Yaa Winiwen

¹⁰⁻¹¹Kwane, yi kuu kiwaan yemoonbed nub aningko kankooniwen. Kwane, wood ayoobmim down keroona, nub kuu motodbed wanandamuuwa, nub yaa komo barang down keroon kuu kwane nekwe bangkandiwen, nub yaa. Kwane, Aleksandriadan yi parai motod maa yuruk aron kumaom kuu dudbi okbon yiri kuyaa doruun kumbed wunuwen. Motod kuye aningko kuu God Ayooob Dabak kui.

¹²Kwane, nub kuu wene Sirakyus siti aom wirine aomdere aron ayoobmimiib doburuwen. ¹³Kwane kuyaambed kuu motodbed wene Regium siti aom nanduwen. Kuye awari kuu nuub kurimbed awuune monoon kowe, aron ayoobmombed Puteoli taun yaa wunuwen.

¹⁴Kwane, anam andiwendan yena durunduuwe, yimbed nub yaa yedmiwen, “Nub ambib Rom angka wenem. Nuwiib yaa aron ediib areb dobirime.” andiwe, ee andekorub yi yoom Rom yaa andowe wunuwen.

¹⁵Kwane, anam andiwendan Rom aom doriib kuu nub kuu munuwen ye weng wengamberekoriwa, yena kuu mene Apioforom taun yaa wengandok miniwe, yena kuu Tretabeenon taun yaa wengandok miniwen. Kwane, Poolbed yi kuu wedmendekore, kubi darewoowiib kande God yaa eso andoon.

¹⁶Kwane, Rom aom nanduuwe, Rom korok korok kuu Pool nen wii aom kamonindo, ana nangmi karub maa ye dingki ari kowenib domondiwe, Poolbed araben ambib kandoone, ana nangmi karubbed oonoone kuyaa dohiriwen.

Pool Kuu Rom Aombed God Ye Weng Dakmoon

¹⁷Kwane, aron ayoobmimiib down kereen ye yomanbed, Poolbed Yuudan yi korok korok yaa baandoon. Kwane, nedbiwa Poolbed yi

yaa dakmoon, “Ne angkodmia. Ne kuu nub karub yi yaa ma abdon kamendindo, nub awoya yiri yi amowamob yaa kwangkon ma abdon kame ma ambarakmindu kumban ne kuu Yerusalem aombed awinewiwen. Kwanekeb, ne kuu nen Romdan yaa kowiwen. ¹⁸Kwane, Romdanbed ne yaa kaamobewe kaadkeriwen kuu ne bobni dowad ye ambarakmi kuu ma wedmindu kowe, nen angka kowe domowande meeniwen.

¹⁹“Kumban Yuudanbed ee andindo kere ne kuu weng dabab ika kawiwen kumbed dedmonoonkob Saesaa yaa angkon weng kee yembed wengamborok andaan. Kee ne karubkim yaa kuu ne ma wengbereni yi kangdod kuu ma kanmanaka ande meenindo. ²⁰Kwanikob, weng keye dowad kumbed yiib wengandande baandaankob nedbiwen. Kowe kee, Godbed Kinaneena Mananeenman yaa Yuudanbed monok ande meedmiib kuye dowad kuu ne kuu sein keumbed yenbewiwen.” andoon.

²¹Kwane, man inande yedmiwen, “Yudea aombed kuu kerek ma keendiiwa nub kuu ma kandindo. Angkon nub angkodmia yena kuyaa doriib kumbed eb dowad yirin weng arewayiib ma kanminindo.

²²Kumban eweng kuu wengambere kaadkerandamuub, amborom kuu nimakarub kunaya kunaya menebiwen kumbed eb yoom ibmo Yesu yaa anam andiwendan yaa dowakenban keru ye weng kamiib kowe.” andiwen.

²³Kwane, yi korem kuu aron maa kinekoriwa, kuye aron keroona, Pool doreen yaa kuu yemoon menenib nedbiwen. Kwane, Poolbed amkimombed wene amnoon kuu Godbed korok kere ooni ye weng ambobande kedmengkandoon. Kwane, Mosesbed God Ye Weng wongkoon yaayiib profesidanbed kurin wongkiwen yaayiib kuyaambad daandene Yesu yaa anam andime ande nangkandande dakmoon. ²⁴Dakmoone, yena kuu wengambere anam andiwe, yena kuu wengambiriwen kumban anam andindo keruwen.

²⁵Kwane, Yuudan kuu yikareb wengberenib andowe wenebiwe, Poolbed yeenbon weng kee kekane yedmoon, “Kingkin Karadmombed yiib awoya yiri yi dowad weng kowoona, profesiman Aisaiyambad wongkoon kuu anam kii. Kwamune dakmoon,

²⁶ ‘Nimakarub keyaa wene kekamune dakme,

“Yiib kuu wengamberembirimaib kumban, wengambere id kandimokban kerenib,
yiib kuu wedmembirimaib kumban, id wedmimokban keraniib.”
ande.

²⁷ Kwane keraniib amborom kuu yi mimyob kebengkenib,
yi kerendem kebengkenib,
yi indob kangkon kebengkiwen kowe.
Kwanaibban kuu yi indobbed wedmenib,

yi kerendembed wengamberenib,
 yi mimyob aombed weng id kandenib,
 amonombiwa, nembed ongmeniini.' ande wongkoon.

²⁸⁻²⁹“Kwanikob, ne dowaken kuu yuib yuibkaadkerime andid.

Kwane kee wengambirime. Godbed bobni yaa kuu burudande bindi kiwaan ongmoon kuu Yuudanban yaa kwangkong kondoon kii! Yi kuu wengambaraniib kii!” andoone, wenebiwen.ⁱ

³⁰Kwane, weeb ayoob kuu Pool kuu od nongkobe dobirimaib ye ambiwoombed od nongkobe doboroon. Doboroon yaron kumaom kuu nimakarub yemoonbed mene wedmenimaiwa, korem yaa angkodmendoon. ³¹Kwane, ye kuu arudkono ye aromkonoyiibbed Godbed korok kere ooni ye weng daandene Yariman Yesu Keresu ye weng kedmengkandimaan, karub maambed kebenindo.

ⁱ **28:28-29**Buk Kwamiwen kurin kurin wongkiwen yenamo kuu weng keyiib: Kwane, Yuudan kuu wengbiri darewoowiib wenebiwen.